

z dnia....., zgłoszony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W BIELSKU-BIAŁEJ**

z dnia ..... r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bielsku-Białej w 2020 roku**

Na podstawie art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2369 z późn. zm.)

**Rada Miejska
postanawia**

§ 1. Przyjąć do wiadomości sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2020 r., stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Bielsku-Białej
z dnia 2021

Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2020 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
1.1. Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2020 roku	8
1.2. Realizacja budżetu MOPS	10
1.2.1. Budżet MOPS w latach 2018-2020	10
1.2.2. Realizacja budżetu – wydatki w 2020 roku	11
1.2.3. Realizacja dochodów w 2020 roku	15
2. Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej.....	17
2.1. Pomoc finansowa	17
2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	17
2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, <i>Dobry Start</i> i fundusz alimentacyjny	19
2.1.3. Dodatki mieszkaniowe	19
2.1.4. Dodatki energetyczne	19
2.1.5. Stypendia szkolne	19
2.2. Pomoc środowiskowa	20
2.2.1. Zadania pracowników socjalnych	21
2.2.2. Mieszkania chronione	24
2.2.3. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	25
2.2.4. Program osłonowy <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania</i> na lata 2014-2020.....	25
2.2.5. <i>Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania</i>	26
2.3. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne	27
2.3.1. Usługi opiekuńcze	27
2.3.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze	28
3. Pomoc specjalistyczna	30
3.1. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki	30
3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych.....	30
3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych	30
3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych	30

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki	30
3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego	30
3.2. Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	31
3.2.1. Domy pomocy społecznej.....	31
3.2.2. Ośrodki wsparcia	37
3.2.3. Ośrodki wsparcia dla osób starszych	38
3.3. Pomoc na rzecz osób bezdomnych	41
4. Programy oraz Projekty.....	50
4.1. Programy profilaktyczne	50
4.1.1. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym	50
4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie <i>Niebieska Karta</i>	50
4.2. Programy i projekty aktywizacyjne	52
4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych	52
4.2.2. Projekt p.n.: <i>Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej</i>	55
4.3. Programy integracyjne	56
4.3.1. Program p.n.: <i>Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych</i>	56
4.3.2. Program p.n.: <i>Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej</i>	57
4.4. Programy opiekuńcze	60
4.4.1. Projekt p.n.: <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej</i>	60
4.4.2. Program p.n.: <i>Gielda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku- Białej</i>	61
4.4.3. Projekt p.n.: <i>Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych</i>	63
4.4.4. Resortowy Program MRiPS p.n.: <i>Opieka Wytchnieniowa – edycja 2020</i>	64
4.4.5. Program osłonowy <i>Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020</i>	65
4.4.6. <i>Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania</i>	65
4.5. Pozostałe Projekty	65
4.5.1. Projekt pn.: <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach</i>	65
4.5.2. Projekt pn.: <i>Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin</i> ..	66
4.5.3. Projekt pn.: <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku – Białej</i>	67
4.5.4. Projekt pn.: <i>Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej</i>	70

4.6. Inne Programy	71
5. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, Dobry Start i fundusz alimentacyjny	73
5.1. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze. Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka	75
5.2. Świadczenie wychowawcze.....	77
5.3. Świadczenie <i>Dobry Start</i>	78
5.4. Fundusz alimentacyjny	78
5.5. Program <i>Czyste Powietrze</i>	80
6. Dodatki mieszkaniowe	82
7. Dodatki energetyczne.....	84
8. Stypendia szkolne.....	86
9. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	88
10. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	92
11. Windykacja należności	95
12. Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS.....	98
12.1. Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji	98
13. Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka.....	101
13.1. Zapewnienie zgodności z wymogami prawa	101
13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne	101
13.1.2. Ochrona danych osobowych	102
13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ	103
13.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej	103
13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy	103
13.3. Roboty remontowe	106
13.4. Zamówienia publiczne.....	106
14. Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS	111
15. Zakończenie	116

Informacje wstępne

1. WPROWADZENIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej działa na mocy *Uchwały Nr XIII/52/90 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 25.10.1990 r. (z późn. zm.)*, w oparciu o art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 9 ust. 1 *Ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym*.

W roku 2020 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował zadania wynikające m.in. z następujących ustaw:

- Ustawy o pomocy społecznej;
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- Ustawy o dodatkach mieszkaniowych;
- Ustawy o prawie energetycznym;
- Ustawy o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;
- Ustawy o dostępie do informacji publicznej;
- Ustawy o finansach publicznych;
- Ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne;
- Ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;
- Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Ustawy o pracownikach samorządowych;
- Ustawy o rachunkowości;
- Ustawy prawo zamówień publicznych;
- Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- Ustawy Kodeks cywilny;
- Ustawy Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawy Kodeks pracy;
- Rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”;
- Ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;
- Ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19;
- Ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

W 2020 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na realizację zadań wydatkował ogółem kwotę **283 283 341,36 zł** (2019 r. - **233.109.982,65 zł**; 2018 r. - **184.626.225,62 zł**). W okresie sprawozdawczym w tut. Ośrodku przyjęto **44.812** wniosków, przeprowadzono **8.206** wywiadów środowiskowych oraz wydano **49.497** decyzji. Szczegółowo dane przedstawia Tabela 1. Ze wsparcia udzielanego na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* skorzystało **2.045** środowisk, a łączna ilość osób w rodzinach, do których trafiła pomoc to **3.594**.

Tabela 1: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej – ujęcie ilościowe w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Korespondencja przychodząca do MOPS	28.408	26.191	27.514
2.	Przyjęte wnioski	59.914	69.223	44.812
3.	Przeprowadzone wywiady środowiskowe	9.990	9.661	8.206
4.	Wydane decyzje	65.596	68.528	49.497
5.	Wydane orzeczenia	3.393	3.738	2.841
6.	Wydane zaświadczenia o korzystaniu z pomocy	934	2.115	1.637
7.	Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakty socjalne	748	644	402

Jednym z nadrzędnych zadań pomocy społecznej jest doprowadzenie osób i rodzin do ich życiowego usamodzielnienia. Osiągnięcie tego celu wymaga współpracy i zaangażowania w cały proces zarówno samych zainteresowanych jak też instytucji i przedstawicieli władz lokalnych, dzięki czemu podejmowane działania mają charakter kompleksowy, spójny – możliwie najbardziej optymalny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, mając na uwadze właśnie takie wytyczne, organizował działania z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej przy wykorzystaniu zasobów własnych, ale również na zasadzie partnerstwa z różnorodnymi organizacjami i instytucjami. Podejmował działania profilaktyczne, aktywizacyjne, opiekuńcze i integracyjne na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponadto pozyskiwał środki z różnorodnych programów rządowych i funduszy strukturalnych, by w sposób najbardziej całościowy i profesjonalny wspierać osoby i rodziny w przezwyciężaniu ich życiowych trudności i w ich usamodzielnianiu.

1.1 Istotne przedsięwzięcia realizowane w 2020 r.

- Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku – Białej*.
- Dalsza realizacja projektu p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin*.
- Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* w partnerstwie z Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* oraz Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki*.
- Prace nad utrzymaniem trwałości projektu p.n.: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* (Zadanie nr 1).
- Prace nad utrzymaniem trwałości projektu p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej*.
- Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach*, etap II.
- Dalsza realizacja wypłat świadczeń z rządowego programu *Dobry Start* w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w wysokości 300 zł.
- Dalsza realizacja wypłaty świadczenia wychowawczego na każde dziecko do ukończenia przez nie 18 roku życia bez kryterium dochodowego.
- Kontynuowanie współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach porozumienia zawartego na potrzeby realizacji projektu *Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020*, Podprogram 2020, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
- Kontynuowanie współpracy z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w Domu Matki i Dziecka Caritas.
- Współpraca z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia jednego gorącego posiłku osobom chorym i niepełnosprawnym korzystającym ze wsparcia w formie usług opiekuńczych.
- Współpraca ze Strażą Miejską i Policją w zakresie dostarczanie paczek żywnościowych w szczególności osobom i rodzinom, które zostały poddane kwarantannie w związku z zakażeniem lub podejrzeniem zakażenia chorobą zakaźną.
- Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi m.in. z Centrum Integracji Społecznej w ramach BSA Teatr Grodzki, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, Śląską Fundacją Błękitny Krzyż, Związkiem Kawalerów Maltańskich oraz Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Serce dla Serca”.
- Realizacja *Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania* mającego na celu wsparcie osób i rodzin, które poniosły zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające ze zmiany systemu ogrzewania na jeden z systemów proekologicznych.
- Realizacja programu *Opieka wytchnieniowa - edycja 2020* ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych otrzymanych na realizację zadań w ramach resortowego Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.
- Otwarcie i prowadzenie nowych Placówek Senior+ tj. Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62 i Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20 – realizacja zadania w ramach *Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015-2020 (edycja 2020)* Moduł II: Zapewnienie funkcjonowania placówek Senior+. Zadania dofinansowane z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.
- Prowadzenie Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13 – realizacja zadania w ramach *Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015-2020 (edycja 2020)* Moduł II: Zapewnienie funkcjonowania placówki Senior+. Zadania dofinansowane z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

- Dalsza realizacja zadania dotyczącego przewozu osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Bielska-Białej na zabiegi stomatologiczne w znieczuleniu ogólnym realizowanego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXI/526/2020 z dnia 25.08.2020 r.
- Realizacja programu *Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi* - Moduł III, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Utworzenie i zapewnienie funkcjonowania miejsc czasowej izolacji i dodatkowych miejsc noclegowych dla osób bezdomnych w obiekcie przy ul. Filarowej 50 w Bielsku-Białej.
- Przygotowanie specyfikacji konkursowej dotyczącej zlecenia realizacji zadania publicznego w 2021 r. z zakresu polityki społecznej pod nazwą *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezdomnym, bezrobotnym żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – Ogrzewalnia* w formie powierzenia wykonania zadania publicznego wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji (brak zainteresowania prowadzenia tego typu placówki ze strony organizacji pozarządowych).
- Dostosowanie obiektu Schroniska dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 w Bielsku-Białej do wymogów określonych w rozporządzeniu standaryzującym tego typu placówki dla osób bezdomnych przy udziale bezzwrotnego wsparcia finansowego z Funduszu Dopląt Banku Gospodarstwa Krajowego.
- Udział w patrolach miejsc niemieszkalnych, w których przebywały osoby bezdomne – organizowanych wraz ze Strażą Miejską i Policją.
- Rozpatrywanie wniosków o wydanie zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w ramach programu *Czyste Powietrze*.
- Złożenie wniosku aplikacyjnego o dofinansowanie projektu pn.: *Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej*, realizowanego w ramach projektu grantowego pn.: *Inkubator Innowacji Społecznych Wielkich Jutra – Dostępność* + wdrażanego na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju w ramach IV Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 4.1: Innowacje społeczne), współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowanego przez DGA S.A. z siedzibą w Poznaniu.
- Realizacja Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej *Wspieraj Seniora* w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów, mającego na celu zapewnienie pomocy seniorom podczas pandemii COVID-19 w postaci dostarczania niezbędnych artykułów żywnościowych, higienicznych oraz leków do miejsca zamieszkania.

1.2 Realizacja budżetu MOPS

1.2.1 Budżet MOPS w latach 2018-2020

Wyszczególnienie		Wykorzystane środki /w zł./		
		2018	2019	2020
I	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina	130 865 786,36	174 319 543,81	222 253 169,30
II	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – powiat	1 827 660,79	2 087 768,89	2 660 560,77
III	Dotacje celowe na zadania własne – gmina	5 596 815,31	5 876 243,93	5 551 273,16
IV	Dotacje celowe na zadania własne – powiat	220 784,00	208 819,00	0,00
V	Zadania własne – gmina	29 670 418,02	32 596 445,53	33 344 591,99
VI	Zadania własne – powiat	11 260 362,16	12 131 980,82	12 393 283,16
VII	Porozumienia pomiędzy powiatami	457 644,59	407 094,85	430 443,06
VIII	Projekt unijny Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych (MOPS)	288 125,00	223 130,60	0,00
IX	Projekt unijny <i>Bielsko-Biała łączy ludzi</i> RPO WSL	0,00	0,00	0,00
X	Projekt unijny <i>Dziecko-Rodzina-Przyszłość</i> (MOPS)	49 403,08	0,00	0,00
XI	Projekt unijny <i>Zintegrowana Animacja Społeczna</i>	996 662,41	1 127 363,50	975 547,32
XII	Projekt unijny <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego</i>	37 571,03	212 768,64	146 159,32
XIII	Projekt unijny <i>Efektywniejsze usługi opiekuńcze</i>	98 420,33	0,00	0,00
XIV	Projekt unijny <i>Stop wykluczeniu społecznemu</i>	0,00	0,00	0,00
XV	Projekt unijny <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych</i>	0,00	197 006,08	777 694,06
XVI	Fundusz Pracy – Asystent rodziny	0,00	0,00	11 900,00
XVII	Fundusz celowy PFRON	2 932 476,00	3 223 242,00	3 508 051,00
XVIII	Program <i>Aktywny Samorząd</i>	324 096,54	349 023,00	436 226,83
XIX	Fundusz celowy PFRON (zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych)	0,00	80 000,00	0,00
XX	Dotacja celowa na zadania gminy <i>Opieka Wytchnieniowa</i>	0,00	69 552,00	102 441,39
XXI	Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	0,00	0,00	692 000,00
RAZEM:		184 626 225,62	233 109 982,65	283 283 341,36

1.2.2 Realizacja budżetu – wydatki w 2020 roku

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2020 /w zł./	Środki wydatkowane w 2020 roku /w zł./
I	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – gmina		
	Ogółem	223 047 009,65	222 253 169,30
	w tym:		
	Pozostała działalność – koszty związane z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni	45 155,59	39 240,15
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	43 952 342,00	43 253 662,29
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	468 012,00	463 849,78
	Realizacja zadania dotyczącego wypłaty wynagrodzenia przyznanego przez sąd osobie pełniącej funkcję opiekuna prawnego dla osoby ubezwłasnowolnionej	135 549,00	135 398,57
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze podopiecznych	195 218,00	170 863,00
	Dodatki energetyczne	114 073,06	114 034,07
	Realizacja <i>Ustawy z dnia 4.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”</i> - wypłata jednorazowego świadczenia dla dziecka urodzonego na sfinansowanie świadczenia z tytułu urodzenia żywego dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art.4 ust.3 w/w ustawy oraz na koszty obsługi zadania	103 000,00	74 160,00
	Świadczenie <i>Dobry Start</i>	5 718 660,00	5 691 440,00
Realizacja ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – wypłata świadczenia wychowawczego	172 315 000,00	172 310 521,44	
II	Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - powiat		
	Ogółem	2 677 834,60	2 660 560,77
	w tym:		
	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - realizacja zadań wynikających z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie)	12 690,00	11 269,96
Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności	834 958,60	829 463,80	

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2020 /w zł./	Środki wydatkowane w 2020 roku /w zł./
	Realizacja Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - wypłata dodatków wychowawczych	1 744 936,00	1 739 847,01
	Świadczenie <i>Dobry Start</i>	85 250,00	79 980,00
	Dotacje celowe na zadania własne – gmina		
	Ogółem	6 167 461,00	5 551 273,16
	w tym:		
	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	168 122,00	166 211,66
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia społeczne – zasiłki okresowe	421 672,00	416 962,58
	Zasiłki stałe	1 941 000,00	1 904 825,65
	Ośrodki pomocy społecznej - dofinansowanie do kosztów bieżącej działalności MOPS	1 913 758,00	1 882 498,30
	Realizacja wieloletniego rządowego programu <i>Posilek w szkole i w domu</i>	840 000,00	816 862,00
	Pomoc materialna dla uczniów	104 032,00	104 032,00
	Program <i>Wspieraj Seniora – 2020</i>	526 877,00	8 936,97
	Realizacja Rządowego Programu Senior+ - dofinansowanie do bieżącej działalności Klubów Seniora+ w Bielsku-Białej przy ul. Jutrzenki 20, ul. Jesionowej 13 oraz Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62	252 000,00	250 944,00
	Dotacje celowe na zadania własne – gmina		
	Ogółem	11 900,00	11 900,00
	w tym:		
	Asystent rodziny – realizacja <i>Programu Asystent Rodziny na rok 2020</i>	11 900,00	11 900,00
	Zadania własne – gmina		
	Ogółem	34 379 802,93	33 344 591,99
	w tym:		
	Przeciwdziałanie alkoholizmowi - realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	257 000,00	114 404,00
	Ośrodki wsparcia – Schronisko dla Osób Bezdomnych, Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, Noclegownia, Kluby Seniora, Domy Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych	3 191 559,05	3 058 562,64
	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zwroty nienależnie pobranych świadczeń	466 000,00	424 833,94

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2020 /w zł./	Środki wydatkowane w 2020 roku /w zł./
	Świadczenia rodzinne – dofinansowanie do kosztów obsługi zadania oraz realizacja Miejskiego Programu <i>Rodzina Plus</i> (wypłata dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego)	1 695 038,73	1 596 733,53
	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne – świadczenia społeczne	741 167,00	710 964,72
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	3 200,00	1 590,07
	Dodatki mieszkaniowe, zwroty dodatków energetycznych	3 767 500,00	3 767 208,43
	Zasiłki stałe	15 000,00	12 514,20
	Ośrodki pomocy społecznej – koszty bieżącej działalności MOPS	17 257 098,60	17 041 241,87
	Mieszkania chronione	903 758,08	861 086,08
	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 360 000,00	1 354 170,41
	Program rządowy dożywianie	561 400,00	560 556,60
	Pozostała działalność – prace społecznie użyteczne	2 049 806,05	1 992 419,07
	Pozostała działalność – Klub Integracji Społecznej	428 480,77	415 582,63
	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	600,00	0,00
	Wspieranie rodziny - koszty zatrudnienia asystentów rodziny	501 565,97	474 891,30 30
	Pomoc materialna dla uczniów	52 000,00	50 254,10
	Kluby Samopomocy, Domy Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych	811 722,43	724 798,03
	Rady Osiedla	5 700,00	200,00
	Świadczenia wychowawcze 500+ (zwroty nienależnie pobranych świadczeń do budżetu Wojewody)	258 030,00	142 334,97
	Opieka wychnieniowa	4 952,00	2 940,00
	Zespół interdyscyplinarny –koszty obsługi	42 790,00	31 871,15
	Program <i>Wspieraj Seniora</i>	2 234,25	2 234,25
	Program <i>Srebrny wiek – zdrowy człowiek</i> realizacja projektu Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich w ramach konkursu <i>Granty 2020</i>	3 200,00	3 200,00
VI	Zadania własne – powiat		
	Ogółem	12 637 571,35	12 393 283,16
	w tym:		
	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	800 000,00	786 692,69
	Domy pomocy społecznej	5 470 409,00	5 412 605,02
	Rodziny zastępcze	5 733 277,35	5 622 184,77
	Ośrodki pomocy społecznej – koszty obsługi zadań realizowanych w ramach PFRON	87 702,00	87 701,00

Wyszczególnienie		Środki przyznane na rok 2020 /w zł./	Środki wydatkowane w 2020 roku /w zł./
	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – dofinansowanie do zadań PFRON (zakupy sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego)	250 000,00	249 987,51
	Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności – koszty bieżącej działalności	124 183,00	89 880,25
	Zakłady opiekuńczo–lecnicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze - koszty pobytu dzieci urodzonych w Bielsku-Białej, pozbawionych opieki i wychowania rodziców oraz umieszczonych w zakładach opiekuńczo-leczniczych, które ze względu na stan zdrowia wymagają stałej opieki medycznej i rehabilitacyjnej	172 000,00	144 231,92
VII	Porozumienia pomiędzy powiatami		
	Ogółem	456 480,00	430 443,06
	w tym:		
	Porozumienia pomiędzy powiatami – piecza zastępcza	456 480,00	430 443,06
VIII	Projekt unijny <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego</i>		
	Ogółem	250 242,83	146 159,32
IX	Projekt unijny <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych</i>		
	Ogółem	1 179 679,15	777 694,06
X	Projekt unijny <i>Zintegrowana Animacja Społeczna</i>		
	Ogółem	1 027 221,53	975 547,32
XI	Fundusz celowy – PFRON		
	Ogółem	3 223 242,00	3 508 051,00
	w tym:		
	Turnusy rehabilitacyjne	328 378,00	328 378,00
	Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) SPR <i>Port</i> i BSA <i>Teatr Grodzki</i>	1 639 680,00	1 639 680,00
	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	626 097,00	626 097,00
	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	838 237,80	838 237,80
Sport, kultura, rekreacja i turystyka	75 658,20	75 658,20	
XII	Fundusz celowy – PROGRAM AKTYWNY SAMORZĄD		
	Ogółem	1 224 807,28	1 128 226,83
XIII	Fundusz celowy PFRON realizacja I-IV AS 2019 r., V-XII AS 2020 r.	478 607,28	436 226,83
	Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi	746 200,00	692 000,00

1.2.3 Realizacja dochodów w 2020 roku

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie /w zł./
1.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5 399,95
2.	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	764 124,04
3.	Wpływ w Noclegowni z tytułu rozliczenia za media za lata ubiegłe	156,62
4.	Odpłatność za pobyt w Schronisku dla Osób Bezdomnych, Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi	118 539,77
5.	Odpłatność rodziców za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	44 692,65
6.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej	436 503,80
7.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków (celowe, okresowe)	17 357,89
8.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych zasiłków stałych	12 514,20
9.	Odpłatność za usługi opiekuńcze	368 526,02
10.	Odpłatność za pobyt w mieszkaniach chronionych	26 960,71
11.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranych dodatków mieszkaniowych, energetycznych	2 750,87
12.	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych	18 442,47
13.	Pozostałe dochody (sprzedaż makulatury, zwroty kosztów upomnienia, grzywny i inne kary pieniężne, zwroty opłat sądowych, zwroty za media uregulowane przez Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym oraz Śląską Fundację Błękitny Krzyż)	185 240,59
14.	Wpływy z tytułu zwrotów nienależnie pobranej pomocy materialnej dla uczniów	317,63
15.	Wpływy z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wypłaconego na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	144 071,16
16.	Wpływy z tytułu rozliczenia za media za rok 2019 (Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności)	262,69
17.	Wpływy z tytułu nienależnie opłaconych składek z ubezpieczenia zdrowotnego	1 590,07
18.	Wpływy z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wypłaconych w ramach programu <i>Posilek w szkole i w domu</i>	973,67
19.	Odpłatności za pobyt w Klubach Seniora oraz Domach Dziennego pobytu	50 510,27
20.	Wpływy z tytułu zwrotów świadczenia Dobry Start	653,04
21.	Wpływy z tytułu zapewnienia schronienia matkom z dziećmi i kobietom w ciąży w Domu Matki i Dziecka Caritas	486,67
22.	Wpływy z tytułu rozliczenia za media za rok 2019 (Klub Integracji Społecznej)	3 653,08
23.	Wpływy z tytułu usług opiekuńczych za lata ubiegłe	14 013,69
RAZEM:		2 217 741,55

Pomoc środowiskowa i organizowanie społeczności lokalnej

2. POMOC ŚRODOWISKOWA I ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej mają na celu udzielenie wsparcia osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby i możliwości. Zgodnie z *Ustawą o pomocy społecznej*, w oparciu o którą funkcjonuje tutaj Ośrodek, możliwe do wykorzystania są dwie formy udzielania pomocy.

Pierwsza, to świadczenia pieniężne, mające charakter np. zasiłku stałego, okresowego, czy też celowego. Świadczenia te realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby/rodziny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 701 zł, osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528 zł.

Druga forma, to świadczenia niepieniężne, mające charakter m.in. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej, specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych, umieszczenia w domu pomocy społecznej, szkoleń, poradnictwa rodzinnego i terapii rodzinnej. Ponadto, w ramach tej formy pomocy udzielane jest również potrzebującym osobom i rodzinom schronienie, zapewniane są posiłki i niezbędne ubranie. Grupa świadczeń niepieniężnych, to także pomoc dla osób usamodzielnianych (m.in. opuszczających młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, to również pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i wsparcie w formie rzeczowej na zagospodarowanie.

2.1. Pomoc finansowa

2.1.1. Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym realizowana przez MOPS w Bielsku-Białej, jest jednym z elementów pomocy udzielanej klientom w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej oraz wspieraniu ich w procesie usamodzielniania i reintegracji ze środowiskiem. W 2020 r. wypłacono zasiłki w łącznej wysokości **4.571.756 zł**.

Tabela 2: Rodzaj, ilość i wysokość wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020

l.p.	Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń			Kwota świadczeń /w zł./		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	Świadczenia na zasiłki stałe środki wojewody	4.086	3.909	3.875	1.829.291	1.895.700	1.904.826
2.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne	3.446	3.353	3.466	153.976	159.418	166.212
3.	Świadczenia na zasiłki celowe /odzież, opał, leki, bilety MZK, pogrzeby, zdarzenia losowe .../	1.892	1.674	1.283	779.877	709.027	706.893
4.	Świadczenia na zasiłki okresowe	2.716	2.568	2.385	406.943	414.466	416.963
5.	Świadczenia na program p.n.: <i>Posiłek w szkole i w domu</i>	64.129	42.769	20.562	1.764.084	1.666.776	1.376.862

Tabela 3: Zadania własne gminy, realizowane w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2018-2020

l.p.	Zadania własne gminy	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	Schronienie /Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi ¹ , Schronisko dla Osób Bezdomnych i Noclegownia/	133	153	284 ³	1.384.582	1.755.288	2.050.909 ⁴	133	153	284 ⁵
2.	Posiłek ogółem	599	511	455	410.005	320.400	148.690	1.222	947	815
2.1	W tym: dzieci	599	510	453	410.005	320.253	148.315	1.222	946	813
3.	Usługi opiekuńcze	398	420	408	2.715.961	3.187.544	3.736.957	450	483	468
4.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków z tyt. zdarzenia losowego ²	5	15	10	16.000	75.000	21.200	9	40	13
5.	Sprawienie pogrzebu ²	20	22	23	48.000	50.400	57.500	20	22	24
6.	Zasiłki celowe /opał, odzież, żywność, leki bilety MZK,... ²	1.134	1.063	1.052	2.069.956	1.930.003	1.856.364	1.988	1.873	1.883
7.	Zasiłki okresowe ²	628	559	563	406.943	414.466	416.963	1.036	946	982
8.	Zasiłki stałe (dla osób niezdolnych do pracy, które nie nabyły uprawnień do świadczeń z ZUS)	430	427	411	1.829.291	1.895.700	1.904.826	509	495	470

¹ Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi funkcjonuje w strukturze MOPS od 01.08.2018 r.

² Zasiłki świadczenia przyznane decyzją administracyjną – wypłata następuje po uprawomocnieniu decyzji.

³ Podana wartość zawiera liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (89 osób), liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (33 osoby) oraz liczbę osób, którym udzielono schronienia w Noclegowni (162 osoby).

⁴ Kwota zawiera koszt świadczeń udzielonych w Schronisku dla Osób Bezdomnych i w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (na podstawie decyzji administracyjnej) oraz w Noclegowni i w obiekcie przy ul. Filarowej 50 w Bielsku-Białej, w którym prowadzone są miejsca tymczasowego schronienia i czasowej izolacji dla osób bezdomnych w związku z wprowadzeniem szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

⁵ Podana wartość zawiera liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych (89 osób), liczbę osób w rodzinach, którym przyznano decyzją świadczenie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi (33 osoby) oraz liczbę osób w rodzinach, którym udzielono schronienia w Noclegowni (162 osoby).

Tabela 4: Zadania obligatoryjne i fakultatywne zlecone gminie w latach 2018-2020

1. Zadania obligatoryjne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.1	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	23	24	26	100.067	100.967	133.398	-	-	-
1.1.1	Wynagrodzenie należne kuratorowi z tytułu sprawowania kurateli przyznane przez sąd	3	3	3	12.144	12.144	12.144	-	-	-
1.2	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	386	377	372	153.976	159.418	166.212	455	437	424
1.2.1	Finansowanie kosztów związanych z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe, (art. 8 <i>Ustawy o pomocy społecznej</i> zgodnie z art. 7 ust.4 <i>Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych</i>).	279	372	297	43.515	52.386	39.240	-	-	-
2. Zadania fakultatywne										
l.p.	Zadania zlecone gminie	Ilość osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Kwota świadczeń /w zł./			Ilość osób w rodzinach		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	89	69	70	132.404	170.924	170.863	141	111	109

2.1.2. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, *Dobry Start* i fundusz alimentacyjny

Opisano w rozdziale nr 5;

2.1.3. Dodatki mieszkaniowe

Opisano w rozdziale nr 6;

2.1.4. Dodatki energetyczne

Opisano w rozdziale nr 7;

2.1.5. Stypendia szkolne

Opisano w rozdziale nr 8;

2.2. Pomoc środowiskowa

Pierwszoplanową i najistotniejszą formą pomocy realizowaną przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Środowiskowej jest stosowanie odpowiednich metod działania, mających na celu rozwiązanie problemów zgłaszanych przez klienta – aktywnego partnera. Pracownik socjalny podejmuje współpracę z rodziną, diagnozuje jej sytuację, określa plan pomocy, który umożliwiłby jej usamodzielnienie, a tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną.

Tabela 5: Struktura świadczeniobiorców, którzy uzyskali pomoc w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* w latach 2018-2020

l.p.	Struktura świadczeniobiorców	Ilość rodzin*		
		2018	2019	2020
1.	Ubóstwo	832	860	887
2.	Sieroctwo	2	3	2
3.	Bezdomność	159	178	184
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	254	180	168
4.1.	Wielodzietność	88	48	68
5.	Bezrobocie	349	282	296
6.	Niepelnosprawność	1.090	1.050	947
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	1.418	1.392	1.302
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	559	486	437
8.1	Rodziny niepełne	281	223	197
8.2	Rodziny wielodzietne	75	58	68
9.	Przemoc w rodzinie	36	36	33
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
11.	Alkoholizm	339	337	338
12.	Narkomania	9	11	12
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	27	30	42
15.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
16.	Zdarzenie losowe	5	15	10
17.	Sytuacja kryzysowa	0	1	4
18.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

* wartości nie sumują się – jedna rodzina może korzystać z pomocy z kilku powodów

Tabela 6: Ilość osób, rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną MOPS w oparciu o *Ustawę o pomocy społecznej* latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość osób, którym przyznano świadczenia			Ilość rodzin			Ilość osób w rodzinach		
		Lata								
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	2.357	2.196	2.038	1.814	1.748	1.669	3.193	3.010	2.847
2.	Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	89	69	70	84	66	67	141	111	109
3.	Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2.310	2.156	2.000	1.774	1.712	1.634	3.128	2.946	2.793
4.	Pomoc udzielona wyłącznie w postaci pracy socjalnej	-	-	-	727	711	376	1.518	1.469	750
5.	Ilość rodzin objętych pomocą społeczną	-	-	-	2.541	2.459	2.045	4.711	4.479	3.594

2.2.1 Zadania pracowników socjalnych

Działania podejmowane przez pracowników socjalnych miały charakter bardzo zróżnicowany, dostosowane były bowiem do sytuacji związanej z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i indywidualnej sytuacji osób i rodzin, zgłaszających się w celu uzyskania różnorodnych form pomocy. Do tych działań konieczne jest skuteczne wykorzystanie narzędzia zwanego pracą socjalną, która w założeniu jest niematerialnym wsparciem przy kształtowaniu nowych postaw, czyli zmianie sposobu myślenia. Rolą pracownika socjalnego jest przekonanie dorosłego człowieka jak zacząć postępować inaczej niż do tej pory; jak sprawić, by zrezygnował z niszczących jego życie nawyków; jak uświadomić mu, że zmiana w jego życiu jest konieczna, bo to on odpowiada za jakość swojego życia; w jaki sposób wzbudzić w nim determinację do zmiany i spowodować żeby była trwała. Zdolność człowieka do przemiany warunkuje motywacja, której podłożem jest trafne zdiagnozowanie środowiska oraz stałe towarzyszenie pracownika socjalnego w procesie zmian.

Z uwagi na sytuację związaną z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej w większości realizowane było na podstawie rozmowy telefonicznej oraz dokumentów lub oświadczeń, o których mowa w art. 107 ust.5b ustawy o pomocy społecznej. Przeprowadzono natomiast rodzinne wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania lub pobytu u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych i oczekiwały kontaktu osobistego z pracownikiem socjalnym. Mimo panującej pandemii pracownicy socjalni nie ograniczali się do świadczenia wsparcia wyłącznie za pomocą technologii umożliwiających kontakt zdalny gdyż najlepszą efektywność osiąga się w bezpośrednich kontaktach osobistych. Dlatego też pracownicy socjalni działając rozważnie i profesjonalnie monitorowali w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, chore, samotne, borykające się z problemem alkoholowym i przejawiające problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Dla podniesienia skuteczności działań w pracy z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni nadal wykorzystywali kontrakt socjalny. W kontrakcie tym opracowywano ocenę sytuacji osoby/rodziny oraz formułowano cele, które miała osiągnąć osoba/rodzina dla przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Narzędzie to, określało również uprawnienia

i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań.

W 2020 r. w Dziale Pomocy Środowiskowej zawarto łącznie 371 kontraktów socjalnych. Jasne określenie celu i sprecyzowanie działań daje możliwość uwidocznienia zmian w sytuacji życiowej strony od momentu zawarcia kontraktu socjalnego do czasu osiągnięcia zamierzonego celu. Kontrakty socjalne dotyczyły znacznej grupy klientów, którzy od wielu lat korzystają ze świadczeń tut. Ośrodka i nie chcą samodzielnie egzystować lub nie wierzą, że mogą podjąć działania zmierzające do poprawy swojej sytuacji życiowej. Rolą pracownika socjalnego było takie zmotywowanie osoby/rodziny, aby aktywnie planowała kolejne działania zmierzające do osiągnięcia celu, a nie tylko wykazała wolę współpracy. Kontrakt socjalny jest narzędziem, które pozwala jasno określić procedury postępowania w sprawach świadczeń z pomocy społecznej (tj. przyznania, ograniczania lub odmowy świadczeń). W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni motywowali klientów do podjęcia działań w kierunku rozwiązania swoich problemów. Znaczący spadek ilości zawartych kontraktów socjalnych w odniesieniu do lat ubiegłych wynikał z konieczności zachowania obostrzeń w zakresie ograniczenia kontaktów osobistych na skutek panującej pandemii.

W 2020 r. pracownicy socjalni w ramach przyjęć stron w siedzibie Ośrodka przyjęli 6.999 osób i jest to mniejsza liczba gdyż w 2019 roku przyjęto 10.966 osób. Wynikało to z faktu, iż w okresie rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2 w siedzibie Ośrodka przyjmowano wyłącznie osoby, których sytuacja była szczególnie trudna i po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu terminu przy jednoczesnym zachowaniu szczególnych środków ostrożności. Ponadto przyjęcia stron w okresie pandemii odbywały się poprzez utrzymywanie bieżącego kontaktu telefonicznego w celu omówienia aktualnej sytuacji i funkcjonowania rodziny, wysłuchania klienta, poświęcenia mu czasu, wykazania zrozumienia oraz reagowania z empatią i szacunkiem. Pracownicy socjalni prowadzili również działania pomocowe oparte w głównej mierze na udzielaniu informacji telefonicznej i mailowej.

Działania realizowane na rzecz osób poddanych kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub chorych zakaźnie

- Telefoniczny kontakt z osobami/rodzinami celem ustalenia ich potrzeb jak również udzielanie informacji w zakresie rozwiązania zgłaszanych problemów związanych z pandemią;
- Podjęcie współpracy z funkcjonariuszami Straży Miejskiej i Policji w zakresie dostarczenia paczek żywnościowych przygotowanych przez MOPS osobom/rodzinom, które przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości nie były w stanie przezwyciężyć nowo zaistniałej trudnej sytuacji życiowej i wymagały wsparcia w formie żywności;
- Telefoniczne udzielanie informacji o możliwości otrzymania wsparcia ze strony wolontariuszy w zakresie zakupu artykułów spożywczych, leków, środków higieny osobistej, wyprowadzanie psa.

Działania realizowane na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych

- Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Administracją Domów Mieszkalnych oraz Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w zakresie porządkowania lokali zajmowanych przez osoby starsze, niepełnosprawne;
- Współpraca ze środowiskiem lokalnym, organizacjami społecznymi oraz pozarządowymi w zakresie realizowania pomocy osobom niepełnosprawnym i mieszkającym samotnie, których członkowie rodziny pozostawili bez wsparcia;
- Powiadamianie Sądu Rodzinnego o zagrożeniu życia i zdrowia osób, niewyrażających zgody na umieszczenie w domu pomocy społecznej lub niewyrażaniu zgody na leczenie szpitalne, których stan zdrowia uniemożliwiał samodzielne funkcjonowanie w środowisku;
- Rozpoznawanie możliwości aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i kierowanie do zakładów pracy chronionej, które dysponują wolnymi etatami pracy;

- Pozyskiwanie sprzętu rehabilitacyjnego, do czasu uzyskania środków na jego zakup z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów osób wnioskujących o skierowanie do dziennych i całodobowych Ośrodków Wsparcia;
- Informowanie o możliwości uczestnictwa w zajęciach odbywających się w placówkach samopomocowych oraz placówkach dla osób starszych;
- Podejmowanie na wniosek Policji, pracowników służby zdrowia, środowiska lokalnego natychmiastowych interwencji pozostających w kompetencji pracownika socjalnego w zakresie zabezpieczenia podstawowych potrzeb osób chorych i niepełnosprawnych;
- Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych u osób samotnych i pozostających w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały wsparcia w formie usług opiekuńczych;
- Telefoniczne ustalanie sytuacji osób i rodzin, na których ciąży obowiązek alimentacyjny względem osób korzystających ze wsparcia;
- Udzielanie wsparcia finansowego na zakup: żywności, leków, opału oraz innych zgłaszanych potrzeb,
- Wspieranie środowisk osób chorych i niepełnosprawnych w tym m.in. realizacja programu *Opieka wychnieniowa* ze środków Funduszu Solidarnościowego otrzymanych na realizację zadań w ramach resortowego Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych i kompletowanie dokumentów u pacjentów przyjętych do szpitali w trybie nagłym, a nieubezpieczonych w zakresie potwierdzenia prawa do korzystania ze świadczeń zdrowotnych, finansowanych ze środków publicznych, osobom nieposiadającym wskazanych uprawnień;
- Kontynuacja działań z osobami zaburzonymi psychicznie i chorymi psychicznie jak również z osobami z ich otoczenia w zakresie realizacji projektu pn.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego*.

Działania realizowane na rzecz rodzin wielodzietnych, niepełnych, rodzin przejawiających bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

- Przeprowadzanie postępowań administracyjnych na wniosek rodziców i opiekunów prawnych dzieci oraz z urzędu w celu opłacenia gorącego posiłku dzieciom uczęszczającym do szkół, przedszkoli i żłobka;
- Rozpoznawanie przez pracowników socjalnych sytuacji rodzinno-bytowej dzieci znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji a objętych gorącym posiłkiem na wniosek dyrektorów placówek oświatowych w celu zdiagnozowania problemów i ustalenia ich przyczyn;
- Podejmowanie działań w zakresie dokonywania analizy sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Wnioskowanie o przydzielenie asystenta rodziny działającego na rzecz dziecka i rodziny, opracowywanie wraz z asystentem wspólnego planu pracy z rodziną;
- Wsparcie finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, m.in. w zakresie: żywności, opału, leków, wydatków mieszkaniowych, odzieży, obuwia;
- Udzielanie wsparcia finansowego na pokrycie zwiększonych kosztów ogrzewania lokalu wynikających ze zmiany systemu ogrzewania na jeden z systemów proekologicznych w ramach realizacji *Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania*;
- Współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, wychowawcami świetlic środowiskowych;
- Współpraca z Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w Domu Matki i Dziecka Caritas. W okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. z pobytu w Domu Matki i Dziecka Caritas przy ul. Ks. Stanisława Brzóska 3 skorzystało 11 matek oraz 11 dzieci. Wydano łącznie 19 decyzji w tej sprawie;
- Kierowanie wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny i wydanie zarządzeń wobec małoletnich dzieci;
- Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy i procedury *Niebieska Karta*;

- Zobowiązanie członków rodzin, w których stwierdzono istnienie problemu alkoholowego, do podjęcia współpracy w zakresie jego rozwiązania oraz kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Kierowanie osób biernych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym do prac społecznie użytecznych;
- Wnioskowanie o uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej działającego w ramach Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*, osób wykluczonych celem przywrócenia ich na rynek pracy i integrację ze społeczeństwem;
- Motywowanie do przyjęcia aktywnej postawy w kierunku znalezienia zatrudnienia (przedstawianie ofert pracy, pozyskiwanie informacji o wolnych etatach oraz zakładów na terenie miasta);
- Współpraca z Radami Osiedli i zespołami charytatywnymi;
- Współpraca ze Strażą Miejską i dzielnicowymi Komisariatów Komendy Miejskiej Policji;
- Informowanie i motywowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, bezrobotnych i niepełnosprawnych o możliwości podjęcia pracy w Spółdzielni socjalnej *Synergia*.

2.2.2 Mieszkania Chronione

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Prowadzonych jest siedem mieszkań chronionych – (cztery mieszkania chronione treningowe i trzy mieszkania chronione wspierane). W mieszkaniu chronionym treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia. W mieszkaniu chronionym wspieranym zapewnia się usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizacji kontaktów społecznych, w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osób na poziomie ich psychofizycznych możliwości. Wsparcie w mieszkaniach chronionych zapewnia pracownik socjalny, opiekun mieszkania, asystent osoby niepełnosprawnej i inni specjaliści w zależności od indywidualnych potrzeb osoby wymagającej pomocy.

W 2020 r. z 39 miejsc w mieszkaniach chronionych skorzystało 29 osób/rodzin.

Działania podejmowane przez pracowników Zespołu w zakresie udzielania wsparcia osobom korzystającym z pomocy w formie mieszkań chronionych

- Monitorowanie pobytu użytkowników w mieszkaniach;
- Udzielanie mieszkańcom wsparcia mającego na celu naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności zgodnie z indywidualnym programem usamodzielniania/wspierania osób z uwzględnieniem niepełnosprawności i ograniczeń wiekowych;
- Realizacji kontaktów społecznych, zagospodarowanie czasu wolnego, w tym z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym;
- Współpraca i wspieranie podopiecznych w rozwiązywaniu ich problemów, w szczególności udzielanie pomocy i wskazanie sposobów załatwienia bieżących spraw codziennych, osobistych i urzędowych;
- Współpraca i wspieranie podopiecznych w zakresie integracji społecznej, edukacyjnej, zawodowej;
- Mediacje konfliktów między mieszkańcami;
- Kontrola przestrzegania praw i obowiązków przez użytkowników mieszkań chronionych;
- Współpraca z pracownikiem socjalnym, innymi specjalistami i instytucjami na rzecz prawidłowego procesu usamodzielniania osób przebywających w mieszkaniach ich readaptacji i powrotu do środowiska.

Działania podejmowane w zakresie prowadzenia mieszkań chronionych

- Obsługa w zakresie rozliczeń mediów wynikających z użytkowania lokali przeznaczonych na mieszkania chronione;
- Zabezpieczenie niezbędnego stanu wyposażenia – naprawa lub wymiana zużytego sprzętu, dostosowanie do obowiązujących standardów wynikających z przepisów prawa;
- Zlecenie wykonania okresowych przeglądów technicznych lokali – przeglądy elektryczne, kominiarskie, aktualizacja gaśnic;
- Bieżące usuwanie awarii;
- Stała współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej i Wspólnotami mieszkaniowymi, w zasobach, których funkcjonują mieszkania chronione.

2.2.3 Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Na przestrzeni roku 2020 kontynuowano realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program ma na celu trwałe, intensywne i systematyczne wsparcie osób i rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji. Polega na dostarczaniu pomocy żywnościowej w formie paczek i posiłków. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa ma charakter uzupełniający w odniesieniu do form pomocy finansowej realizowanych w ramach wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* na lata 2019-2023. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kwalifikuje osoby/rodziny do pomocy żywnościowej wydając w tym celu skierowania umożliwiające odbiór żywności, której dystrybutorem na terenie miasta Bielsko-Biała jest organizacja partnerska programu tj. *Caritas Polska*. Zgodnie z założeniami PO PŻ pomocą żywnościową obejmowane są osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, dopuszczającej korzystanie z pomocy społecznej z powodów wskazanych w art.7 *Ustawy o pomocy społecznej*, których dochód nie przekracza określonego poziomu, ustalonego procentowo w stosunku do dochodu uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej. Poziom kryteriów dochodowych dotyczących podprogramu 2020 określił minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego i do 25 listopada 2020 r. wynosiło 200%, a od 26 listopada 2020 roku wynosi 220% kryterium dochodowego tj. 1.542,20 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1.161,60 zł dla osoby w rodzinie. Ogółem wydano 438 skierowań dla 823 osób.

2.2.4 Program osłonowy Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020

Jedną z form pomocy, realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest finansowanie świadczeń w zakresie dożywiania w formie posiłku oraz zasiłku celowego na zakup żywności. Świadczenia te, zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu *Posilek w szkole i w domu* oraz z Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr III/20/2018 z dnia 18.12.2018 r. w sprawie przyjęcia programu osłonowego w zakresie dożywiania przyznawane są celem:

- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywnościowych.

Program *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* jest programem wieloletnim, realizowanym w latach 2019-2023. Ma on na celu wsparcie gmin w realizacji zadania obowiązkowego, jakim jest pomoc w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym. Na realizację tego Programu gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział jej środków własnych wynosi nie mniej niż 40% przewidzianych kosztów realizacji. Harmonogram zadań wykonywanych w ramach Programu wchodzi w życie corocznie, na mocy Uchwały Rady Ministrów. W 2020 r. na realizację pomocy w formie dożywiania MOPS wydatkował ogółem kwotę 1.376.862 zł.

Ośrodek wykonuje to zadanie w sposób ciągły, co jest ważne zwłaszcza dla dzieci realizujących obowiązek szkolny, ponieważ mogą one korzystać z tej formy pomocy przez cały rok szkolny, który nie pokrywa się z rokiem budżetowym.

Tabela 7: Kwota wydatkowana na realizację pomocy w formie dożywiania w latach 2018-2020

Lata	Rodzaj środków /w zł/	Wyszczególnienie		
		Dożywianie dzieci	Zasiłki celowe na żywność	Wartość łączna /w zł/
2018	Środki Wojewody	244.770	775.230	1.020.000
	Środki z budżetu Miasta	165.235	578.849	744.084
	Razem:	410.005	1.354.079	1.764.080
2019	Środki Wojewody	165.611	756.449	922.060
	Środki z budżetu Miasta	110.885	633.831	744.716
	Razem:	276.496	1.390.280	1.666.776
2020	Środki Wojewody	75.973	740.889	816.862
	Środki z budżetu Miasta	50.155	509.845	560.000
	Razem:	126.128	1.250.734	1.376.862

Z programu wieloletniego *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* mogą korzystać osoby i rodziny, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego w *Ustawie o pomocy społecznej*. I tak, u osoby samotnie gospodarującej jest to kwota 1.051,50 zł, a np. w rodzinie 4-osobowej – 3.168 zł (100% kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 701 zł, dla osoby w rodzinie – 528 zł). Natomiast pomoc w formie gorącego posiłku jest świadczeniem rzeczowym przysługuje bez względu na dochód osobom, które własnym staraniem nie są w stanie go samodzielnie przygotować.

W okresie sprawozdawczym pomocą wynikającą z rządowego programu *Posiłek w szkole i w domu* objęto:

- 353 dzieci od 1 roku życia do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej – na podstawie decyzji administracyjnej;
- 1 dziecko bez decyzji administracyjnej – na podstawie informacji dyrektora szkoły;
- 1.436 osób, którym przyznano zasiłek celowy na żywność.

Wnioski o dożywianie dzieci składane są w tut. Ośrodku przez rodziców oraz pedagogów. W 2020 r. z tej formy pomocy skorzystało 354 dzieci.

2.2.5 Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania

W 2020 roku Ośrodek nadal realizował uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr X/182/2019 z dn. 27.08.2019 r. w sprawie *Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania*. Program adresowany jest do osób, które ponoszą zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające z trwałej zmiany systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie: gazowe, elektryczne, olejowe lub polegające na podłączeniu do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Pomoc skierowana jest do osób/rodzin, które:

- dokonały trwałej zmiany systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne nie wcześniej niż w dniu 01.01.2019 r.;
- spełniają kryterium dochodowe i metrażowe określone w uchwale.

Warunkiem wszczęcia i prowadzenia postępowania o udzielenie pomocy w danym roku kalendarzowym jest złożenie wniosku i przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego MOPS w miejscu zamieszkania osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc. Pomoc realizowana jest w formie zasiłku celowego, o którym mowa w art. 39 *Ustawy o pomocy społecznej*. W okresie od stycznia do grudnia 2020 r. MOPS przyznał zasiłek celowy na ten cel 124 gospodarstwom domowym w łącznej kwocie 85.990,07 zł.

2.3 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz usługi specjalistyczne

2.3.1 Usługi opiekuńcze

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 *Ustawy o pomocy społecznej*) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2020 r. usługi opiekuńcze przyznawane były osobom, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodował trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie lub uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. W przypadku ludzi samotnych, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagali pomocy innych osób, a byli jej pozbawieni, przyznanie usług opiekuńczych miało charakter obligatoryjny. Celem pomocy było zabezpieczenie codziennych potrzeb usługobiorcy, związanych z prawidłowym funkcjonowaniem w ich miejscu zamieszkania. Przyznane świadczenie uzależnione było od indywidualnych potrzeb danej osoby i mogło obejmować swoim zakresem: opiekę higieniczną, pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych oraz wsparcie w załatwianiu spraw osobistych. Zakres przyznanej pomocy był na bieżąco monitorowany w celu dostosowania do zmieniających się potrzeb usługobiorców.

Usługi opiekuńcze przyznawane były również osobom, wymagającym pomocy innych osób, którym rodzina a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. W tym przypadku kierowano się przede wszystkim zasadą subsydiarności, zgodnie z którą udzielana pomoc była wsparciem, a nie wyręczaniem w opiece nad potrzebującym członkiem rodziny. Działanie to miało na celu zmobilizowanie rodziny, inicjowanie nowych przedsięwzięć na rzecz osoby potrzebującej pomocy, wzmacnianie więzi emocjonalnej, zintegrowanie rodziny.

W roku 2020 r. pomocą w formie usług opiekuńczych objęto także rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Udzielane wsparcie miało na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Pomoc w formie usług opiekuńczych była realizowana przez opiekunki zatrudnione w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz przez podmioty zewnętrzne (INTROPATIA-MY, MG Partner Marcin Grzesiak), z którymi zawarto umowy dotyczące realizacji zadania na 2020 r. Działanie to umożliwiło zapewnienie ciągłości opieki tzn. realizację usług w godzinach wieczornych, nocnych oraz w soboty, niedziele i święta, koniecznych do zachowania poprawy stanu zdrowia lub zapobiegających jego pogorszeniu.

Łączenie form pomocy zapewniło osobom starszym i niepełnosprawnym możliwość zaspokajania niezbędnych potrzeb życiowych w ich własnym środowisku, bez konieczności ubiegania się o miejsce w domach pomocy społecznej.

2.3.2 Specjalistyczne usługi opiekuńcze

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 *Ustawy o pomocy społecznej*) należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Dział Usług Opiekuńczych organizował powyższe świadczenie zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22.09.2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych*, w którym określono rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat. Na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych po przeprowadzeniu postępowania w trybie art. 138o wyłoniono firmę, spełniającą wszystkie warunki do świadczenia tego rodzaju pomocy.

Przyznane świadczenie miało na celu nabycie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania potrzeb życiowych, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, wspieranie, motywowanie i asystowanie w codziennych czynnościach. W 2020 r. specjalistyczne usługi przyznano także dzieciom z upośledzeniem umysłowym. Głównym celem przyznanej pomocy tej grupie usługobiorców było rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania. Przyznana dotacja w kwocie 195.218,00 zł pozwoliła w pełni zabezpieczyć potrzeby usługobiorców.

Tabela 8: Ilość osób objętych pomocą w formie usług w latach 2018-2020

Rok	Ilość osób objętych pomocą usługową (w tym nowe środowiska)	Ilość nowych środowisk	Usługi realizowane przez opiekunki MOPS i podmiot zewnętrzny	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2018	487	154	398 w tym: S - 342 R - 56	89 w tym: S - 53 R - 36/w tym: 5 dzieci/
2019	489	113	420 w tym: S - 356 R - 64	69 w tym: S - 38 R - 31 /w tym: 5 dzieci/
2020	478	142	408 w tym: S - 351 R - 57	70 w tym: S - 44 R - 26 /w tym: 3 dzieci/

* S – osoby samotnie gospodarujące

* R – osoby w rodzinie

Tabela 9: Koszty i wpływy z usług opiekuńczych w latach 2018-2020

Zadania własne				Zadania zlecone			
Rok	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy z usług opiekuńczych /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń /w zł./	Wpływy ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi /w zł./	
						Odprowadzone do budżetu Wojewody	Odprowadzone do budżetu gminy
2018	95.385	2.715.961,00	262.976,44	5.889	132.404,00	11.744,34	618,15
2019	99.326	3.187.544,00	276.053,54	4.266	170.924,00	16.133,61	849,16
2020	97.540	3.736.957,00	368.526,02	4.073	170.863,00	30.443,79	1.602,30

Pomoc specjalistyczna

3. POMOC SPECJALISTYCZNA

3.1 Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki

3.1.1. Organizowanie opieki w rodzinach zastępczych oraz realizacja pomocy na rzecz rodzin zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXX/708/2021 z dn. 18.03.2021 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2020 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.2. Organizowanie opieki nad dzieckiem pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXX/708/2021 z dn. 18.03.2021 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2020 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.3. Rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXX/708/2021 z dn. 18.03.2021 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2020 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnianie i kontynuowanie nauki

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXX/708/2021 z dn. 18.03.2021 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2020 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*);

3.1.5. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego

Opisano w odrębnym sprawozdaniu przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XXX/708/2021 z dn. 18.03.2021 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin i systemu pieczy zastępczej w 2020 roku (w ramach obowiązku wynikającego z art. 179 *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*).

3.2 Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

3.2.1. Domy pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadanie własne gminy w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej (DPS) mieszkańców Bielska-Białej, którzy wymagali całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogli samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych (art. 54 *Ustawy o pomocy społecznej*). Równocześnie realizował zadanie własne powiatu w zakresie umieszczania skierowanych do domów pomocy społecznej mieszkańców Bielska-Białej oraz osób skierowanych przez inne gminy.

W MOPS wszystkie wnioski o skierowanie do DPS i umieszczenie w DPS realizuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe (w 2020 r. przeprowadzili 706 wywiadów) oraz udzielają informacji i porad (w 2020 r. 281) osobom i rodzinom ubiegającym się o świadczenie w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano łącznie 1.041 wniosków dotyczących DPS, z czego:

- 1) 172 stanowiły wnioski osób starszych i/lub niepełnosprawnych o umieszczenie w DPS, z czego 14 wniosków wpłynęło z innych gmin; wydano 50 decyzji o umorzeniu postępowania (po rezygnacji strony z ubiegania się o miejsce w DPS); 8 wniosków rozpatrzono odmownie;
- 2) 514 wniosków dotyczyło aktualizacji wywiadów środowiskowych na okoliczność ustalenia odpłatności za pobyt w DPS oraz spraw innych;
- 3) 355 wniosków dotyczyło wywiadów alimentacyjnych u osób zobowiązanych do współfinansowania kosztów pobytu członka rodziny w DPS.

Wzorem lat poprzednich, wnioski osób ubiegających się o skierowanie i umieszczenie w DPS, o częściowe lub całkowite zwolnienie z opłaty rozpatrywała powołana do tego Komisja Kwalifikująca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2020 r. odbyło się 35 posiedzeń Komisji, podczas których rozpatrzono 179 wniosków (125 – o DPS; 54 – o zwolnienie z odpłatności za pobyt w DPS).

Na terenie Bielska-Białej funkcjonowały 4 domy pomocy społecznej (prowadzone przez Miasto Bielsko-Biała) z 222 miejscami. Wszystkie spełniały standardy i posiadały zezwolenia Wojewody Śląskiego. Zaznaczyć należy, iż w naszych Domach przebywają osoby na tzw. „nowych zasadach” (tj. osoby umieszczone w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych po 01.01.2004 r., za których opłatę wnoszą: sami umieszczeni, członkowie ich rodzin lub osoby niespokrewnione oraz gminy, które skierowały swoich mieszkańców do DPS) i „starych zasadach” (tj. osoby przebywające w domach pomocy społecznej na podstawie decyzji kierujących wydanych przed 01.01.2004 r. Finansowanie pobytu tych osób pochodzi z ich własnych środków, natomiast pozostałe koszty pokrywane są z wygasających dotacji celowych, niewystarczających jednak do pokrycia pełnych kosztów pobytu tych osób).

Tabela 10: Domy Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej: typ, ilość miejsc, średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w latach 2018-2020

l.p.	Nazwa DPS/Adres	Ilość miejsc	Typ Domu	Średni miesięczny koszt utrzymania jednego mieszkańca w DPS /w zł./		
				2018	2019	2020
1.	DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Poczтовая 14a	92	dla osób w podeszłym wieku (K/M)*	3.411,00	3.738,00	4.326,00
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	57	(42 miejsca) dla osób w podeszłym wieku (15 miejsc) dla osób niepełnosprawnych fizycznie (K/M)	3.947,00	4.263,00	4.868,00
3.	DPS dla Przewlekle Chorych ul. Olimpijska 11	48	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)	4.996,00	5.432,00	6.010,00
4.	DPS <i>Hospicjum</i> Aleja Armii Krajowej 181	25	dla osób przewlekle somatycznie chorych (K/M)	5672,03	5.977,18	6.758,74

* (K) – kobiety

* (M) – mężczyźni

Tabela 11: Osoby skierowane i umieszczone w DPS według typów placówek w latach 2018-2020

l.p.	Typy placówek	Ilość mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS						Ilość osób* umieszczonych w DPS					
		prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty			prowadzonych przez miasto B-B			prowadzonych przez inne powiaty		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	Dla osób w podeszłym wieku	17	28	28	5	1	2	21 (2)	25 (6)	21 (3)	4	1	2
2.	Dla osób przewlekle somatycznie chorych	25	34	32	2	1	5	22 (1)	27 (2)	26 (1)	2	1	3
3.	Dla osób przewlekle psychicznie chorych	0	0	0	13	9	12	0	0	0	10	6	9
4.	Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	0	3	9	6	0	0	0	4	8	3
5.	Dla osób niepełnosprawnych fizycznie	4	2	2	2	0	0	6 (2)	3	2	2	0	0
6.	Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
7.	Dla osób uzależnionych od alkoholu	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1
8.	Pobyty okresowe – turnusy dla chorych na SM	0	0	0	3	4	0	0	0	0	5	3	0
9.	Rodzinny Dom Pomocy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10.	Ogółem:	46	64	62	29	26	26	49 (5)	55 (8)	53 (4)	27	19	19

*dotyczy zarówno mieszkańców Bielska-Białej, jak również innych gmin; wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza gminy Bielsko-Biała

Tabela 12: Mieszkańcy Bielska-Białej przebywający w DPS na terenie poszczególnych powiatów w latach 2018-2020

l.p.	Powiat	Ilość mieszkańców Bielska-Białej przebywających w DPS na tzw. „nowych zasadach”			Stan na dzień 31.12.2020r.
		2018	2019	2020	
1.	bielski	28	28	27	23
2.	brzeski	0	0	1	1
3.	cieszyński	21	18	17	17
4.	częstochoowski	2	2	2	1
5.	dąbrowski	2	2	1	1
6.	jarosławski	3	3	3	2
7.	kołobrzeski	0	1	1	1
8.	konecki	1	1	1	1
9.	krakowski	25	27	33	32
10.	krasnostawski	1	1	1	1
11.	limanowski	1	1	1	1
12.	lubaczowski	1	1	1	1
13.	lubliniecki	1	1	1	1
14.	Miasto Kraków	1	0	1	1
15.	mikołowski	1	1	1	1
16.	myślenicki	7	7	6	6
17.	nyski	1	1	1	1
18.	opatowski	3	6	5	3
19.	oświęcimski	4	5	4	4
20.	proszowicki	3	3	3	3
21.	pszczyński	5	6	6	6
22.	raciborski	0	0	1	1
23.	rybnicki	0	1	1	1
24.	sandomierski	1	1	1	1
25.	suski	3	3	3	3
26.	tomaszowski	2	2	2	2
27.	wadowicki	17	17	18	16
28.	włoszczowski	1	1	1	0
29.	zamojski	1	1	1	1
30.	żywiecki	0	0	1	1
31.	mławski	5*	3*	0*	0*
32.	bielski – DPS w Bestwinie prowadzony przez Stowarzyszenie „Razem” – bez zlecenia powiatu lub gminy	11	13	14	14
33.	Gmina Pacanów – Rodzinny Dom Pomocy	4	4	4	4
34.	Razem:	156	161	164	152

* oznacza osoby przebywające w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR). Pobyt w tym Ośrodku ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego.

Do Domów na terenie innych powiatów kierowane są osoby przewlekle psychicznie chore i niepełnosprawne intelektualnie z uwagi na brak tego typu placówek oraz w podeszłym wieku i przewlekle

somatycznie chore, tylko jeśli brakuje wolnych miejsc w naszych Domach i rodzina obok mieszkańca w całości ponosi koszty pobytu.

Na 164 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w 2020 r. w Domach położonych w w/w powiatach 88 przebywało w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych, 35 w DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, 6 w DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie oraz 4 osoby niepełnosprawne intelektualnie przebywały w Rodzinnym Domu Pomocy. W domach dla osób w podeszłym wieku przebywało 13 mieszkańców Bielska-Białej, 12 w DPS dla przewlekle somatycznie chorych, 5 w DPS dla niepełnosprawnych fizycznie i 1 osoba przebywała w DPS o profilu dla osób uzależnionych od alkoholu.

Tabela 13: Ruch mieszkańców w DPS na terenie Bielska-Białej w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	Nazwa i adres DPS				Ogółem	
	DPS <i>Dom Nauczyciela</i> ul. Pocztowa 14a	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15	DPS <i>Hospicjum</i> Al. Armii Krajowej 181	DPS dla Przewlekle chorych ul. Olimpijska 11		
Liczba miejsc	92	57	25	48	222	
Stan na dzień 31 grudnia	2018	87 [11] (9)	54 [8] (7)	26 [1]	48 [1] (4)	214 [21] (21)
	2019	90 [11] (9)	53 [8] (7)	25 [1]	48 [1] (5)	216 [21] (21)
	2020	80 [8] (8)	47 [5] (8)	22 [1]	42 [1] (5)	191 [15] (21)
Zmarło lub zrezygnowało	2018	20 [4] (3)	14 [3] (3)	9 [1]	14 (1)	57 [8] (7)
	2019	21 [0] (3)	15 [0] (3)	11	19 (1)	66 [0] (7)
	2020	23 [3] (2)	19 [3] (1)	12	24 (1)	78 [6] (4)
Przyjęto	2018	15 (1)	12 (3)	10	12 (1)	49 (5)
	2019	24 (3)	14 (3)	10	19 (2)	67 (8)
	2020	13 (1)	13 (2)	9	18 (1)	53 (4)
Liczba oczekujących na dzień 31 grudnia	2018	1	1 1 o.n.f*(1)	2 (1)	3 (1)	8 (3)
	2019	3 (1)	0	1	0	4 (1)
	2020	2	1	4	2	9

wartości w nawiasach [...] dotyczą mieszkańców umieszczonych na tzw. „starych zasadach”

wartości w nawiasach (...) dotyczą mieszkańców spoza Gminy Bielsko-Biała

*o.n.f – osoby niepełnosprawne fizycznie

Tabela 14: Ruch mieszkańców w DPS na terenie innych powiatów w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	DPS – całodobowy pobyt	
Stan na dzień 31 grudnia:	2018	142
	2019	145
	2020	152
Zmarło lub zrezygnowało	2018	9
	2019	18

Wyszczególnienie		DPS – całodobowy pobyt
	2020	12
Przyjęto	2018	27
	2019	21
	2020	19
Liczba oczekujących wg stanu na dzień 31 grudnia	2018	8
	2019	12
	2020	9

dane dotyczą osób umieszczonych na „nowych zasadach”

W całym 2020 r. w czterech Domach prowadzonych przez miasto Bielsko-Biała oraz w 49 Domach położonych na terenie 32 powiatów lub gmin przebywało 407 mieszkańców Bielska-Białej (w tym 1 mieszkaniec przenośli się z naszego DPS i na koniec roku przebywał w DPS na terenie innego powiatu). Z tego 164 w innych powiatach, a 243 w naszych Domach. Na „nowych zasadach” przebywali wszyscy umieszczeni w innych powiatach oraz 222 spośród 243 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w naszych domach. Pozostałych 21 przebywało na „starych zasadach”. Z innych gmin w naszych Domach przebywało 25 osób, wszystkie na „nowych zasadach”.

Tabela 15: Średni czas oczekiwania na umieszczenie w DPS w latach 2018-2020 (w miesiącach)

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	DPS Dom Nauczyciela ul. Pocztowa 14a w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób w podeszłym wieku	0 - 7	0 - 3	0 - 3
2.	DPS dla Osób Starszych ul. Żywiecka 15 w Bielsku-Białej	0 - 5	0 - 3	0 - 5
	• przeznaczony dla osób w podeszłym wieku			
	• przeznaczony dla osób niepełnosprawnych fizycznie	0 - 7	0 - 1	0 - 1
3.	DPS dla Przewlekle Chorych ul. Olimpijska 11 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych	0 - 15	0 - 5	0 - 2
4.	DPS Hospicjum Al. Armii Krajowej 181 w Bielsku-Białej przeznaczony dla osób przewlekle somatycznie chorych	0 - 2	0 - 5	0 - 2
5.	Domy dla osób przewlekle somatycznie chorych i dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych fizycznie (poza miastem Bielsko-Biała)	0 - 8	0 - 5	0 - 4
6.	Domy dla osób przewlekle psychicznie chorych (poza miastem Bielsko-Biała)	0 - 6	0 - 4	0 - 9
7.	Domy dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (poza miastem Bielsko-Biała)	0 - 3	0 - 4	0 - 2
8.	Domy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	-	1	1

Z analizy danych pochodzących z 2020 roku wynika, że okres oczekiwania na miejsce w DPS na terenie Bielska-Białej wynosił od 0 do maksymalnie 5 miesięcy.

W Domach na terenie innych powiatów w 2020 r. umieszczono 19 mieszkańców Bielska-Białej, z czego 18 oczekiwało od 0 do 4 miesięcy, natomiast 1 osobę umieszczono w terminie do 9 miesięcy.

Do DPS całodobowego pobytu prowadzonych przez inne powiaty oczekuje 9 mieszkańców Bielska-Białej, w tym 4 do DPS przeznaczonego dla osób przewlekle psychicznie chorych, 3 do Krajowego Ośrodka Mieszkalno-Rehabilitacyjnego dla Osób Chorych na SM w Dąbku, 1 osoba do DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i 1 osoba do DPS dla osób w podeszłym wieku.

Tabela 16: Dane dotyczące mieszkańców Bielska-Białej skierowanych do DPS odpowiedniego typu i umieszczonych w DPS w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ilość skierowanych i umieszczonych w danym roku	51	64	61
2.	Ilość osób bezdomnych	11	9	14
3.	Ilość osób przyjętych do DPS po pobycie w placówkach okresowego pobytu (oddziały szpitalne, inne DPS, Domy dla Bezdomnych, Noclegownie)	24	28	30
4.	Ilość osób przyjętych do DPS ze środowiska zamieszkania	27	36	31
5.	Ilość osób objętych przed przyjęciem do DPS pomocą w formie usług opiekuńczych	22	23	19

Tabela 17: Środki finansowe wydatkowane przez miasto Bielsko-Biała z tytułu pobytu mieszkańców gminy w DPS na terenie innych powiatów w latach 2016-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Liczba osób umieszczonych w DPS	141	147	156	161	164
2.	Liczba osób, za które miasto Bielsko-Biała wniosło opłatę	135	142	150	157	163
3.	Wydatkowane środki /w zł./	3.350.723,37	3.655.676,51	4.277.739,42	4.924.999,10	5.412.605,02
4.	Średni koszt pobytu 1 osoby /w zł./	24.820,17	25.744,20	28.518,26	31.369,42	33.206,16

* Różnica między poz. 1 i poz. 2 wynika z tego, że w liczbie umieszczonych uwzględnia się 3 mieszkańców Bielska-Białej przebywających w regionalnym domu pomocy społecznej, tj. Krajowym Ośrodku Mieszkalno-Rehabilitacyjnym dla Osób Chorych na SM w Dąbku (KOMR), w którym pobyt ma charakter okresowy i finansowany jest tylko z dochodu osoby umieszczonej oraz z dochodów własnych samorządu województwa mazowieckiego, a także 1 osobę, za którą Gmina Bielsko-Biała wniosła opłatę w 2021 r.

W ciągu całego 2020 r. według „nowych zasad” odpłatności w DPS położonych na terenie innych powiatów przebywało 164 mieszkańców Bielska-Białej, przy czym w roku sprawozdawczym za wszystkie te osoby Gmina Bielsko-Biała ponosiła częściową odpłatność. Ilość ta z roku na rok sukcesywnie wzrasta, stąd też systematyczny wzrost wydatków na ten cel. Dla porównania różnica w wydatkach między rokiem 2016 a 2017 – 304.953,14 zł, między rokiem 2017 a 2018 – 622.062,91 zł, między rokiem 2018 a 2019 – 647.259,68 zł, natomiast między rokiem 2019 a 2020 – 487.605,92 zł. Trzeba również zaznaczyć, że wydłuża się czas przebywania osób zaburzonych psychicznie w placówkach, co powoduje systematyczne zwiększenie wydatków na to zadanie.

Tabela 18: Ilość osób/rodzin oraz dochody z opłat ponoszonych przez osoby/rodziny w latach 2016-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Dochody z opłat ponoszonych przez osoby i rodziny za pobyt w DPS/w zł./	385.677,83	458.139,55	549.274,04	574.200,23	719.448,67
2.	Ilość osób/rodzin	63	73	87	91	97

Z powodu sytuacji epidemicznej w kraju – w 4 DPS prowadzonych przez Miasto – rok 2020 pod wieloma względami był inny niż poprzednie. Zmienił się tryb przyjmowania osób do DPS. Przyjęcia następowały dopiero po uzyskaniu negatywnego wyniku testu na obecność wirusa SARS CoV-2, co w znaczący sposób wydłużało czas przyjęcia poszczególnych osób do DPS. W tym zakresie Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia współpracował z bielskim Sanepidem, w oparciu o wypracowane uzgodnienia i przepisy prawa.

Od 24.07.2020 r. w Porąbce zaczęły funkcjonować miejsca czasowego pobytu (MCP) wraz z usługami dla osób, które były mieszkańcami DPS powracającymi z pobytu w szpitalu lub wyraziły chęć przyjęcia do domów pomocy społecznej, z równoczesnym zapewnieniem szerokiego testowania ich pod względem SARS CoV-2. Zadanie realizowane było w ramach projektu *Śląskie kadry DPS vs COVID -19*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu POWER przez ROPS w Katowicach. Do MCP mogli kierować tylko Dyrektorzy DPS. Również Dyrektorzy naszych Domów zaczęli korzystać z MCP. Kierowali do MCP zarówno mieszkańców DPS po pobycie w szpitalu jak i kandydatów na mieszkańców. Pozwoliło im to na przyspieszenie przyjmowania osób do placówki, już bez konieczności izolowania ich w DPS.

W zawiązku z pandemią – zwłaszcza w ostatnim kwartale 2020 roku – zmarło więcej mieszkańców niż w poprzednich latach. Odzwierciedla tę sytuację ruch mieszkańców w 4 DPS prowadzonych przez Miasto w latach 2018 do 2020, w Tabeli nr 13. Na dzień 31.12.2020 r. w naszych Domach przebywało 191 osób tj. o 25 mniej niż 31.12.2019 r. i 23 mniej niż 31.12.2018 r.

W 2020 roku w DPS zmarło 78 osób, (w tym 37 osób w ostatnim kwartale). Na koniec 2020 roku w DPS było więcej wolnych miejsc niż w jakimkolwiek innym roku i tak, w:

- DPS dla Osób Starszych przy ul. Żywieckiej 15 - 10 wolnych miejsc;
- DPS „Dom Nauczyciela” przy ul. Pocztovej 14a – 12 wolnych miejsc;
- DPS dla Przewlekłe Chorych przy ul. Olimpijskiej 11 – 6 wolnych miejsc;
- DPS „Hospicjum” przy Alejach Armii Krajowej 181 – 3 wolne miejsca.

Występowanie wolnych miejsc w DPS jest zjawiskiem powszechnym, obecnym na terenie całego kraju.

3.2.2. Ośrodki wsparcia

Decyzje z zakresu kierowania osób do ośrodka wsparcia o charakterze lokalnym, tj. do Środowiskowego Domu Samopomocy *Podkowa* prowadzonego przez powiat grodzki oraz decyzje dotyczące ustalenia odpłatności za pobyt w w/wym. ŚDS przygotowuje Zespół ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków. Ponadto, Zespół przygotowuje również decyzje na schronienie w Schronisku dla Osób Bezdomnych, Mieszkaniach Chronionych w tym realizowanych w ramach projektu *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój Międzypokoleniowych Usług Społecznych w Bielsku-Białej* oraz decyzje pobytowe do Domu Matki i Dziecka Caritas. Wydano łącznie 19 decyzji w tej sprawie.

Tabela 19: Środowiskowy Dom Samopomocy *Podkowa* (ŚDS) w Bielsku-Białej w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	Podmiot prowadzący	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających z pobytu		
				2018	2019	2020
1.	Środowiskowy Dom Samopomocy <i>Podkowa</i> , ul. Kołłątaja 8 w Bielsku-Białej	Miasto Bielsko-Biała	42	45	48	48
2.	Środowiskowy Dom Samopomocy <i>Podkowa</i> – filia przy ul. Piastowskiej 64 w Bielsku-Białej	Miasto Bielsko-Biała	20	20	31	32

W okresie sprawozdawczym liczba miejsc w ŚDS „Podkowa” wynosiła 42. Z usług w/w Ośrodka skorzystało 48 mieszkańców Bielska-Białej. Wszyscy użytkownicy posiadali orzeczoną niepełnosprawność przez organy do tego uprawnione. Natomiast w filii ŚDS „Podkowa” przy ul. Piastowskiej 64 (dla osób z chorobą otępienną i Alzheimerem) skorzystały 32 osoby.

3.2.3. Ośrodki wsparcia dla osób starszych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania własne gminy w zakresie wsparcia osób starszych (art. 51 *Ustawy o pomocy społecznej*). W 2020 r. funkcjonowały następujące Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych:

- 1) Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych przy ul. Sterniczej 8A;
- 2) Dzienny Dom Senior+ przy ul. Partyzantów 62;
- 3) Klub Samopomocy „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86;
- 4) Klub Samopomocy „Klub Seniora” przy ul. Komorowickiej 336D;
- 5) Klub Senior+ przy ul. Jesionowej 13;
- 6) Klub Senior+ przy ul. Jutrzenki 20;
- 7) Klubie Seniora *SIXT Wam* (vide: str. 67, Projekt p.n.: Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej).

W okresie sprawozdawczym Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych dysponowały łącznie 250 miejscami, natomiast wsparciem objęto łącznie 278 osób.

Tabela 20: Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych funkcjonujące w 2020 r.

l.p.	Wyszczególnienie	Ilość miejsc	Ilość mieszkańców Bielska-Białej korzystających ze wsparcia w 2020
1.	Dom Dziennego Pobytu dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych ul. Sternicza 8A	40	44
2.	Dzienny Dom Senior+ ul. Partyzantów 62	30	42
3.	Klub Samopomocy dla Osób Starszych „Przystań” ul. Piastowska 86	50	50
4.	Klub Samopomocy „Klub Seniora” ul. Komorowicka 336D	50	49
5.	Klub Senior+ ul. Jesionowa 13	30	36
6.	Klub Senior+ ul. Jutrzenki 20	30	32
7.	Klubie Seniora <i>SIXT Wam</i>	20	25
8.	Suma (wiersze 1-7)	250	278

Cel i zadania Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych

Celem głównym Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych jest wsparcie codzienne Seniorów, podejmowanie działań podtrzymujących aktywność osób starszych i niepełnosprawnych oraz sprzyjanie integracji międzypokoleniowej. Do celów szczegółowych należy m.in. podtrzymywanie aktywności psychofizycznej, wsparcie psychologiczne, nawiązywanie kontaktów interpersonalnych, zapobieganie osamotnieniu, propagowanie zdrowego stylu życia i aktywnego wykorzystania czasu wolnego oraz udział w imprezach o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i profilaktycznym.

Zadaniem Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych jest w szczególności:

- Wspieranie i inicjowanie działań zmierzających do utrzymania i zwiększenia aktywności osób starszych, w tym promowanie codziennych form wsparcia;
- Współpraca z miejskimi jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w celu zwiększenia oferty kulturalnej, edukacyjnej oraz aktywizującej seniorów;
- Organizacja spotkań i warsztatów dla osób starszych z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji zdrowego stylu życia;
- Prowadzenie działalności informacyjnej dla osób starszych;
- Budowanie pozytywnego wizerunku społecznego osób starszych;
- Wnioskowanie o środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych na cele związane z aktywizacją i integracją osób starszych.

Usługi zrealizowane w Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych

W Ośrodkach Wsparcia dla Osób Starszych realizowano systematycznie zgodnie z planem pracy Ośrodków następujące usługi :

- Socjalne obejmujące m.in. zapewnienie ciepłego posiłku, zapewnienie usługi transportowej (tj. dowóz z miejsca zamieszkania Seniora do Domów Dziennych i z powrotem), trening umiejętności społecznych, wsparcie pracownika socjalnego;
- Edukacyjne obejmujące m.in. organizację wykładów oraz warsztatów zwiększających wiedzę o współczesnym świecie, rozwoju technologicznym, o zagrożeniach związanych z wiekiem oraz z zakresu edukacji prozdrowotnej;
- Kulturalno-oświatowe obejmujące m.in. uczestnictwo seniorów w kulturze, wspieranie ich edukacji kulturalnej i artystycznej, organizację uroczystości okolicznościowych i integracyjnych, wyjścia do kina, teatru, na koncerty;
- Sportowo-rekreacyjne obejmujące m.in. organizację zajęć ruchowych, zajęć z kinezyterapii z fizjoterapeutą, spacerów, nordic walking, wyjścia do Groty Solnej, na basen i kręgle;
- Aktywizujące społecznie obejmujące m.in. budowanie lokalnego partnerstwa, współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób starszych i z placówkami oświatowymi (integracja międzypokoleniowa);
- Terapię zajęciową obejmującą rozwój zainteresowań, prowadzenie różnorodnych kółek i form terapii zajęciowej z uwzględnieniem indywidualnych predyspozycji i potrzeb seniorów, m.in. filmoterapię, biblioterapię, muzykoterapię, zajęcia manualne, rękodzieło, gry i zabawy edukacyjne, grupy dyskusyjne;
- Wsparcie psychologa obejmujące organizację warsztatów o charakterze wspierającym i edukacyjnym;
- Alternatywne formy zajęć - w okresie zawieszony działalności OWOS wywołanej pandemią COVID-19, kadra OWOS była w stałym kontakcie z Seniorami (dostarczano obiad, zapewniono pomoc np. w zakupach), przygotowywano boxy kreatywne do prowadzenia zajęć manualnych, pakiety zajęć ruchowych. Opiekunowie OWOS szyli maseczki dla Seniorów. Psycholog regularnie prowadził rozmowy motywująco-wspierające oraz przygotowywał zadania podtrzymujące sprawność umysłową Seniorów. Pracownik socjalny pomagał w załatwianiu spraw urzędowych oraz był w kontakcie z rodzinami.

Udział Ośrodków Wsparcia dla Osób Starszych w programach/projektach:

- 1) *Program Wieloletni Senior+ na lata 2015-2020 (edycja 2020)* z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej - zrealizowano zadania w ramach Modułu II: Zapewnienie funkcjonowania placówek Senior+ dotyczy:
  - Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62,
  - Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13,
  - Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20.W ww. placówkach w ramach Programu zrealizowano usługi socjalne, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej/kinezyterapii, sportowo-rekreacyjne, aktywizujące społecznie, terapię zajęciową zgodnie z Umowami.
- 2) Grant *Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich (edycja 2020)* dotyczy Klubu Samopomocy „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86. Zrealizowano Program pn. *Srebrny Wiek-Zdrowy Człowiek* – w ramach projektu odbył się cykl 12 stacjonarnych zajęć tj. 3 warsztaty z zakresu profilaktyki zdrowia z ratownikiem medycznym, 5 warsztatów z zakresu zdrowego odżywiania z dietetykiem oraz 4 zajęcia ruchowe z fizjoterapeutą. Ponadto Seniorzy w okresie zawieszony działalności Klubu wywołanej pandemią COVID-19 otrzymali 18 pakietów edukacyjno-rozwojowych do pracy w domu tj. 5 pakietów z zakresu zdrowego odżywiania opracowanych przez dietetyka, 7 pakietów z zakresu profilaktyki zdrowia opracowanych przez lekarza oraz 6 pakietów zajęć ruchowych opracowanych przez fizjoterapeutę. Podsumowaniem programu było przygotowanie „Księgi zdrowych porad Seniorów”, w której uczestnicy programu zawarli najważniejsze informacje prozdrowotne pozyskane podczas zajęć.
- 3) *Program ASOS (edycja 2020)* z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej - Projekt pn. *Pozytywnie zakręcony Senior 60+ z Pasją* realizowany w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym *Serce dla Serca* dotyczy Klubu Samopomocy „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86 oraz Domu Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczkiej 8a. Zrealizowano warsztaty teatralno-muzyczne, plastyczne, rękodzieła, sportowe, z etyki, fotografii, porady prawne, zajęcia z zakresu zdrowia i rehabilitacji, wyjścia na basen oraz wycieczki do: Sandomierza, Kazimierza, Lublina i Zamościa. Ponadto zorganizowano wyjazd do Lalik i obóz sportowy w Karwii i Niechorzu.
- 4) *Program ASOS (edycja 2020)* z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej - Projekt pn. *A nam się chce* realizowany w ramach współpracy z Fundacją *Dobry Dom* dotyczy Klubu Samopomocy „Klub Seniora” przy ul. Komorowickiej 336D. Zrealizowano warsztaty oddechowe (tai chi), zajęcia z psychologiem, przekazano vouchery do fryzjera oraz boxy artystyczno-kreatywne do przygotowania stroika świątecznego i biżuterii.
- 5) Projekt pn. *Piękni wiekowo-aktywni życiowo* w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem *Twoje Zdrowie* dotyczy Klubu Samopomocy „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86 oraz Domu Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczkiej 8a. Zrealizowano warsztaty motywacyjne z psychologiem.

Współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami oraz organizacjami działającymi na rzecz osób starszych:

- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym *Serce dla Serca* przy Parafii Św. Trójcy – udział Seniorów z KS „Przystań” i Domu Dziennego Pobytu w projekcie ASOS pn.: *Pozytywnie Zakręcony Senior 60+ z Pasją*;
- Fundacja *Dobry Dom* – udział Seniorów z KS „Klub Seniora” w projekcie ASOS pn. *A nam się chce*;
- Stowarzyszenie *Twoje Zdrowie* udział Seniorów z KS „Przystań” i Domu Dziennego Pobytu w projekcie pn. *Piękni wiekowo - aktywni życiowo*;
- Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Bielsku-Białej (fundacja Vitall) – organizacja dla Podopiecznych OWOS w okresie zawieszenia działalności rehabilitacji domowej;
- Fundacja Aktywności Społecznej *Złote Łany* – organizacja spotkania integracyjnego z Klubem Senior+ przy ul. Jutrzenki 20;
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Bielsku-Białej – organizacja paczek żywnościowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia;

- Rada Osiedla Kopernika i Komorowice Śląskie – organizacja podarunków z okazji Bożego Narodzenia;
- Szkoła nr 36 i Przedszkole nr 55 – współpraca międzypokoleniowa z Domem Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczej 8a;
- Przedszkole nr 54, nr 35 i nr 1 Integracyjne – współpraca międzypokoleniowa z Klubem Senior+ przy ul. Jesionowej 13;
- Przedszkole nr 40 – współpraca międzypokoleniowa z KS „Klub Seniora”;
- Zespół Placówek dla Dzieci i Młodzieży *Parasol* – współpraca międzypokoleniowa /Świetlica „STER” z Podopiecznymi Domu Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczej 8a; Świetlica „Kraina Narnii” z Podopiecznymi Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62/;
- Dom Kultury im. W. Kubisz – organizacja Balu Karnawałowego;
- Książnica Beskidzka filia na Os. Kopernika i na Os. Złote Łany – współpraca z Klubami Senior+.

Współpraca z firmami - podejmowanie działań na rzecz osób starszych:

Nawiązano współpracę z firmami, które w 2020r. zrealizowały następujące działania:

- Firma Pitney Bowes Polska Sp. z o. o. zorganizowała Podopiecznym z Domu Dziennego Pobytu przy ul. Sterniczej 8a paczki żywnościowe z okazji Świąt Bożego Narodzenia;
- Galeria Sfera zorganizowała Seniorom ciasta z okazji Świąt Bożego Narodzenia;
- Fly Cafe. Kawiarnia na lotnisku zorganizowała Uczestnikom Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13 podarunki z okazji Świąt Bożego Narodzenia;
- Bistro Piekarnik zorganizował dla najbardziej potrzebujących Seniorów z KS „Przystań” przy ul. Piastowskiej 86 i Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20 pomoc rzeczową.

3.3 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

W świetle przepisów *Ustawy o pomocy społecznej*, bezdomność jest jedną z piętnastu kategorii sytuacji trudnych, upoważniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (art. 7 pkt. 3). Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania (art. 6 pkt. 8). Obowiązek udzielania pomocy w formie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym spoczywa po stronie gminy i należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.

Podejmowanie wszelkich działań, mających na celu ograniczenie negatywnych skutków bezdomności wymaga określenia liczby osób bezdomnych przebywających na terenie gminy. Dane dotyczące skali zjawiska bezdomności w Bielsku-Białej w 2019 roku pozyskiwano m.in. w ramach przeprowadzanego co roku badania liczby osób bezdomnych. W 2020 r. badanie nie odbyło się z uwagi na zaistniałe zagrożenie epidemiczne. Ostatnie ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych zrealizowano w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r.

Tabela 21: Liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Bielska-Białej podczas badań przeprowadzonych w latach 2018-2019.

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ogółem liczba osób bezdomnych w dniu badania:	192	182	brak danych
	w tym:			
	- mężczyźni	137	145	
	- kobiety	37	30	
	- dzieci	18	7	

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
2.	Ogółem liczba osób bezdomnych przebywających w placówkach instytucjonalnych w dniu badania:	185	174	brak danych
	w tym:			
	- mężczyźni	133	142	
	- kobiety	34	25	
	- dzieci	18	7	
3.	Ogółem liczba osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych w dniu badania:	11	8	brak danych
	w tym:			
	- mężczyźni	10	3	
	- kobiety	1	5	
	- dzieci	0	0	

Formy wsparcia osób i rodzin dotkniętych bezdomnością: pomoc w formie schronienia

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 48a *Ustawy o pomocy społecznej*, tymczasowe schronienie może zostać udzielone osobom bezdomnym w formie: noclegowni, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi albo ogrzewalni.

Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia (art. 48a ust. 3). Zgodnie z regułą zawartą w art. 48a ust. 8 przyznanie pomocy w formie tymczasowego schronienia w noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej. Należy również zaznaczyć, że wydatki poniesione na udzieloną pomoc w noclegowni nie podlegają zwrotowi, a osoby tam przebywające nie ponoszą żadnych opłat za pobyt.

Z kolei schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi przeznaczone jest natomiast dla osób bezdomnych, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo-leczniczy lub zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, o których mowa w przepisach o świadczeniu opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (art. 48a ust. 2b). W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się przyznanie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi także osobom bezdomnym, które wymagają całodobowej opieki, w stosunku do których wydano decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej, przy czym skierowanie takiej osoby do schroniska z usługami opiekuńczymi jest możliwe na czas oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej, nie dłużej jednak niż na cztery miesiące (art. 48a ust. 2d).

Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące (art. 48a, ust.4). Aktualnie na terenie Gminy Bielsko-Biała nie funkcjonuje tego rodzaju placówka.

W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi mogą przebywać osoby, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce.

W przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i schroniska dla osób bezdomnych istnieje konieczność przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Według przepisu art. 48a ust. 6 *Ustawy o pomocy społecznej* w wyżej wymienionych placówkach noclegowych nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych poza szczególnie uzasadnionymi przypadkami (art. 48a ust.7).

W przypadku osób bezdomnych przebywających w wymienionych placówkach aktualnie obowiązuje zasada ponoszenia odpłatności z tytułu udzielonej pomocy. Z dniem 04.10.2019 r. wprowadzona została zmiana w art. 97 *Ustawy o pomocy społecznej* polegająca na dodaniu ust. 1a, w myśl którego również osoby bezdomne skierowane do schroniska dla osób bezdomnych albo schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi spełniające kryterium dochodowe zobowiązane są do ponoszenia opłaty za pobyt w tych placówkach.

W przypadku schroniska dla osób bezdomnych opłata ta nie może przekroczyć 30% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie, a w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, z uwagi na wyższy koszt usług w takich schroniskach, nie może być wyższa niż 50 % tego dochodu. Przed nowelizacją art. 97 wyżej wymienione osoby były zwolnione z odpłatności.

Noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalnie, w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych związanych z udzielaniem schronienia powinny spełniać minimalne standardy podstawowych usług i minimalne standardy obiektów, w tym w zakresie odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych oraz odpowiednich warunków do odpoczynku określonych w Rozporządzeniu *Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni*, które stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 48a ust. 14 *Ustawy o pomocy społecznej* i obowiązuje od 29 maja 2018 roku. Przepis przejściowy zawarty w art. 4 ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej pierwotnie dawał jednostkom udzielającym schronienia czas na dostosowanie się do wymaganych standardów dotyczących usług i obiektów do dnia 31 grudnia 2020 roku. Natomiast *Ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2* wydłużono termin na dostosowanie wyżej wymienionych obiektów do dnia 31.12.2022 r. (art. 34 wspomnianej ustawy).

Aktualnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje zadanie własne obligatoryjne gminy w zakresie udzielania schronienia osobom tego pozbawionym poprzez prowadzenie placówek różniących się standardem usług tam świadczonych: Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A, która dysponuje 50 miejscami (tylko dla mężczyzn), Schroniska dla Osób Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 przeznaczonego dla 55 osób bezdomnych (kobiet i mężczyzn), Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi dla 15 osób bezdomnych (kobiet i mężczyzn). W jednym z pomieszczeń Schroniska dla Osób Bezdomnych wyodrębniono 6 miejsc w celu zapewnienia schronienia interwencyjnego (doraźnego) bezdomnym kobietom na zasadach obowiązujących w Noclegowni.

W związku z wystąpieniem pandemii zaistniała potrzeba przedsięwzięcia wyjątkowych działań w celu ochrony osób w sytuacji bezdomności, zarówno tych przebywających w placówkach udzielających schronienia jak i w tzw. miejscach niemieszkalnych. W zakresie wsparcia osób bezdomnych wdrożono rekomendowane przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej procedury i instrukcje opracowane we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym. Tak więc przyjęcia do placówek udzielających wsparcia osobom bezdomnym realizowane były wyłącznie po 14 dniach, a następnie po zmianie przepisów - 10 dniowym pobycie nowo przyjmowanej osoby w miejscu odosobnienia. Miejsca izolacji dla osób bezdomnych przed ich przyjęciem do placówek docelowych MOPS zapewniał w budynku przy ul. Filarowej 50 w Bielsku-Białej (35 miejsc, w tym 13 na przejściową izolację w jednoosobowych pokojach i 22 dodatkowe miejsca noclegowe dla osób bezdomnych), która rozpoczęła swoją działalność w kwietniu 2020 r. W okresie sprawozdawczym, w obiekcie przy ul. Filarowej 50 objęto pomocą 162 osoby bezdomne, w tym 28 osób pochodzących z innych gmin.

W toku odbywania przejściowego odosobnienia w obiekcie przy ul. Filarowej 50 osoby bezdomne są informowane o możliwości uzyskania schronienia w placówkach docelowych z uwzględnieniem zasady o właściwości miejscowej gminy. W postępowaniu dotyczącym przyznawania świadczeń z pomocy społecznej na rzecz osób bezdomnych, w przypadku ubiegania się o pomoc w formie schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych lub Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi z osobą bezdomną z terenu

innej gminy niż Bielsko-Biała, przeprowadzany jest wywiad środowiskowy w miejscu pobytu tej osoby, który wraz z kontraktem socjalnym przesyłany jest do ośrodka pomocy społecznej gminy ostatniego zameldowania tej osoby na pobyt stały. Ośrodek ten, po rozpatrzeniu sprawy wydaje stosowną decyzję administracyjną w sprawie świadczenia w formie schronienia. Wówczas osoba bezdomna kierowana jest bezpośrednio z obiektu przy ul. Filarowej 50 do placówki wskazanej w decyzji. Osoby bezdomne niezainteresowane schronieniem w Schronisku dla Osób Bezdomnych lub Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi i pochodzące z innych miejscowości niż Bielsko-Biała, kierowane są do gminy na obszarze której posiadają swoje ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały, gdzie mogą uzyskać pomoc. Należy zaznaczyć, że zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej wydatki poniesione na udzielanie schronienia w obiekcie przy ul. Filarowej 50 osobom bezdomnym pochodzącym z innych gmin nie podlegają zwrotowi z tego tytułu od gminy właściwej ze względu na miejsce stałego zameldowania tych osób. Osoby bezdomne nie ponoszą opłat za pobyt w wymienionej wyżej placówce.

Tabela 22: Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych i Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi przy ul. Stefanki 7 oraz w Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2A w Bielsku-Białej w latach 2018-2020.

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych ogółem	126	113	89
	w tym:			
	- rodzin	6 (15 osób)	3 (6 osób)	0
	- osób samotnych,	111	107	89
	w tym:			
	- kobiet	29	37	30
	- mężczyzn	82	70	59
2.	Schronienie całodobowe w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi ogółem	14	40	33
	w tym:			
	- kobiet	3	8	2
	- mężczyzn	11	32	31
3.	Nocleg w Noclegowni dla mężczyzn ogółem	268	256	162
4.	Nocleg dla kobiet w ramach interwencyjnego schronienia na zasadach obowiązujących w Noclegowni	52	47	23

Ogółem w 2020 r. ze schronienia w placówkach dla osób bezdomnych funkcjonujących w strukturze MOPS skorzystało 307 osób – 255 mężczyzn oraz 52 kobiety (przy zachowaniu zasady, iż każda osoba liczona jest tylko raz niezależnie od formy schronienia). W podanej wyżej liczbie osób uwzględniono: 89 osób przebywających w Schronisku dla Osób Bezdomnych, 23 osoby przebywające tylko w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi, 130 osób przebywających w roku sprawozdawczym wyłącznie w Noclegowni, 12 kobiet korzystających doraźnie ze schronienia na terenie Schroniska dla Osób Bezdomnych na zasadach obowiązujących w noclegowni oraz 53 osoby, które przebywały wyłącznie w obiekcie przy ul. Filarowej 50.

Na przestrzeni 2020 roku pobyt w Schronisku dla Osób Bezdomnych zakończyło 48 osób (31 mężczyzn i 17 kobiet), a w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi 23 osoby (22 mężczyzn i 1 kobieta).

Spośród mieszkańców Schroniska dla Osób Bezdomnych 7 osób (4 mężczyzn i 3 kobiety) wynajęło mieszkanie z mieszkaniowego zasobu gminy, 2 osoby (1 kobieta i 1 mężczyzna) wynajęli mieszkanie na zasadach komercyjnych na wolnym rynku, 1 kobieta w ciąży została skierowana do Domu Matki i Dziecka Caritas.

Ponadto 2 osobom (1 kobiecie i 1 mężczyźnie) wskazano miejsce udzielania schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi z uwagi na fakt, że były częściowo niesamodzielne. 1 kobieta została umieszczona w domu pomocy społecznej, ponieważ wymagała całodobowej opieki, a 1 osoba (kobieta) zmarła. Dłuższym leczeniem szpitalnym zostało objętych 3 mężczyzn. Ponadto 1 kobieta zamieszkała u swojej rodziny, 16 osób (13 mężczyzn i 3 kobiety) utraciło prawo pobytu, ponieważ osoby te nie realizowały postanowień kontraktu socjalnego podczas pobytu w Schronisku. W przypadku 11 osób opuszczenie Schroniska nastąpiło bez kontaktu z pracownikami i losy tych osób nie są znane (9 mężczyzn i 2 kobiety), 3 kobiety zrezygnowały pisemnie z pobytu w placówce.

Natomiast spośród mieszkańców Schroniska dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi 8 osób (7 mężczyzn i 1 kobieta) otrzymało miejsce w domu pomocy społecznej, 8 mężczyznom wskazano miejsce udzielania schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych z uwagi na poprawę stanu zdrowia, 2 mężczyzn utraciło prawo pobytu, ponieważ naruszali postanowienia Regulaminu placówki w zakresie spożywania alkoholu. W przypadku 2 mężczyzn opuszczenie placówki nastąpiło bez poinformowania personelu lub pracownika socjalnego, natomiast 2 osoby zrezygnowały pisemnie z pobytu. Ponadto 1 mieszkaniec placówki zmarł.

W ciągu okresu sprawozdawczego w Schronisku dla Osób Bezdomnych umieszczono na podstawie decyzji administracyjnej pierwszorazowo 35 osób (25 mężczyzn i 10 kobiet). W tej liczbie 15 osobom udzielono schronienia w placówce po pobycie w Noclegowni, 11 osób zostało skierowanych po pobycie w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi w związku z poprawą ich stanu zdrowia, natomiast 9 osób wnioskowało o przyznanie schronienia w tej placówce po odbyciu czasowej izolacji w obiekcie przy ul. Filarowej 50. W Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi uzyskały schronienie po raz pierwszy 22 osoby (21 mężczyźni i 1 kobieta).

W zakresie zapewnienia pomocy w formie schronienia MOPS współdziałał ze Śląską Fundacją Błękitny Krzyż z siedzibą w Bielsku-Białej przy ul. Mostowej 1, której powierzono w 2020 r. w ramach współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi realizację zadania publicznego z zakresu polityki społecznej pod nazwą: *Udzielanie wsparcia i pomocy osobom bezrobotnym, bezdomnym, żyjącym w ubóstwie oraz innym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym*. W ramach tego przedsięwzięcia Fundacja prowadzi Ośrodek Readaptacyjny przy ul. Bystrzańskiej 55, w którym zabezpieczono 10 miejsc noclegowych wraz z całodziennym wyżywieniem dla osób bezdomnych i dotkniętych wykluczeniem społecznym - mieszkańców Bielska-Białej.

W 2020 r. wobec osób przebywających w Ośrodku realizowane były następujące formy oddziaływań w zakresie readaptacji społecznej: ergoterapia (terapia pracą), wsparcie psychologiczne poprzez prowadzenie grup wsparcia takich jak: grupowe spotkania interwencyjno-kryzysowe *Społeczność Mieszkańców Ośrodka* oraz *Grupa Rozwoju Duchowego*. Na przestrzeni 2020 r. w zajęciach organizowanych w Ośrodku Readaptacyjnym uczestniczyło 13 mieszkańców naszego miasta z grupy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2020 r. w związku z wprowadzonymi obostrzeniami z powodu pandemii nie realizowano wobec osób bezdomnych korzystających ze schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych i w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi działań wspierających i aktywizujących w formie zajęć grupowych i spotkań. Podejmowano natomiast w ramach pracy socjalnej zindywidualizowane działania wspierające wyżej wymienione osoby w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, rodzinnych, mieszkaniowych, zdrowotnych zmierzające do ich usamodzielnienia i wyjścia z bezdomności.

Tabela 23: Udzielone świadczenia w formie schronienia w latach 2018-2020 oraz koszty tych świadczeń.

lp.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Łączna ilość świadczeń udzielonych w placówkach dla osób bezdomnych	41.438	40.910	39.452
2.	Koszty świadczeń /w zł/	1.384.582	1.755.288	2.050.909

W łącznej ilości udzielonych świadczeń w roku 2020 uwzględnione zostały świadczenia w formie usługi schronienia udzielone od dnia 09.04.2020 r. w obiekcie przy ul. Filarowej 50 (tj. 3.242 świadczenia), jak również łączne koszty tych świadczeń w okresie jego funkcjonowania (tj. 339.746 zł).

Działania aktywizujące zmierzające do przezwyciężania trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin bezdomnych

Realizując w 2020 r. ustawowy obowiązek udzielania pomocy osobom bezdomnym pracownicy socjalni z Zespołu ds. Bezdomności korzystali z narzędzi prowadzenia pracy socjalnej takich jak kontrakty socjalne oraz indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. Umożliwiają one aktywne włączenie się osób bezdomnych w proces przełamywania swojej trudnej sytuacji życiowej, pokonywania różnych barier bezdomności i stanu bierności. W 2020 r. zawarto 143 kontrakty socjalne ze 115 osobami bezdomnymi objętymi pomocą instytucjonalną. Z kolei indywidualny program wychodzenia z bezdomności realizowano z 1 osobą bezdomną (w obiekcie przy ul. Filarowej 50).

Wobec osób bezdomnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, MOPS we współpracy z PUP podejmował działania zmierzające do ich powrotu lub wejście na otwarty rynek pracy. Osoby bezdomne pozostające bez pracy aktywizowano między innymi poprzez: zatrudnienie na podstawie umów zleceń do wykonywania różnorodnych prac w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych, a także w oparciu o zajęcia organizowane w Centrum Integracji Społecznej. Ogółem, z różnych form aktywizacji w zakresie zatrudnienia skorzystało 16 osób bezdomnych.

Zapewnienie gorącego posiłku

Posiłki wydawane były przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, które w okresie od 03.02.2020 r. do 31.12. 2020 r. realizowało zadanie własne gminy Bielsko-Biała z zakresu polityki społecznej pod nazwą *Pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, ubogim i bezdomnym*. Posiłki były przygotowywane i wydawane w Kuchni Społecznej przy ul. Legionów 16 od poniedziałku do piątku w godzinach od 11.00 do 13.30 (lub do wyczerpania posiłków), a w soboty od 9.00 do 11.00. Natomiast w całym okresie trwania epidemii posiłki przygotowane w Kuchni Społecznej były dowożone do Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2a oraz do obiektu przy ul. Filarowej 50 z przeznaczeniem dla osób bezdomnych, którym udzielane było w tych miejscach schronienie.

Bezdomni otrzymywali również nieodpłatnie pieczywo i wyroby cukiernicze w Banku Chleba przy ul. Krasieńskiego 10 prowadzonym przez Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej w ramach realizacji zadania publicznego pod nazwą: *Prowadzenie Banku Chleba dla najuboższych mieszkańców Bielska-Białej* zleconego w trybie otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego z zakresu polityki społecznej przez podmioty prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego w okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2021 r.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia przygotowano i wręczono paczki świąteczne z artykułami żywnościowymi oraz dostarczono poczęstunek dla 130 osób bezdomnych przebywających w placówkach dla osób bezdomnych funkcjonujących w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej.

Zabezpieczenie pomocy medycznej i sanitarnej

W przypadku osób bezdomnych nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej podejmował działania mające na celu potwierdzenie tym osobom prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 27.08.2004 r. *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*. Na przestrzeni 2020 roku, w oparciu o przepisy powyższej ustawy zapewniono dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej 59 osobom bezdomnym (wydanych zostało 85 decyzji).

Osoby potrzebujące, w tym osoby bezdomne, często skrajnie zaniedbane pod względem higieniczno-sanitarnym, mogły korzystać z kąpeli i środków higienicznych w Łażni Publicznej im. Św. Brata Alberta przy ul. Legionów 17 w Bielsku-Białej, prowadzonej przez Koło Bielskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, któremu zlecono realizację wyżej wymienionego zadania.

Przyznawanie świadczeń

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, udzielał wsparcia finansowego osobom bezdomnym w formie zasiłków stałych, okresowych i celowych, w szczególności na zakup żywności, leków, obuwia, odzieży, pokrycie kosztów wykonania zdjęć do dokumentów potwierdzających tożsamość, częściowe pokrycie kosztów remontu lokali mieszkalnych, a także pobytu i usług w domu pomocy społecznej oraz w postaci pracy socjalnej.

Działania informacyjne, patrolowanie skupisk bezdomnych w miejscach publicznych i niemieszkalnych

Tutejszy Ośrodek organizował także pomoc osobom bezdomnym, przebywającym w miejscach publicznych i niemieszkalnych, takich jak dworce komunikacji autobusowej i kolejowej, altany, piwnice, wiaty, pustostany, klatki schodowe itp. W okresie jesienno-zimowym miejsca pobytu bezdomnych patrolowane były w godzinach wieczornych i nocnych przez pracowników socjalnych Zespołu ds. Bezdomności MOPS oraz funkcjonariuszy Policji bądź Straży Miejskiej. Łącznie w 2020 r. miało miejsce 8 patroli, w trakcie których 3 osoby zostały przewiezione do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym, 3 osoby udało się przekonać do skorzystania z pomocy w formie schronienia i odbycia czasowej izolacji w obiekcie przy ul. Filarowej 50, 1 osoba została przewieziona do Schroniska dla Osób Bezdomnych, w którym uzyskała prawo pobytu. Ponadto w trakcie jednego z patroli w dniu 25.11.2020 r. pracownikom socjalnym i funkcjonariuszom towarzyszył dziennikarz „Kroniki Beskidzkiej” i podejmowane w tym dniu działania zostały opisane na łamach gazety wraz z obszerną dokumentacją zdjęciową. Podczas organizowanych patroli rozdawano osobom bezdomnym ulotki z informacją o dostępnych formach pomocy. Ponadto Straż Miejska proponowała skorzystanie z gorącej herbaty. Na terenie miasta rozwieszono także stosowne plakaty informujące o alarmowych numerach telefonów, gdzie można dzwonić w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia bezdomnych.

Informacja w sprawie wykonywania wyroków eksmisyjnych do placówek zapewniających miejsca noclegowe

Dnia 21.04.2019 r. weszła w życie zmiana art. 1046 § 4 kpc polegająca na wykreśleniu z tego przepisu możliwości przeprowadzania eksmisji dłużnika do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe wskazanej przez gminę właściwą ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu. Zgodnie z nowym brzmieniem wymienionego artykułu, jeżeli dłużnikowi nie przysługuje tytuł prawny do innego lokalu lub pomieszczenia, w którym może zamieszkać, komornik będzie musiał wstrzymać się z egzekucją do czasu, gdy gmina właściwa ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu, na wniosek komornika, wskaże dłużnikowi tymczasowe pomieszczenie. Natomiast na mocy przepisu przejściowego ustawy nowelizującej (Ustawy z dn. 22.03.2018 r. *o zmianie ustawy o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, ustawy*

o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw) tj. art. 19 ust. 1 – do postępowań o opróżnienie lokalu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie art. 2 niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że do wszystkich eksmisji komorniczych wszczętych przed dniem 21.04.2019 r. stosuje się stare przepisy obligujące do wskazania komornikowi noclegowni, do której dłużnik może zostać usunięty. Ponadto w ustawie pozostał niezmieniony art. 1046 § 5¹ kpc, zgodnie z którym w sprawach, w których nie przysługuje prawo do tymczasowego pomieszczenia gmina nadal ma obowiązek wskazywania noclegowni. Kwestie te natomiast określa art. 25 d *Ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego* i obejmuje sytuacje, gdy z tytułu wykonawczego wynika, że nakazanie opróżnienia lokalu zostało orzeczone z powodu stosowania przemocy w rodzinie lub z powodu rażącego lub uporczywego wykraczania przeciwko porządkowi domowemu albo niewłaściwego zachowania czyniącego uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku albo, że dłużnik dokonał zajęcia opróżnionego lokalu bez tytułu prawnego. Ponadto prawo do tymczasowego pomieszczenia nie przysługuje dłużnikowi w sytuacji, gdy został on zobowiązany do opróżnienia lokalu zajmowanego na podstawie umowy najmu okazjonalnego, którego zawarcie zostało zgłoszone zgodnie z art. 19 b ust. 1, gdy dłużnik został zobowiązany do opróżnienia tymczasowego pomieszczenia, opróżnienia lokalu zajmowanego na podstawie najmu instytucjonalnego lokalu bądź opróżnienia lokalu zajmowanego na podstawie umowy najmu instytucjonalnego z dojściem do własności. Przyjęty stan prawny oznacza, że do czasu zapewnienia przez gminę tymczasowego pomieszczenia eksmisja musi zostać wstrzymana, natomiast na zasadzie wyjątku jest dopuszczona w sytuacjach, gdy dłużnik nie ma prawa do pomieszczenia tymczasowego. W świetle tych zapisów obowiązek wskazywania przez MOPS stosownej placówki zapewniającej miejsce noclegowe dla dłużnika istnieje w sprawach wszczętych przed 21.04.2019 r. oraz w sprawach eksmisji bez prawa do pomieszczenia tymczasowego.

Na przestrzeni 2020 roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wpłynęła tylko 1 sprawa z zakresu postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez komorników sądowych, toczących się względem osób, wobec których zapadł wyrok orzekający eksmisję z dotychczas zajmowanego mieszkania, bez prawa do lokalu socjalnego czy zamiennego. Ponadto w okresie sprawozdawczym żadna eksmitowana wcześniej osoba nie skorzystała z tymczasowego miejsca schronienia w placówkach dla osób bezdomnych.

Programy oraz Projekty

4. PROGRAMY ORAZ PROJEKTY

4.1 Programy profilaktyczne

4.1.1. Program Pracy z Osobami i Rodzinami z Problemem Alkoholowym

W 2020 r. osoby i rodziny z problemem alkoholowym objęte były pomocą pracowników Działu Pomocy Środowiskowej MOPS oraz Zespołu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (ZPU).

Współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystał w 2020 r. środki przyznane z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na:

- finansowanie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- finansowanie grupy terapeutycznej dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- finansowanie programu diagnozy i terapii FAS;
- finansowanie szkoleń i konsultacji działań profilaktycznych, rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (w 2020 r. odbyło się 13 konsultacji, w których uczestniczyło 50 pracowników MOPS);
- szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej (dn. 26.11.2020 r. odbyło się szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej na temat nowelizacji przepisów dotyczących *ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, w tym nakazu opuszczenia mieszkania przez sprawcę przemocy w rodzinie, w szkoleniu wzięło udział 10 osób tj. 6 członków Zespołu i 4 koordynatorów Zespołu Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol”);
- szkolenie dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny (w dniach 9-10.11.2020 r. oraz 14-15.12.2020 r. odbyło się szkolenie pn. „Praktyk zastępowania agresji”, uczestniczyło 10 osób).

4.1.2. Procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie *Niebieska Karta*

Pracownicy socjalni do spraw przemocy przeprowadzają wywiady środowiskowe, sporządzają *Niebieskie Karty*, monitorują sytuację rodziny w związku z występującą przemocą. Przeprowadzają interwencje środowiskowe w sytuacjach przemocy domowej, zaniedbań wobec dzieci oraz zaniedbań wobec osób starszych. Prowadzą również indywidualne konsultacje z osobami doznającymi przemocy w rodzinie oraz osobami stosującymi przemoc. W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi osoby lub rodziny w ich trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni koordynują pracę Grup Roboczych w celu podjęcia spójnego działania na rzecz osób/rodzin z doświadczeniem przemocy.

Praca socjalna z osobami i rodzinami uwikłanymi w przemoc

W 2020 r. pracownicy socjalni ZPU objęli wsparciem ogółem 389 środowisk, w których występowało podejrzenie przemocy w rodzinie. Pracownicy socjalni ZPU, zajmujący się przemocą: objęli pomocą w formie pracy socjalnej 454 rodziny, odbyli 453 wizyty w środowiskach, w których występuje problem przemocy (w tym 33 interwencje), a także objęli pomocą 253 osoby w ramach poradnictwa specjalistycznego (socjalnego) - odbyło się 327 konsultacji. Z uwagi na sytuację pandemii pracownicy socjalni przeprowadzili

1.787 monitoringów w formie zdalnej (rozmowy telefoniczne, on-line) z osobami dotkniętymi problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.

Procedura Niebieska Karta

Ustawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów należących do sfery pomocy społecznej, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, prokuratury oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu, podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W związku z upływem kadencji Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej, w dniu 29.07.2019 r. Prezydent Miasta wręczył powołania 20 członkom Zespołu na kolejne 4 lata działalności Zespołu. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej wchodzi 20 członków, będących przedstawicielami bielskich placówek pomocy społecznej (Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Zespołu Placówek dla Dzieci i Młodzieży „Parasol” i Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych), a także Komendy Miejskiej Policji, Sądu Rejonowego, Prokuratur Rejonowych, bielskiej oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i organizacji pozarządowych: Śląskiej Fundacji Błękitny Krzyż, Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki* i Kurii Diecezji Bielsko-Żywieckiej. W 2020 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego.

W okresie sprawozdawczym do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 253 formularze „*Niebieska Karta – A*” (w tym sporządzonych przez MOPS –73) w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej. Natomiast przedstawiciele instytucji działających na rzecz rodzin z problemem przemocy pracowali w formule grup roboczych – odbyło się 1.249 posiedzeń.

Tabela 24: Działania pracowników socjalnych ZPU w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ilość środowisk nowych	267	249	203
2.	Liczba wizyt w środowisku	1.278	1.199	453 (1.787 monitoringów w formie zdalnej)
3.	Liczba konsultacji	521	479	327
4.	Liczba <i>Niebieskich Kart A</i>	328	305	253
5.	Liczba posiedzeń (spotkań) grup roboczych	1.343	1.218	1.249

Pozostałe działania realizowane przez pracowników ZPU

Pracownicy socjalni ZPU udzielali konsultacji pracownikom socjalnym Działu Pomocy Środowiskowej, a także przedstawicielom instytucji tj: oświaty, ochrony zdrowia, Policji w zakresie posługiwania się *Niebieską Kartą* w diagnozowaniu problemu przemocy, przygotowywali i aktualizowali materiały informacyjne, ofertę lokalnych instytucji pomocowych oraz wzory pism sądowych. Pracownicy ZPU koordynowali pracę wszystkich grup roboczych.

W 2020 r. Zespół Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie prowadził rekrutację osób do *Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie*. Do udziału w programie przystąpiło 10 mężczyzn, ukończyło go 7 osób. Program realizowany był w tut. Ośrodku w okresie od 15.09.2020 r. do 08.12.2020 r.

Ponadto ZPU organizuje grupę wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. W 2020 r. odbyły się 22 spotkania grupowe oraz 31 godzin konsultacji indywidualnych z uczestnikami programu. W okresie sprawozdawczym udział w zajęciach wzięło 16 kobiet.

W 2020 r. MOPS zorganizował grupę terapeutyczną dla osób doznających przemocy w rodzinie, w której uczestniczyło 8 kobiet. Odbyło się 19 spotkań grupowych oraz 13 godzin konsultacji indywidualnych z uczestnikami Programu.

W związku z koniecznością realizowania zadania wynikającego z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 pn.: *Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie*, w 2020 r. MOPS opracował i wdrożył do realizacji ww. Program. Głównym założeniem Programu jest zmiana wzorców zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Oferta jest skierowana do osób stosujących przemoc w rodzinie i oczekujących na udział w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie, które dobrowolnie wyrażą chęć uczestnictwa w programie i podpiszą kontrakt, w którym zaakceptują zasady uczestnictwa w zajęciach. Program miał charakter sesji indywidualnych (10 godzin na 1 uczestnika). Realizatorami programu byli pracownicy socjalni Zespołu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie MOPS. Do programu przystąpiły 4 osoby (3 mężczyzn i 1 kobieta), którzy ukończyli realizację programu.

4.2. Programy i projekty aktywizacyjne

4.2.1. Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych

Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych realizowano w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/570/2008 z dn. 22.02.2008 r. w sprawie ustalenia Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych* adresowanego do bezrobotnych klientów MOPS w Bielsku-Białej oraz w oparciu o *Ustawę z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* i *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21.12.2017 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych*.

Program polega na zatrudnianiu osób bezrobotnych zgłoszonych do udziału w nim przez pracowników socjalnych MOPS i wykonywaniu przez nie różnorodnych prac porządkowych na rzecz gminy.

Zakres prac do wykonywania w danym roku wskazuje Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego, natomiast organizacją i obsługą administracyjną zadania, monitorowaniem prawidłowego wykonania prac, a także udostępnieniem niezbędnych narzędzi, sprzętu, odzieży ochronnej i roboczej osobom je wykonującym zajmują się pracownicy Działu Administracyjnego i Obsługi Programu Prac Społecznie Użytecznych. Do podstawowych celów Gminnego Programu należy:

- udzielenie pomocy z zakresu aktywizacji zawodowej poprzez stworzenie możliwości zatrudnienia w ramach umowy zlecenia, robót publicznych, prac w wymiarze do 10 godzin w tygodniu;
- tworzenie warunków powrotu do pełnienia roli społecznej pracownika;
- zapewnienie osobie zatrudnionej oraz rodzinie możliwości pozyskania własnych środków finansowych, wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zaspokojenia potrzeb własnym staraniem;
- ocena funkcjonowania zawodowego osób zatrudnianych w ramach realizacji warunków umowy oraz planowanie długoterminowej pracy socjalnej w zakresie stwierdzonych deficytów w tym obszarze funkcjonowania;
- przygotowanie osób zatrudnianych do wymagań stawianych przez pracodawców na rynku pracy.

Formy realizacji Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w 2020 roku

- Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin/tyg. – realizowane były w okresie od 02.07.2020 r. do 30.11.2020 r. przez osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przez Powiatowy Urząd Pracy. Polegały na patrolowym sprzątaniu ulic, chodników i innych pracach porządkowych na terenie miasta oraz pracach porządkowo-gospodarskich w miejskich placówkach pomocy społecznej i placówkach instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do w/wym. prac skierowanych zostało 19 osób. Kwota świadczenia wypłacanego za przepracowanie jednej godziny wynosiła 8,70 zł;
- Prace społecznie użyteczne w ramach umowy zlecenia w systemie miesięcznym – zawarto 545 umów, które realizowane były w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. Zleceniom podlegało wykonanie różnorodnych prac porządkowych na terenie miasta, wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej oraz prace na terenie innych jednostek. Stawka we wszystkich zawieranych umowach za wykonanie zleconych prac w pełnym zakresie wynosiła 17,00 zł brutto za godzinę;
- Roboty publiczne na okres 6 miesięczny – realizowane były w okresie od 06.07.2020 r. do 30.09.2020 r., a osoby zatrudnione wykonywały prace porządkowe na terenie miasta; w ramach robót publicznych stworzono 17 miejsc pracy dla osób skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy.

Specyfika wykonywanych prac przez osoby bezrobotne

- Sprzątanie patrolowe – prace czystościowo-porządkowe na wyznaczonych chodnikach wzdłuż ulic, na placach, w centrach dzielnic i innych miejscach wskazanych przez Wydział Gospodarki Miejskiej tj. zamiatanie, zbieranie papierów, plewienie, grabienie, usuwanie nielegalnych plakatów i ogłoszeń etc.;
- W okresie zimowym – odśnieżanie, skuwanie lodu i posypywanie piaskiem wskazanych chodników, odśnieżanie chodników w centrach dużych dzielnic miasta w systemie codziennym, odśnieżanie parkingów miejskich – przydzielonych MOPS Operatem Zimowym;
- Utrzymywanie w czystości miejskich terenów zielonych tj. koszenie traw, cięcie żywopłotu, czyszczenie krawężników, gracowanie ciągów pieszych po okresie zimowym;
- Czyszczenie rowów przydrożnych i dorzeczy rzek tj. wycinka samosiewów, oczyszczanie, koszenie, udrażnianie oraz likwidacja dzikich wysypisk;
- Prace porządkowe wykonywane na terenach innych jednostek miasta, na podstawie odrębnych zleceń, za zgodą Prezydenta Miasta lub jego Zastępców (w 2020 r. dotyczy Straży Miejskiej);
- Różnorodne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane w gminnych placówkach pomocy społecznej na terenie miasta w zależności od zaistniałych potrzeb tj.: budynki siedziby MOPS;
- Świadczenie usług w zakresie czynności gospodarczych dla podopiecznych MOPS m.in. dostarczanie opału;
- Prace magazynowe polegające na rozładunku, porządkowaniu i wydawaniu paczek;
- Pomoc dzieciom w bezpiecznym przejściu przez jezdnię wokół wskazanych szkół w trakcie trwania roku szkolnego w rejonie:
  - Szkoły Podstawowej nr 9 (ul. Piłsudskiego 47),
  - Szkoły Podstawowej nr 13 (ul. Lipnicka 226),
  - Szkoły Podstawowej nr 20 (ul. Lenartowicza 17),
  - Szkoły Podstawowej nr 23 (ul. Karpacka 150),
  - Szkoły Podstawowej nr 24 (ul. Żywiecka 239),
  - Szkoły Podstawowej nr 27 (na terenie ronda Hulanka przy ul. Cieszyńskiej),
  - Szkoły Podstawowej nr 28 (ul. Wyzwolenia 343),
  - Szkoły Podstawowej nr 33 (ul. Łagodna 26),
- Prace remontowo-budowlane;

- Inne prace porządkowo-gospodarskie wykonywane przez osoby skierowane do MOPS przez sąd w celu odpracowania zasądzonej kary.

Efekty realizowanego Programu

- Tworzenie partnerstw pomiędzy jednostkami organizacyjnymi służb zatrudnienia oraz pomocy społecznej – w celu organizacji robót publicznych i prac w wymiarze do 10 godzin/tyg. MOPS zawarł stosowne porozumienia, dotyczące zasad wzajemnej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Społeczna użyteczność wykonywanych prac na rzecz miasta, poprawa wizerunku Centrum oraz większych dzielnic miasta;
- Prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przy niewielkim wsparciu finansowym z MOPS w formie zasiłków lub pomocy rzeczowej bądź w niektórych sytuacjach nawet bez pomocy finansowej tut. Ośrodka;
- Możliwość ujawnienia innych problemów i deficytów osobowościowych występujących u beneficjentów pomocy społecznej;
- Wzrost samooceny, aspiracji życiowych, zwiększenie odporności na stres i motywacji do aktywności zawodowej uczestników Programu (dzięki zatrudnieniu nauczyli się punktualności, przestrzegania norm i zasad obowiązujących w grupie, osoby zatrudnione w ten sposób częściej wykazywały chęć usamodzielnienia się od systemu pomocy społecznej);
- Możliwość uzyskania uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych lub do emerytury, po wypracowaniu przez osoby objęte Programem, wymaganego odrębnymi przepisami stażu pracy.

Tabela 25: Ilość osób zatrudnionych w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2018-2020 (z podziałem na płeć: K – kobiety; M – mężczyźni)

lp.	Rodzaj zatrudnienia	Ilość osób w 2018			Ilość osób w 2019			Ilość osób w 2020		
		Ogółem	K	M	Ogółem	K	M	Ogółem	K	M
1.	W pracach w wymiarze 10 godzin/tyg.	30	12	18	42	16	26	19	7	12
2.	Na umowę zlecenia	89	27	62	80	21	59	72	20	52
3.	W ramach robót publicznych	20	3	17	16	3	13	17	3	14
4.	W ramach odpracowania zasądzonej kary	11	1	10	24	3	21	82	17	65
5.	Razem:	150	43	107	162	43	119	190	47	143

Tabela 26: Wysokość środków wykorzystanych na realizację Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych w latach 2018-2020

lp.	Wyszczególnienie	2018 /w zł./	2019 /w zł./	2020 /w zł./
1.	Ogółem kwota wydatkowana na realizację prac społecznie użytecznych	1.972.307,94	2.176.735,79	2.194.172,14
2.	Kwota przekazana z budżetu gminy na realizację Programu	1.677.506,10	1.946.801,45	1.992.419,07
3.	Kwota pozyskana dodatkowo z budżetu państwa (ze środków Funduszu Pracy refundowanych przez PUP), w tym:	294.801,84	229.934,34	201.753,07
3.1	Na organizację prac społecznie użytecznych w wymiarze do 10 godzin/tyg.	44.863,50	29.943,12	13.639,86

3.2	Na organizację robót publicznych	249.938,34	199.991,22	188.113,21
-----	----------------------------------	------------	------------	-------------------

4.2.2. Projekt p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*

MOPS realizuje w partnerstwie z Fundacją Aktywności Społecznej *Złote Łany* oraz Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* projekt p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* (tryb konkursowy). Projekt realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 9. Włączenie społeczne, Działanie: 9.1 Aktywna Integracja, 9.1.2. Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - RIT. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Okres realizacji: 01.10.2017 r. – 31.03.2021 r. Z uwagi na ograniczenia i utrudnienia spowodowane pandemią, okres realizacji projektu został wydłużony. Wartość Projektu: 3.379.542,95 zł, w tym wkład własny miasta Bielsko-Biała: 66.712,54 zł, budżet państwa: 337.954,30 zł, dofinansowanie/środki unijne: 2.872.611,50 zł, wkład własny partnerów: 102.264,61 zł.

Cel projektu: wzmocnienie aktywności i pobudzenie spójności społecznej 9 zmarginalizowanych, wieloprotymowych społeczności lokalnych miasta Bielska-Białej, w tym 236 kobiet i 101 mężczyzn zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w okresie od października 2017 r. do marca 2021 r. poprzez realizację 9 programów aktywności lokalnej na obszarach zdegradowanych. Grupa docelowa to mieszkańcy osiedli znajdujących się w I i II strefie PROM tj.: Biała Śródmieście, Biała Wschód, Śródmieście Bielsko, Dolne i Górne Przedmieście, Beskidzkie, Wojska Polskiego, Złote Łany. Grupę docelową w szczególności stanowiły osoby niepełnosprawne i dotknięte długotrwałą chorobą, seniorzy, dzieci i młodzież, osoby bezrobotne (III profil pomocy), osoby nieaktywne zawodowo oraz otoczenie tych osób.

W okresie sprawozdawczym realizowano 9 Programów Aktywności Lokalnej, 7 terytorialnych na obszarach zdegradowanych i 2 kategoriałne dla osób niepełnosprawnych oraz dla dzieci i młodzieży z w/w obszarów. Do Projektu przystąpiło 161 osób, podpisując umowy przystąpienia do PAL, zostały objęte wsparciem w formie doradztwa socjalnego i/lub psychologicznego, z tego: 3 osoby podpisały kontrakty socjalne na udział w KIS (MOPS) a 23 osoby na CIS (BSA *Teatr Grodzki*) – działania mające na celu podniesienie kompetencji, kwalifikacji, poszukiwanie pracy, podjęcie zatrudnienia. Ponadto 135 osób przystąpiło do PAL i realizowało działania środowiskowe podnosząc kompetencje społeczne. Udział w projekcie w 2020 r. kontynuowały 192 osoby korzystające z usług KIS, CIS, Asystenta ON lub uczestniczące w warsztatach: artystycznych, edukacyjno-integracyjnych, sportowych, dziennikarskich, itp. zgodnie z zaplanowaną ścieżką reintegracji.

W ramach Programów Aktywności Lokalnej (PAL) dla mieszkańców obszarów zdegradowanych na terenie Bielska-Białej zrealizowano także:

- 28 godzin indywidualnych konsultacji dot. organizowania społeczności lokalnej, tworzenia i realizacji PAL;
- 191 godzin warsztatów dziennikarskich dla 27 uczestników projektu;
- 71 godzin zajęć sportowych z badmintona dla 24 uczestników PAL.

W ramach Programu Aktywności Lokalnej dla dzieci i młodzieży z obszarów zdegradowanych zrealizowano:

- 47 godzin warsztatów tanecznych dla 51 osób, uczestników projektu;
- 22 godziny warsztatów szycia zabawek dla 11 osób, uczestników projektu;
- 24 godziny warsztatów pt.: *Zwariowana pracownia sztuki* dla 10 osób, uczestników projektu;
- 20 godzin warsztatów pt.: *Filmowanie emocji* dla 9 osób, uczestników projektu;
- 1 szkolenie dla 27 wolontariuszy;

Zorganizowano także Piknik integracyjny p.n.: *Dzień Wolontariusza* dla ok. 100 osób (28.08.2020 r.).

Ponadto prowadzono Giełdę Wolontariatu - z 27 wolontariuszami, zostały podpisane porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych, zaangażowanymi do pracy z dziećmi i młodzieżą zamieszkującymi na terenie I i II strefy PROM.

W ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Złote Łany, Partner Fundacja Aktywności Społecznej *Złote Łany* zrealizował:

- Spotkania edukacyjno-rozwojowe – 22 godziny zajęć muzycznych dla 20 osób, uczestników projektu;
- Cykl spotkań otwartych: 37,5 godziny zajęć teatralnych i 42 godziny zajęć tanecznych dla ok. 12 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- 12 godzin warsztatów p.n.: *Senior tworzy* dla 20 osób, uczestników projektu;
- Spotkania plenerowe – 32 godziny zajęć p.n.: *Fitness na ścieżce zdrowia* dla 30 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- Imprezy środowiskowe – 4 spotkania w dniach 06.07.2020 r., 20.07.2020 r., 03.08.2020 r., 07.09.2020 r. p.n.: *Śpiewaj i gotuj razem z nami* dla 120 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- Aktywizacja ruchowa *Mobilny senior* (zwiedzanie regionu Podbeskidzia) – wycieczka dn. 28.07.2020 r. dla ok. 30 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany;
- Piknik pt.: „Bądź zdrow” - 2 spotkania dla ok. 100 osób, mieszkańców Osiedla Złote Łany dn. 24.08.2020 r. i 08.09.2020 r.
- 30 spotkań w Klubie Wolontariusza;
- 4 szkolenia dla 15 wolontariuszy;
- Kursy zawodowe dla 7 osób, uczestników projektu realizujących program aktywizacji społeczno-zawodowej w ramach KIS;
- Staże zawodowe dla 5 osób, uczestników projektu realizujących program aktywizacji społeczno-zawodowej w ramach KIS.

4.3. Programy integracyjne

4.3.1. Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych*

Program p.n.: *Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych* realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne nr DPU-020.21.2016 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dnia 08.06.2016 r. i stanowił integralną część projektu p.n.: *Bielsko-Biała łączy ludzi*, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Wpisywał się również w realizację *Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020*, a także w *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020*. Głównym celem jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych oraz ich integracja ze społeczeństwem.

Cele programu

- 1) Wsparcie osób niepełnosprawnych, ich rodzin i opiekunów w dostępie do informacji dotyczących wszystkich sfer życia;
- 2) Wsparcie w sprawnym korzystaniu z ofert organizacji, instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie miasta.

Formy realizacji programu

1. Dyżury Doradcy ds. Osób Niepełnosprawnych na terenie Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku-Białej;
2. Wizyty w instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych;

3. Konsultacje z pracownikami socjalnymi MOPS i prawnikiem;
4. Udzielanie pracownikom MOPS bieżących informacji dot. praw osób niepełnosprawnych oraz istotnych wydarzeń w środowisku lokalnym, podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z założeniami Programu dyżury Doradcy ds. Osób Niepełnosprawnych były prowadzone cyklicznie w każdy wtorek i środę w godz. od 9.00 do 13.00 w siedzibie Miejskiego Centrum Usług Społecznościowych przy ul. Wzgórza 14. W trakcie dyżurów udzielano nieodpłatnie doradztwa w formie bezpośrednich konsultacji jak również drogą telefoniczną i elektroniczną. Doradztwa udzielono łącznie 248 osobom, w tym w formie indywidualnych konsultacji stacjonarnych 103 osobom, telefonicznych – 140, w miejscu zamieszkania – 1 oraz drogą elektroniczną – 4 osobom.

Udzielano informacji o uprawnieniach i ulgach, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom niepełnosprawnym, które dzięki temu wsparciu będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy stanowiące przyczynę trudnej sytuacji życiowej.

Istotnym elementem pracy Doradcy ds. Osób Niepełnosprawnych jest współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez kontakty telefoniczne oraz osobiste, w celu rozwiązywania problemów zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne. Realizacja tego zadania polegała m.in. na:

- stałej wymianie informacji i doświadczeń z Doradcami Osób Niepełnosprawnych działającymi na terenie Bielska-Białej, a także pracującymi w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Katowicach;
- nawiązywaniu współpracy z przedstawicielami instytucji, organizacji i firm działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto, Doradca ds. Osób Niepełnosprawnych:

- 1) Prowadził spotkania informacyjno-edukacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Zakładzie Introligatorsko-Drukarskim przy BSA *Teatr Grodzki*; w Dziennym Domu Senior + oraz w Klubie Seniora *SIXT Wam*;
- 2) Pomagał w wypełnianie zeznań podatkowych PIT osobom niepełnosprawnym.

Poprzez kontakt telefoniczny z organizacjami i instytucjami oraz przychodniami rodzinnymi i specjalistycznymi promował punkt doradztwa, informując o pracy DON.

4.3.2. Program p.n.: Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

Informacje wstępne

Program p.n.: *Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej* realizowany jest w oparciu o Zarządzenie Wewnętrzne Nr DPU-0161/5/2013 Dyrektora MOPS w Bielsku-Białej z dn. 28.02.2013 r. Klub Integracji Społecznej brał aktywny udział w realizacji zadań na rzecz Projektu p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*. Działalność Klubu miała na celu przede wszystkim reintegrację zawodową i społeczną beneficjentów Projektu, zakwalifikowanych do udziału w zajęciach KIS, m.in. poprzez diagnozę potencjału społecznego, działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe, jak również organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Działania prowadzone były w siedzibie przy ul. Piastowskiej 4. Na przestrzeni 2020 r. wsparciem KIS objętych zostało 27 osób.

Podjęwane działania

- 1) Działania diagnostyczne;
- 2) Działania terapeutyczne;
- 3) Działania edukacyjno-pomocowe.

Diagnoza Uczestników

Proces diagnostyczny zmierzał przede wszystkim do ustalenia preferencji zawodowych i potrzeb szkoleniowych uczestników (tzw. *Diagnoza Potencjału Zawodowego*), ale też zbadania ich potencjału w funkcjonowaniu społecznym (tzw. *Diagnoza Potencjału Społecznego*). Efektem końcowym *Diagnozy Potencjału Zawodowego* było utworzenie *Indywidualnego Planu Działania* dla każdego z Uczestników. Proces diagnostyczny realizowano poprzez: (1) Wywiad wstępny; (2) Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta; (3) Kwestionariusz zasobów; (4) Kwestionariusz Kompetencji Społecznych; (5) Skala Samooceny SES; (6) Ankieta: Pomoc w poszukiwaniu pracy; (7) Budowanie Indywidualnych Planów Działania – Badanie doradcy zawodowego (IPD).

IPD to etap końcowy odkrywania zainteresowań i potrzeb szkoleniowych Klienta. Jego zasadniczą częścią jest rozmowa podsumowująca informacje uzyskane we wcześniejszych etapach *Diagnozy Potencjału Zawodowego* oraz wyniki testu pod nazwą: *Test samooceny*. Rozmowa ta zmierzała do ustalenia z Klientem konkretnych działań, jakie podejmie on podczas trwania Projektu (np. ukończenie wybranego szkolenia). Budowanie IPD kończy się sporządzeniem przez Klienta (z pomocą doradcy) pisemnego wyciągu zawierającego informacje o jego zainteresowaniach, preferencjach i potrzebach szkoleniowych. Proces diagnostyczny realizowano głównie w pracy indywidualnej. *Diagnoza Potencjału Zawodowego Uczestników* była integralną, lecz nie jedyną częścią działań prowadzonych z Klientem na początku jego uczestnictwa w zajęciach KIS. Poza częścią diagnostyczną realizowano również działania terapeutyczne i edukacyjno-pomocowe.

Działania Terapeutyczne

Dzięki działaniom terapeutycznym Klient miał szansę otrzymać potrzebne wsparcie psychologiczne w przeżywanych trudnościach. Uczestnictwo w tej formie aktywności było całkowicie opcjonalne tzn., że Klient nie miał obowiązku realizowania tych działań, a ich zakres i czas trwania uzgadniano indywidualnie. Działania terapeutyczne realizowane przez KIS:

- 1) Rozmowa wspierająco-doradcza – w obszarze działań prozdrowotnych Uczestnik Klubu może odbyć rozmowę wspierająco-doradczą lub uzyskać poradę psychologiczną. Podczas rozmowy wspierająco-doradczej Klient może skonsultować się z psychologiem lub terapeutą w ważnych dla niego kwestiach oraz uzyskać potrzebne wsparcie psychologiczne. Ilość odbytych rozmów jest uzależniona od potrzeb Klienta.

Poradnictwo psychologiczne jest zorientowane na doraźną pomoc w określeniu problemów i znalezieniu najlepszych sposobów ich rozwiązania. To forma porady udzielanej przez specjalistę, psychologa, nie zaś sesja psychoterapeutyczna. W ramach działań terapeutycznych indywidualnych psycholog wspólnie z uczestnikiem tworzą genogram. Genogram – graficzny schemat przekazów transgeneracyjnych w rodzinie, podobny do drzewa genealogicznego. Ilustruje związki i relacje między krewnymi oraz ważne daty z życia członków rodziny. Informuje też o wizji życia rodzinnego, jakie dana osoba otrzymała od swojej rodziny, wskazując prawdopodobne przyczyny jej aktualnej sytuacji życiowej. Podczas spotkania prowadzący dokładnie wyjaśnia, jak tworzyć genogram i w jaki sposób zaznaczać relacje oraz interpretować poszczególne jego elementy.

- 2) Grupa wsparcia – szeroko rozumianym celem grupy jest wzrost świadomości Uczestników na temat siebie (osobistych pragnień, dążeń, celów życiowych), jak również zdobycie nowych umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresujących i dezorganizujących codzienne życie. Grupę wsparcia tworzą ludzie przeżywający podobne problemy, którzy pragną dowiedzieć się o sobie więcej oraz zdobyć cenne informacje od współtworzących grupę na temat tego, w jaki sposób my sami jesteśmy postrzegani przez innych. Grupa bywa swoistym laboratorium, w którym Uczestnicy czują, że nie są sami. Pod czujnym okiem prowadzącego spotkania, w atmosferze zaufania, zrozumienia i wzajemnej życzliwości, Uczestnicy

dzielią się swoimi problemami z grupą. Poczucie obcowania z innymi, wymiana cennych doświadczeń, akceptacja uczuć i emocji towarzyszących spotkaniom sprzyja doświadczaniu siebie.

Działania Edukacyjno-Pomocowe

To największy i najbardziej różnorodny obszar działalności KIS, obejmujący zarówno indywidualne jak i grupowe formy aktywności, ukierunkowane na psychoedukację i pomoc w poszukiwaniu pracy. Celem tych działań było nabycie przez Klienta nowej wiedzy i umiejętności pomocnych w procesie reintegracji społecznej i zawodowej.

Formy działań edukacyjno-pomocowych realizowane przez KIS:

- 1) Trening kompetencji i umiejętności społecznych – trening podzielony jest na sesje grupowe tj. komunikacja, autoprezentacja, itp. oraz sesje indywidualne dopasowane do potrzeb uczestnika będące uzupełnieniem sesji grupowych jak również spełniające funkcje diagnostyczną. Trening umiejętności społecznych to okazja do kształtowania umiejętności komunikacyjnych, współpracy w grupie, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z emocjami oraz modyfikowania zachowań na bardziej aprobowane społecznie;
- 2) Spotkanie z ekspertem p. n.: *Pierwsza Pomoc Przedmedyczna* – zajęcia grupowe w formie praktycznych ćwiczeń umiejętności związanych z udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej prowadzone przez specjalistę: instruktora-ratownika Emergency First Response.
- 3) Spotkanie z ekspertem p. n.: *Metamorfoza* – zajęcia mają na celu nabycie umiejętności świadomego kreowania własnego wizerunku w życiu osobistym i zawodowym. Odbywają się w formie grupowego spotkania z ekspertem – dyplomowanym kosmologiem.
- 4) Pomoc w poszukiwaniu pracy – Trening to specyficzny sposób uczenia się i rozwijania określonych umiejętności, polegający na wykorzystywaniu doświadczeń uzyskiwanych w czasie spotkań z trenerem. Celem zajęć jest nabycie praktycznych umiejętności koniecznych do skutecznego poruszania się na rynku pracy takich jak: pisanie dokumentów aplikacyjnych, radzenie sobie podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz szukanie ofert pracy przez Internet. Podczas zajęć uczestnicy są szkoleni z zakresu podstaw zakładania spółdzielni socjalnej oraz własnej działalności gospodarczej.

Tabela 27: Działania realizowane przez KIS w 2020 r.

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
Działania diagnostyczne	Diagnoza potencjału społecznego Uczestników	1.	Wywiad wstępny – rekrutacyjny	3
	Diagnoza potencjału zawodowego Uczestników	2.	Wywiad – diagnoza obszaru zawodowego Klienta	3
		3.	Ankieta – Kwestionariusz zasobów	15
		4.	Kwestionariusz Kompetencji Społecznych	15
		5.	Skala Samooceny SES M. Rosenberga	15

Działania	Działania szczegółowe	l.p.	Techniki/Narzędzia	Ilość osób
		6.	Ankieta: Pomoc w poszukiwaniu Pracy	15
	Budowanie indywidualnych planów działania	7.	Badanie doradcy zawodowego; Rozmowa	3
Działania terapeutyczne	Indywidualne: rozmowy wspierająco-doradcze	8.	Rozmowa wspierająco-doradcza	22
	Grupowe: grupy wsparcia	9.	Spotkania grupowe	9
Działania edukacyjno-pomocowe	Indywidualne: Trening kompetencji i umiejętności społecznych	10.	Trening kompetencji i umiejętności społecznych	23
	Indywidualne: Pomoc w poszukiwaniu pracy	11.	Pomoc w poszukiwaniu pracy	24
	Grupowe: warsztaty psychoedukacyjne treningi	12.	Trening komunikacji interpersonalnej	6
	Warsztaty grupowe: spotkanie z ekspertem	13.	Pierwsza Pomoc Przedmedyczna	8
		14.	Metamorfoza	4

4.4. Programy opiekuńcze

4.4.1. Projekt p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej wraz z Partnerem – Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki* od 01.05.2016 r. realizował projekt p.n.: *Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych. Głównym celem projektu był wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie kompleksowego systemu wsparcia osobom korzystającym z usług opiekuńczych z terenu Miasta Bielska-Białej. Projekt zakładał objęcie wsparciem 90 osób (w tym 64 kobiety, 26 mężczyzn) przede wszystkim niepełnosprawnych, samotnych, chorych, niesamodzielnych, w podeszłym wieku.

Projekt realizowano do 30.04.2018 r. na terenie Miasta Bielsko-Biała. Wartość projektu: 550.317,98 zł. W ramach projektu przeprowadzono kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania i podniesienie poziomu ich osiągalności poprzez działalność opiekunki/opiekuna, asystentki/asystenta osoby niesamodzielnej, organizację pomocy sąsiedzkiej i rozwój usług opiekuńczych w oparciu o nowoczesne technologie (teleopieka).

Od 01.05.2018 r. do 30.04.2020 r. realizowana jest trwałość projektu polegająca na utrzymaniu istniejących w Projekcie miejsc przez okres dwóch lat od daty zakończenia projektu. W 2020 roku wsparciem objęto 44 osoby.

Grupa docelowa

Projekt zakładał wsparcie 90 osób (64K i 26M) spełniających następujące kryteria:

- 1) osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem z pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 2) osoby zamieszkałe na terenie miasta Bielsko-Biała;
- 3) osoby zwolnione z uiszczania opłat za usługi opiekuńcze z powodu niskiego kryterium dochodowego zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i ustalania odpłatności za usługi opiekuńcze;
- 4) osoby niepełnosprawne (39 osób – w tym 28K i 11M) i osoby niesamodzielne ze względu na wiek, chorobę (51 osób – w tym 36K i 15M).

Grupę docelową charakteryzowało doświadczenie wykluczenia społecznego bądź zagrożenie wykluczeniem społecznym przejawiające się brakiem dostępu bądź jego ograniczeniem do usług społecznych i opiekuńczych, złą sytuacją materialną, niepełnosprawnością, niesamodzielnością.

Zadania Projektu

- 1) Usługi opiekuńcze (Lider Projektu) – zatrudniono na umowę o pracę opiekunki/opiekunów, do zadań, których należało m.in.: utrzymanie mieszkania osoby niepełnosprawnej w czystości, prześcielanie łóżka, zmienianie bielizny pościelowej i osobistej oraz mycie osoby niepełnosprawnej fizycznie, zakup artykułów spożywczych, przygotowanie posiłków, karmienie osób niedołączonych, palenie w piecu, załatwianie pilnych spraw bieżących (wezwanie lekarza, pielęgniarki, monter, dostarczenie leków), kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej celem powiadomienia o ewentualnych potrzebach osoby pozostającej pod jej opieką;
- 2) Usługi asystenckie (Partner Projektu) – bezpośrednie wsparcie osób niepełnosprawnych przez asystenta osób niepełnosprawnych. Ułatwia on wykonywanie czynności dnia codziennego, pomaga w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracuje z instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia optymalnych warunków do samodzielnej rehabilitacji osoby niepełnosprawnej;
- 3) Pomoc sąsiedzka (Partner Projektu) – udzielono wsparcia 12 osobom przez asystentów osób niepełnosprawnych oraz 6 osobom przez wolontariuszy świadczących usługi opiekuńcze;
- 4) Teleopieka dla osób niesamodzielnych (Lider Projektu) – jest rodzajem monitoringu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych pozostających samotnie w domu. W podstawowej wersji pacjent wyposażony jest w terminal telefoniczny (telefon) oraz brelok, wisiorek lub bransoletkę z przyciskiem SOS, powodującym (po naciśnięciu) automatyczne uruchomienie przez terminal w trybie głośnomówiącym połączenia z centrum monitoringu, gdzie operator może zarządzić stosowny rodzaj pomocy dla pacjenta. W ramach zadania wsparciem zostało objętych 30 osób niesamodzielnych.

4.4.2. Program p.n.: *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Celem głównym Programu *Gięda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej* (GW) jest szerzenie idei wolontariatu w środowisku lokalnym poprzez pomoc na rzecz osób potrzebujących. Gięda Wolontariatu organizuje spotkania informacyjne, rekrutuje wolontariuszy wśród studentów uczelni wyższych,

uczniów szkół średnich, organizacji pozarządowych. Ponadto, organizuje bazę danych wolontariuszy oraz odbiorców świadczeń wolontarystycznych.

Cele szczegółowe

- 1) Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami w celu diagnozowania potrzeb środowiska lokalnego oraz rekrutacji wolontariuszy;
- 2) Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i zwiększenie ich aktywności społecznej poprzez zaangażowanie wolontariuszy;
- 3) Zaspokajanie potrzeb dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- 4) Podejmowanie innych działań mających na celu wymianę doświadczeń w dziedzinie wolontariatu oraz wymianę dobrych praktyk.

Realizowane zadania

Na przestrzeni 2020 r. ideę wolontariatu propagowano w lokalnych czasopismach, na stronach internetowych MOPS oraz Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Promowano również działania GW podczas imprezy organizowanej w ramach projektu p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej*, tj. *Dzień Wolontariusza*.

W ramach promocji idei wolontariatu przeprowadzono rekrutację wolontariuszy wśród uczniów szkół podstawowych oraz szkół średnich na terenie Bielska-Białej. Organizowano spotkania z pedagogami, wychowawcami, uczniami oraz studentami, podczas których przedstawiana była oferta Giełdy Wolontariatu, rozdawano ulotki oraz rozwieszano plakaty. Promocja wolontariatu objęła także organizacje pozarządowe z terenu miasta. W 2020 r. kontynuowano współpracę z Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym *Teatr Grodzki*.

Prowadzona promocja idei wolontariatu umożliwiła stworzenie bazy danych wolontariuszy oraz odbiorców ich pracy. Zawarto z wolontariuszami 56 Porozumień o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych na okres dłuższy niż 30 dni. Łącznie świadczenia wolontarystyczne wykonywało 39 wolontariuszy z tego:

- 1) Pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczyło 28 wolontariuszy – pomoc była świadczona w miejscu zamieszkania podopiecznych (rozmowy wspierające, organizowanie czasu wolnego), jak również poza miejscem zamieszkania (spacery, wspólne zakupy);
- 2) Pomoc na rzecz dzieci świadczyło 12 wolontariuszy – była to przede wszystkim pomoc w nauce i wspólne odrabianie zadań domowych.
- 3) Pomoc w realizacji innych zadań MOPS – 3 wolontariuszy.

Wśród wolontariuszy najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 15-24 lata (26 osób); 7 wolontariuszy znajdowało się w przedziale wiekowym 25-50 lat; 6 wolontariuszy to osoby, które przekroczyły 50 rok życia.

Ponadto od października 2020 r. pracownicy *Giełdy Wolontariatu* realizowali Program Ministra Rodziny i Polityki Społecznej *Wspieraj Seniora* w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów, mający na celu zapewnienie pomocy seniorom podczas pandemii COVID-19 w postaci dostarczania niezbędnych artykułów żywnościowych, higienicznych oraz leków do miejsca zamieszkania osoby starszej. Zarejestrowano 97 zgłoszeń, w tym z pomocy wolontariuszy skorzystało 18 osób. Pomoc świadczyło 19 wolontariuszy, z którymi zawarto w sumie 38 Porozumień o wykonywanie świadczeń wolontarystycznych. Program *Wspieraj Seniora* wzmocnił MOPS w realizacji usługi wsparcia dla seniorów, ponieważ osoby starsze uzyskały niezbędną i bezpłatną pomoc w czasie pandemii bez konieczności wychodzenia z domu. Bezpłatna infolinia stała się także dodatkowym narzędziem do rekrutacji wolontariuszy chętnych do wspierania seniorów w czasie pandemii oraz po jej zakończeniu.

4.4.3. Projekt p.n. *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych*

Informacje wstępne

Miasto Bielsko-Biała od 01.10.2017 r. realizowało projekt pn.: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych. W ramach niniejszego projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizował Zadanie 1 pn.: *Świadczenie usług opiekuńczych*, w ramach którego usługi opiekuńcze świadczone były od 01.01.2018 r. Celem głównym Projektu było zapewnienie wzrostu dostępności i jakości usług społecznych (opiekuńczych i asystenckich) zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dla 55 osób mieszkańców miasta Bielsko-Biała w okresie 24 miesięcy realizacji Projektu. W ramach Zadania 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej miał objąć usługami opiekuńczymi 30 osób (w tym 21 kobiet i 9 mężczyzn). Projekt był realizowany do 30.09.2019 r. na terenie Miasta Bielsko-Biała. Wartość projektu: 685 218,75 zł. W ramach Zadania 1 Projektu pomocą w formie usług opiekuńczych objęto osoby niesamodzielne, lecz mające w niewystarczającym zakresie zapewnioną potrzebę kontaktów z otoczeniem. Wsparcia udzielono także osobom niesamodzielnym, nad którymi opiekę sprawują najbliżsi członkowie rodziny, w celu zapewnienia tzw. opieki wytchnieniowej – czasowego przejęcia opieki nad osobą niesamodzielną w jej miejscu zamieszkania.

Od 01.10.2019 r. do 30.09.2021 r. realizowana jest trwałość projektu polegająca na utrzymaniu istniejących w Projekcie miejsc przez okres dwóch lat od daty zakończenia projektu. W ramach trwałości Zadania 1 Projektu w okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. wsparciem objętych było 30 osób.

Grupa docelowa

Projekt zakładał wsparcie dla 55 osób mieszkańców miasta Bielsko-Biała w okresie 24 miesięcy realizacji Projektu. W ramach Zadania 1 Projektu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej miał objąć wsparciem 30 osób (w tym 21 kobiet i 9 mężczyzn). Wsparcie w pierwszej kolejności było adresowane do:

- 1) osób z niepełnosprawnościami;
- 2) osób niesamodzielnych;
- 3) osób, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (dla osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w Ustawie z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej.

Zadania Projektu

- 1) *Świadczenie usług opiekuńczych* (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej) – w ramach zadania zatrudnionych było 5 opiekunek/ów na umowę o pracę, które/rzy świadczyły/li 2 rodzaje usług opiekuńczych:
  - realizowanych u osób niesamodzielnych, które objęte są pomocą w formie usług opiekuńczych, lecz w niewystarczającym zakresie mają zapewnioną potrzebę kontaktów z otoczeniem. Do zadań zatrudnionych opiekunek/opiekunów należy m.in.: czynności wspomagające i umożliwiające aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, utrzymywanie i rozwijanie kontaktów z rodziną, osobami z najbliższego otoczenia osoby korzystającej z usług oraz społecznością lokalną; umożliwienie tym osobom korzystania z miejsc użyteczności publicznej jak również placówek kulturalnych. Takiego rodzaju usługi pozwolą aktywizować społecznie osoby starsze i niepełnosprawne, co jest istotne dla zapewnienia aktywnego i zdrowego starzenia się społeczeństwa.;

- realizowanych u osób niesamodzielnych, nad którymi opiekę sprawują najbliżsi członkowie rodziny w celu tzw. opieki wytchnieniowej – czasowe przejęcie opieki (usługi opiekuńcze) nad osobą niesamodzielną w celu zapobiegania wyczerpaniu i skrajnej redukcji potrzeb opiekunów nieprofesjonalnych. W związku z ciągłym wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i ograniczonymi możliwościami pomocy społecznej zauważalnym staje się problem niezabezpieczenia w sposób wystarczający potrzeb osób niesamodzielnych posiadających rodzinę oraz konieczność wspierania nieprofesjonalnych opiekunów osób. Do zadań opiekunów/opiekunek należy m.in.: zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
- 2) Usługi asystenckie dla osób z niepełnosprawnościami (organizacja pozarządowa) – w ramach zadania zatrudnionych było 5 asystentów na umowę cywilno-prawną, do zadań których należało wspieranie 25 osób z niepełnosprawnościami w wykonywaniu czynności dnia codziennego, niezbędnych do jego funkcjonowania. Asystent pomagał również osobie w uzyskaniu jak największej samodzielności oraz współpracował z różnego rodzaju instytucjami, organizacjami pozarządowymi itp. Zadanie zlecone przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej do realizacji organizacji pozarządowej.

4.4.4. Resortowy Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. *Opieka wytchnieniowa – edycja 2020*, finansowany z państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Solidarnościowy.

Informacje wstępne

Program pn.: *Opieka wytchnieniowa – edycja 2020* realizowany przez MOPS w Bielsku-Białej stanowił kontynuację Programu *Opieka wytchnieniowa – edycja 2019*. Źródłem finansowania Programu były środki z państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Solidarnościowy, którego głównym celem jest wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Cele programu

Głównym celem Programu jest:

1. Wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.
2. Wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej.

Formy i zasady realizacji programu

Program jest realizowany w trzech formach:

1. Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w:
  - a) miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością;
  - b) ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu;
  - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego Program.
2. Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego w:
  - a) ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu;
  - b) w ośrodku/placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami wpisaną do rejestru właściwego wojewody;
  - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego Program.

3. Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.
4. W ramach Programu ustalono limity dla w/w form usługi opieki wytchnieniowej:
  - a) limit 240 godzin dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego;
  - b) limit 14 dni dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego;
  - c) limit 40 godzin dla opieki wytchnieniowej świadczonej poprzez możliwość skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.
5. Gmina/powiat kwalifikuje do przyznania usługi opieki wytchnieniowej na podstawie Karty zgłoszenia do Programu *Opieka wytchnieniowa – edycja 2020*.
6. Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci usługi opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności za usługę przyznaną w ramach Programu.

MOPS w Bielsku-Białej realizował Program *Opieka wytchnieniowa* w dwóch formach: dziennej i całodobowej. W ramach pobytu dziennego, w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, wsparciem objętych zostało 29 mieszkańców Bielska-Białej. W ramach pobytu całodobowego, w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami wpisaną do rejestru wojewody śląskiego pn. „*Górski Zakątek*” Opieka i Rehabilitacja położonej w Wilkowicach przy ul. Wyzwolenia 168, wsparciem objętych zostało 5 mieszkańców Bielska-Białej. Placówka została wyłoniona w wyniku przeprowadzonego przez MOPS w Bielsku-Białej postępowania, w trybie art. 138o ustawy *Prawo zamówień publicznych*.

4.4.5. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.4. Program osłonowy *Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020*.

4.4.6. Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania

Opisano w rozdziale nr 2. Pomoc środowiskowa, 2.2.5. *Miejski program związany ze zmianą systemu ogrzewania*.

4.5. Pozostałe Projekty

4.5.1. Projekt p.n.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach*

Informacje wstępne

Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne *Teatr Grodzki* od 01.07.2018 r. realizowało projekt pn.: *Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020, Oś priorytetowa IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.1 Innowacje społeczne, etap II. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej był jednym z partnerów w Projekcie. W ramach partnerstwa tutaj Ośrodek współrealizował dwa zadania tj. Zadanie 1 – *Animacja środowiskowa instytucji na rzecz osób chorych psychicznie i ich otoczenia* oraz Zadanie 2 – *Wsparcie środowiskowe uczestników i ich rodzin*. Projekt był realizowany do 31.12.2020 r. na terenie województwa śląskiego. Wartość projektu: 2.625.956,00 zł.

Grupa docelowa

Projekt skierowany był do 270 osób doświadczających kryzysów psychicznych z terenu województwa śląskiego, po przebytych epizodach choroby psychicznej, osób z zaburzeniami psychicznymi w tym długotrwale chorujących (w rozumieniu *Ustawy z dnia 18.08.1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego*), oraz ich otoczenia społecznego, w tym również osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, a także innych osób z najbliższego środowiska. W ramach Projektu stworzono środowiskową sieć wsparcia dla osób chorujących psychicznie, stanowiącą element uzupełniający w dotychczasowym systemie leczenia i opieki osób chorujących psychicznie, opartej na działalności Lokalnych Zespołów Wsparcia Zdrowia Psychicznego.

Zadania Projektu

- 1) Animacja środowiskowa instytucji na rzecz osób chorych psychicznie i ich otoczenia. Zadanie obejmowało:
    - wsparcie ekspertów pracy socjalnej i usług na rzecz osób zaburzonych psychicznie, ekspertów animacji środowiskowej, ekspertów zdrowia psychicznego;
    - szkolenia integracyjno-wyjazdowe członków Lokalnych Zespołów Wsparcia Zdrowia Psychicznego;
    - szkolenia specjalistyczne z obszaru psychiatrii i wsparcia środowiskowego;
    - superwizje dla członków Lokalnych Zespołów Wsparcia Zdrowia Psychicznego;
    - coaching wdrożeniowy – dla Liderów Zdrowia Psychicznego;
    - psychoedukację (2 etapy).
  - 2) Wsparcie środowiskowe uczestników i ich rodzin. Zadanie obejmuje tworzenie przez Lokalne Zespoły Wsparcia Zdrowia Psychicznego Indywidualnego Planu Działania. W jego ramach realizowane były:
    - terapia indywidualna uczestników i ich otoczenia;
    - konsultacje lekarza psychiatri;
    - trener pracy;
    - usługi asystenckie – AON;
    - usługi specjalistyczne;
    - grupy wsparcia dla otoczenia osób chorujących;
    - pakiet aktywizujący – motywacyjny (kino, teatr, basen, itp.);
    - warsztaty psychoedukacyjne, grupowe dla otoczenia osób z zaburzeniami psychicznymi.
  - 3) Narzędzia informatyczne. Zadanie obejmowało:
    - Ekosystemowy Portal Zdrowia Psychicznego;
    - Aplikacje Zdrowia Psychicznego – ekomapy, ekogramy.
  - 4) Opracowanie ostatecznej wersji modelu. Zadanie obejmowało:
    - dwa spotkania weryfikujące etap testowania – 2 lokalizacje (z udziałem instytucji zaangażowanych w testowanie modelu: OPS, służba zdrowia, inne instytucje);
    - warsztat połączonych zespołów z udziałem ekspertów (rekomendacje, wnioski);
    - rekomendacje prawne – konsultacje prawnika;
    - opracowanie ostatecznej wersji modelu (zebranie, opracowanie wyników ewaluacji).
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2020 objął wsparciem 98 osób.

4.5.2. Projekt p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin*

Informacje wstępne

Na przestrzeni 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej kontynuował działania w związku z przystąpieniem w lipcu 2018 r. do udziału w projekcie realizowanym przez Regionalny Ośrodek

Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. Projekt p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin* realizowany jest od kwietnia 2018 roku do czerwca 2021 roku (oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego).

Cele projektu

Celem projektu jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Model kooperacji uwzględnia całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Model wypracowany będzie w ramach makroregionu III obejmującego województwa: śląskie, łódzkie, małopolskie i opolskie dla miast (20 powiatów i 30 gmin powyżej 20 tys. mieszkańców). W 2020 r. zgodnie z założeniami modelu odbyły się spotkania Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego (PZK). W oparciu o informacje uzyskane od instytucji, które przystąpiły do współpracy powstał Lokalny Koszyk Usług (LKU) zawierający szczegółowe dane na temat usług oferowanych przez poszczególne instytucje wchodzące w skład PZK. Zbudowanie kompleksowego Lokalnego Koszyka Usług pozwoliło na rozpoczęcie prac Zadaniowych Zespołów Kooperacyjnych skupiających się na pracy z rodzinami wymagającym wsparcia. W 2020 r. projekt *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin* został uzupełniony o dodatkowe zadanie p.n. „Działania zwalczające skutki pandemii COVI-19”. Obejmowało ono doposażenie w środki ochrony osobistej pracowników instytucji w celu wzmocnienia ich bezpieczeństwa. Bezpośrednio zaangażowanych w realizację projektu jest aktualnie trzech pracowników socjalnych uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych i coachingowych oraz koordynator, jako osoba do kontaktów roboczych.

4.5.3. Projekt p.n.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od 01.07.2019 r. realizuje projekt pn.: *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne, Działanie 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT. Projekt będzie realizowany do 30.06.2021 r. na terenie miasta Bielsko-Biała. Wartość projektu: 1.878.841,02 zł.

Grupa docelowa

Projekt skierowany jest do osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług całodobowej opieki; osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz otoczenia tych osób w zakresie niezbędnym do wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt zakłada wsparcie 88 (62 kobiety i 26 mężczyzn) mieszkańców miasta Bielska – Białej. Grupę docelową stanowią będą głównie mieszkańcy osiedli zdegradowanych, ujętych w I i II strefie Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej, w szczególności osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale chore, seniorzy, dzieci i młodzież (w wieku 7 do 15 lat) z rodzin wymagających wsparcia oraz otoczenie tych osób.

W projekcie objęte wsparciem są następujące grupy:

- 1) osoby odizolowane od otoczenia, niewychodzące z domu (seniorzy, os. niepełnosprawne), dla których przewidziane są usługi opiekuńcze w tym teleopieka oraz pomoc sąsiadka;

- 2) dzieci i młodzież pochodząca z rodzin wymagających wsparcia. Dla nich utworzono Placówkę Wsparcia Dziennego *SIXT Wam*;
- 3) osoby (seniorzy) nie wymagające opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebujące asysty w codziennym funkcjonowaniu, aby zwiększyć ich samodzielność, mobilność i umożliwić reintegrację ze społeczeństwem, dla tych osób przewidziane jest stworzenie i prowadzenie Strefy Usług dla Seniorów;
- 4) osoby zamieszkujące nowo powstałe mieszkania chronione – będą to osoby wyłonione do projektu i objęte wsparciem na podstawie *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* i *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych*.

Zadania Projektu

- 1) Prowadzenie Willi Animacji Międzypokoleniowej *SIXT Wam*. Zadanie obejmuje:
  - zatrudnienie animatora społecznego,
  - zatrudnienie psychologa,
  - zapewnienie dojazdu i odwozu osób starszych, niesamodzielnych, częstokroć niepełnosprawnych na zajęcia organizowane w ramach projektu,
  - zakup urządzeń RTV, sprzętu informatycznego oraz pozostałego sprzętu informatycznego – niezbędnych do funkcjonowania Willi.
- 2) Willa Animacji Międzypokoleniowej *SIXT Wam* - Strefa Usług dla Dzieci i Młodzieży. W ramach tego zadania prowadzona jest Strefa Usług dla Dzieci i Młodzieży, która ma status placówki wsparcia dziennego w myśl *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Placówka ta jest prowadzona w formie łączonej, tj. w formie opiekuńczej i pracy podwórkowej, zapewnia 30 miejsc. W 2020 r. z zajęć organizowanych w Placówce skorzystało 38 dzieci i młodzieży. Placówka *SIXT Wam* prowadziła działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez konsultacje pedagogiczne i psychologiczne; pomoc w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Placówka *SIXT Wam* zapewniała dzieciom opiekę pedagogiczną oraz pomoc psychologiczną; pomoc w nauce i wyrównywaniu zaległości szkolnych oraz organizację czasu wolnego:
  - a) w obszarze kultury, m.in. poprzez zapewnienie warsztatów zwiększających wrażliwość artystyczną wśród dzieci i młodzieży (tj. warsztaty taneczne, plastyczne oraz muzyczno-wokalne),
  - b) w obszarze edukacji, m.in. poprzez zapewnienie warsztatów z zakresu rozwijania kompetencji kluczowych w edukacji (warsztaty języka angielskiego, informatyczne, matematyczne, z zakresu efektywnego uczenia się – technik zapamiętywania i organizacji nauki oraz nauki szybkiego czytania),
  - c) w obszarze sportu i rekreacji.Ponadto organizowane były działania animacyjne i socjoterapeutyczne w ramach pracy podwórkowej. Ich celem było propagowanie wśród dzieci i młodzieży pozytywnych, wolnych od używek i przemocy, sposobów spędzania czasu wolnego poprzez udział w różnorodnych, konstruktywnych aktywnościach, tj. sportowych, rekreacyjnych czy artystycznych. Praca podwórkowa odbywała się w środowisku otwartym – na boisku, placu zabaw, w parku i w innych miejscach spotkań dzieci i młodzieży, często w odnowionych przestrzeniach publicznych, np. w Parku Słowackiego, czy na integracyjnym placu zabaw *Szósty zmysł* przy ul. Zielonej. W ramach wypoczynku letniego zorganizowane zostały zabawy, zajęcia integracyjno-rekreacyjne, sportowe, gry zespołowe i towarzyskie; wyjścia na basen, rolkowisko, kręgielnię, do kina, a także wycieczki krajoznawczo-edukacyjne (m.in. wycieczki górskie na Szyndzielnię, Klimczok, Kozią Górę, czy do ośrodka alpakoterapii).

Do dnia 04.10.2020 r. placówka prowadziła swoje działania wyłącznie w Miejskim Centrum Usług Społecznościowych w Bielsku-Białej (MCUS) przy ul. Wzgórze 14. Od dnia 05.10.2020 r. zajęcia organizowane w ramach placówki odbywają się od poniedziałku do czwartku w Willi Sixta w Bielsku-Białej, przy ul. Mickiewicza 24, a w piątki i soboty w MCUS przy ul. Wzgórze 14.

- 3) Willa Animacji Międzypokoleniowej *SIXT Wam* - Strefa dla Seniorów. W ramach zadania funkcjonuje Klub Seniora dla 20 seniorów (w tym osób niepełnosprawnych) zwany Strefą Usług dla Seniorów. W Willi udzielana jest pomoc dla seniorów i niepełnosprawnych, którzy nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebują asysty w codziennym funkcjonowaniu. Opieka dzienna zawiera: usprawnienie ruchowe uczestników, zajęcia mające na celu zagospodarowanie wolnego czasu i rozwijające indywidualne umiejętności i zainteresowania, zajęcia edukacyjne (np. pierwsza pomoc, nauka obsługi komputera i korzystania z Internetu), tworzenie grup samopomocowych (wzajemnie wspieranie się w trudnościach życia codziennego), pomoc psychologiczną – grupy wsparcia oraz indywidualne konsultacje świadczone uczestnikom Klubu oraz ich otoczeniu, spotkania integracyjno-kulturalne (np. wyjścia do kina muzeum, teatru, na koncert), warsztaty prozdrowotne - spotkania z lekarzem, poradnictwo prawne oraz wycieczki edukacyjno-przyrodnicze. Zapewnienie wsparcia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i ubóstwem poprawia ich kondycję psychofizyczną, następuje wzrost aktywności społecznej, a w efekcie ponowna reintegracja z otoczeniem, niwelując zagrożenie wykluczeniem społecznym, na co osoby w wieku podeszłym są szczególnie narażone.

W 2020 roku w ramach niniejszego zadania z zajęć w Strefie dla Seniorów skorzystało 25 osób. Od 01.07.2020 r. zajęcia odbywają się w Willi Sixta przy ul. Mickiewicza 24, wcześniej działania w ramach Klubu prowadzono w Miejskim Centrum Usług Społecznościowych przy ul. Wzgórze 14.

- 4) *Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania*. W ramach niniejszego zadania usługami opiekuńczymi uzupełnionymi o teleopiekę objętych zostało 30 osób. Do zadań opiekunek należały m.in.: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych np. czynności związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego, czynności dotyczące zagospodarowania czasu wolnego, pomoc przy przemieszczaniu się; opieka higieniczna np. utrzymanie higieny osobistej; pielęgnacja; zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Uzupełnieniem usług opiekuńczych jest teleopieka. Usługi teleopiekuńcze są rodzajem monitoringu pozostających samotnie w domu osób chorych, starszych, niepełnosprawnych. Pacjent wyposażony jest w terminal telefoniczny (telefon) oraz bransoletkę z przyciskiem SOS, powodującym (po naciśnięciu) automatyczne uruchomienie przez terminal w trybie głośnomówiącym połączenia z centrum monitoringu, gdzie operator może zarządzić stosowny rodzaj pomocy dla pacjenta. Kolejnym przedsięwzięciem w ramach niniejszego zadania była pomoc sąsiedzka. Pomocą sąsiedzka objętych było 5 osób niesamodzielnych. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze to rozwiązanie, dzięki któremu osoby niesamodzielne mogą korzystać z pomocy świadczonej przez osoby blisko zamieszkujące. Do zadań osób świadczących usługi sąsiedzkie należy pomoc w podstawowych czynnościach domowych i życiowych np.: w dokonywaniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, wykonywaniu prac porządkowych oraz przemieszczaniu się.

W 2020 roku w ramach niniejszego zadania z usług opiekuńczych skorzystało 28 osób, w tym z usług teleopieki 28 osób, natomiast pomocą sąsiedzka objęto 6 osób.

- 5) *Kompleksowe wsparcie mieszkańców mieszkania chronionego*. Niniejsze zadanie zawiera kompleksowe wsparcie mieszkańców mieszkania chronionego. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym, są uzależnione od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających z tego typu wsparcia, m.in. poprzez:

- zapewnienie wsparcia terapeutycznego w formie pracy indywidualnej i zespołowej, z rodziną oraz warunki do readaptacji i rehabilitacji społecznej, utrwalanie niezależności tak w mieszkańcu jak i jego rodzinie;
- rozszerzenie zakresu terapii społecznej oferowanej klientom mieszkań chronionych o kompetencje z zakresu samodzielnego funkcjonowania w otwartym środowisku, oraz przygotowanie do zamieszkania w przyszłości we własnym mieszkaniu.

Usługi świadczone osobom w mieszkaniu chronionym obejmują m.in.:

- pracę socjalną;
- poradnictwo specjalistyczne (prawnika, psychologa);
- naukę lub utrzymanie posiadanego poziomu sprawności w zakresie: samoobsługi, samodzielności życiowej, rozwijania kontaktów społecznych, pełnienia ról społecznych;

- pomoc w: przemieszczaniu się, wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym, realizacji kontaktów społecznych, zagospodarowaniu czasu wolnego, w tym z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym, ubieganiu się o uzyskanie mieszkania.

W 2020 roku w ramach niniejszego zadania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym skorzystały 3 osoby. Mieszkanie chronione znajduje się przy ul. Towarzystwa Szkoły Ludowej 15/1 w Bielsku – Białej.

4.5.4. Projekt p.n.: *Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej*

Informacje wstępne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej złożył wniosek aplikacyjny o dofinansowanie projektu pn.: *Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej*, realizowanego w ramach projektu grantowego pn.: *Inkubator Innowacji Społecznych Wielkich Jutra – Dostępność +* wdrażanego na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju w ramach IV Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 4.1: Innowacje społeczne), współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowanego przez DGA S.A. z siedzibą w Poznaniu. Projekt został zaplanowany do realizacji w latach 2021 – 2022 na terenie miasta Bielska-Białej. Planowana wartość projektu wyniesie: 50.000,00 zł.

Grupa docelowa

Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej skierowany jest do osób, które ze względu na niepełnosprawność potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które nie mają dostępu do interesujących je informacji, bądź dostęp ten mają bardzo ograniczony. Grupę odbiorców będą stanowiły głównie osoby niepełnosprawne (ON), w tym: niewidome, słabo widzące, głuchonieme, niedosłyszące oraz poruszające się na wózku inwalidzkim wraz z otoczeniem tych osób (rodzina/znajomi itp.), które poszukują konkretnych informacji dotyczących niepełnosprawności, chcą się zapoznać z aktualnymi ogłoszeniami na rynku pracy skierowanymi dla ON i znaleźć pracę, skorzystać z poradnictwa specjalistycznego bądź zapoznać się z ofertą kulturalną i rekreacyjno-sportową miasta, dedykowaną z myślą o tej grupie społecznej. Z zaproponowanego rozwiązania skorzystają również ON wykluczone informacyjnie lub ekonomicznie z tytułu niskich dochodów i niewystarczających środków do życia. Zarówno z samego infokiosku jak i podstrony internetowej zamieszczonej na stronie tut. Ośrodka będzie mogła także skorzystać rodzina, przyjaciele czy znajomi osób niepełnosprawnych, którzy chcieliby zasięgnąć informacji dotyczących środowiska życia ON, pomóc znaleźć odpowiednie oferty pracy, czy też zachęcić bliskich do skorzystania z personalizowanej rozrywki.

Idea Projektu

Ideą innowacji jest możliwość wyświetlania informacji o treści przeznaczonej dla osób niepełnosprawnych (oferty pracy, orzecznictwo, działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, wydarzenia w mieście i noclegi z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych itp.) na ekranie multimedialnym. Ponadto, urządzenie (infokiosk), umożliwi nawiązanie połączenia (głosowego/video/czat) ze specjalistą tj. Doradcą ds. osób niepełnosprawnych czy pracownikami Działu Rehabilitacji Społecznej tut. Ośrodka. Niniejsze rozwiązanie dostosowane będzie do obsługi przez osoby niepełnosprawne tj.: niewidome, słabo widzące, głuchonieme, niedosłyszące oraz poruszające się na wózku inwalidzkim. Urządzenie zostanie postawione w miejscu o dużej częstotliwości ruchu osób tj. w jednej z galerii handlowych mieszczących się na terenie miasta Bielska-Białej lub w instytucji użyteczności publicznej. Dodatkowo na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej powstanie zakładka pn.: *Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej*, po kliknięciu której nastąpi przekierowanie użytkownika na stronę wyświetlającą treść przedstawianą w infokiosku oraz dającą możliwość nawiązania połączenia/rozpoczęcia czatu z wybranym pracownikiem tut. Ośrodka.

4.6. Inne Programy

Na przestrzeni roku 2020 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej partycypował także w realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020 (Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/967/2014 z dnia 29.04.2014 r.)* oraz różnorodnych programów o zasięgu zarówno miejskim jak i gminnym. Programy te przyjęte były Uchwałami Rady Miejskiej w Bielsku-Białej. Szczegółowe sprawozdania z realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2014-2020* jak również z poszczególnych Programów, przekazywano do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Wśród wspomnianych programów znajdują się m.in.:

- Program Rodzina Plus
(*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/374/2016 z dn. 30.08.2016 r. z późn. zm.*);
- Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na Lata 2018-2020
(*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXXVI/707/2017 z dn. 19.12.2017 r.*);
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Bielsku-Białej na Lata 2014-2020
(*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/970/2014 z dnia 29.04.2014 r.*);
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020
(*Uchwała RM w B-B Nr XIV/305/2019 z dn. 17.12.2019 r.*);
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na Lata 2014-2020
(*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/968/2014 z dnia 29.04.2014 r.*);
- Program osłonowy w zakresie dożywiania *Pomoc gminy w zakresie dożywiania* na lata 2019-2023
(*Uchwała Rady Miejskiej w B-B Nr III/19/2018 z dnia 18.12.2018 r.*);
- Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na Lata 2014-2020 (*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/974/2014 z dnia 29.04.2014 r. z późn. zm.*);
- Miejski Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na Lata 2014-2020 (*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/971/2014 z dnia 29.04.2014 r.*);
- Miejski Program na Rzecz Osób Starszych na Lata 2014-2020
(*Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLI/969/2014 z dnia 29.04.2014 r.*).

**Świadczenia rodzinne, opiekuńcze,
wychowawcze, *Dobry Start*
i fundusz alimentacyjny**

5. ŚWIADCZENIA RODZINNE, OPIEKUŃCZE, WYCHOWAWCZE, DOBRY START I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze, świadczenie dobry start oraz fundusz alimentacyjny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej realizuje Dział Świadczeń Rodzinnych, którego praca skoncentrowana była w 2020 r. m.in. na:

- przyjmowaniu interesantów i załatwianiu ich spraw w zakresie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia *dobry start*, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz rozpatrywania wniosków o wydanie zaświadczenia w związku z Programem *Czyste Powietrze*;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o przyznanie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia *dobry start*, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o wydanie zaświadczenia w związku z Programem *Czyste Powietrze*;
- przyjmowaniu wniosków i dokumentacji od osób ubiegających się o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych w przypadku bezskutecznej egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- analizowaniu wniosków pod kątem kompletności i wprowadzaniu danych do programu *Świadczenia rodzinne – Familia* oraz *Fundusz alimentacyjny – FundAl*;
- sporządzaniu rozstrzygnięć administracyjnych w zakresie świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia *dobry start*, oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- prowadzeniu i weryfikacji akt świadczeniobiorców, wierzycieli i dłużników alimentacyjnych przez cały okres zasiłkowy i świadczeniowy;
- sporządzaniu list wypłat świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia *dobry start* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego i ich rozliczaniu;
- szacowaniu środków finansowych na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia *dobry start* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- sporządzaniu obowiązujących sprawozdań z zakresu realizacji świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych oraz zasiłków dla opiekunów, świadczenia *dobry start* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- wydawaniu zaświadczeń w sprawach o świadczenia rodzinne, opiekuńcze i wychowawcze, świadczenia *dobry start*, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dla osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu a także w związku z Programem *Czyste Powietrze*;
- sporządzaniu i przekazywaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dokumentacji zgłoszeniowej osób podlegających ubezpieczeniu;
- sporządzaniu miesięcznych zestawień osób ubezpieczonych;
- odprowadzaniu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek osób ubezpieczonych;
- współpracy z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w zakresie realizacji *Ustawy o ubezpieczeniu społecznym i zdrowotnym*;
- współpracy z Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego;

- współpracy z komornikami sądowymi, prowadzącymi postępowania egzekucyjne w sprawach dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych;
- przekazywaniu kopii decyzji, dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego komornikom sądowym, prowadzącym postępowanie egzekucyjne w sprawach o świadczenia alimentacyjne;
- kierowaniu pism do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne celem ustalenia miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych i podjęcia wobec w/w działań, o których mowa w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*;
- kierowaniu pism do Centralnego Zarządu Służby Więziennej celem ustalenia miejsca pobytu dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych oraz organów właściwych dłużnika o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu dłużników alimentacyjnych o wysokości ich zobowiązań wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń na podstawie *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*, *Ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej* i *Ustawy o funduszu alimentacyjnym*;
- występowaniu do organów właściwych z wnioskami o podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- informowaniu organów egzekucyjnych o sytuacjach dłużników alimentacyjnych mających istotny wpływ na prowadzone postępowanie egzekucyjne;
- przeprowadzaniu wywiadów alimentacyjnych z dłużnikami oraz odbieraniu od nich oświadczeń majątkowych;
- wydawaniu decyzji w sprawach o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- informowaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej o konieczności aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- przygotowaniu wniosków o zatrzymanie prawa jazdy dłużników alimentacyjnych;
- przygotowaniu wniosków do Prokuratury o ściganie dłużników alimentacyjnych za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego;
- kierowaniu zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209 §3 Kodeksu Karnego w związku z przyznaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowaniu organów właściwych wierzyciela o podjętych na wniosek ww. organów działaniach wobec dłużników alimentacyjnych;
- współpracy z wieloma instytucjami na terenie miasta i kraju oraz innymi ośrodkami pomocy społecznej, w celu ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, świadczenia *dobry start* oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w ramach Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI) w zakresie pozyskiwania danych dotyczących statusu osoby bezrobotnej, a także uzyskania informacji o wysokości pobieranych zasiłków dla osób bezrobotnych;
- współpracy z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej w Katowicach w związku z obsługą systemu dziedzicznego FundAl oraz Familia;
- wprowadzenie systemu EwiAkt celem usprawnienia działania procesu obiegu osobowych teczek akt zawierających dokumentację spraw prowadzonych w Dziale Świadczeń Rodzinnych, a w szczególności określenie aktualnej lokalizacji teczek akt.

5.1 Świadczenia rodzinne, opiekuńcze.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Świadczenia rodzinne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych* oraz *Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27.07.2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych*, a także w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr LIV/1245/2010 z dn. 27.04.2010 r. w sprawie podniesienia kwoty dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego i rozpoczęcia roku szkolnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego* (t.j. Uchwała Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr X/183/2019 z dn. 27.08.2019 r.) oraz *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej nr XIX/472/2012 z dn. 29.05.2012 r. w sprawie przyznania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia trojga lub więcej dzieci podczas jednego porodu*. Zasiłki dla opiekunów są przyznawane w oparciu o *Ustawę z dnia 04.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*. Ponadto w oparciu o *Ustawę z dnia 04.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* wypłacane jest jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Tabela 28: Rodzaje świadczeń przyznanych w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018		2019		2020	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	8.446.383,78	75.608	7.829.771,82	70.196	6.338.790,54	56.138
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	4.287.930,83	33.172	3.874.974,08	31.785	3.297.238,09	27.214
2.1	Urodzenia dziecka	361.545,46	446	236.630,92	351	185.486,88	270
2.2	Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1.158.053,17	3.089	969.879,47	2.576	717.881,26	1.871
2.3	Samotnego wychowywania dziecka	668.882,25	3.540	625.440,86	3.334	532.792,44	2.813
2.4	Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	588.703,57	5.775	600.292,71	5.868	571.159,92	5.554
2.5	Rozpoczęcia roku szkolnego	403.818,43	8.220	367.362,51	7.849	310.209,31	6.034
2.6	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	22.756,85	234	20.776,52	228	17.897,93	196
2.7	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.084.171,10	11.868	1.054.591,09	11.579	961.810,35	10.476
3.	Zasiłki rodzinne z dodatkami (w.1 + w.2)	12.734.314,61	108.780	11.704.745,90	101.981	9.636.028,63	83.352
4.	Zasiłki pielęgnacyjne	6.528.254	41.312	8.061.874	42.558	9.355.517	43.427
5.	Świadczenia pielęgnacyjne	7.206.675	4.904	8.707.219	5.515	11.368.848	6.250

l.p.	Wyszczególnienie	2018		2019		2020	
		Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń	Kwota /w zł./	Ilość świadczeń
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	391.575	738	454.865	739	469.399	764
7.	Świadczenia opiekuńcze (w.4 + w.5 + w.6)	14.126.504	46.954	17.223.958	48.812	21.193.764	50.441
8.	Razem (w.3 + w.7)	26.860.818,61	155.734	28.928.703,90	150.793	30.829.792,63	133.793
9.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1.163.000	1.163	986.000	986	731.000	731
10.	Świadczenie rodzicielskie	3.236.646	3.557	2.949.070	3.235	2.814.413	3.109
11.	Jednorazowe świadczenie „Za Życiem”	80.000	20	76.000	19	72.000	18
12.	Razem (w.8 + w.9 + w.10 + w.11)	31.340.464,61	160.474	32.939.773,90	155.033	34.447.205,63	137.651

W Dziale Świadczeń Rodzinnych w 2020 r. przyjęto 4.512 nowych wniosków na świadczenia rodzinne i opiekuńcze, 360 aktualizacji oraz 914 wniosków o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Dodatkowo przyjęto 22 wnioski o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, o którym mowa w *Ustawie z dnia 04.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin Za życiem*.

W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących świadczeń rodzinnych i opiekuńczych skierowano 6.627 pism do Stron i różnych instytucji na terenie miasta i kraju.

Ponadto, Dział Świadczeń Rodzinnych realizując działania wpisane w *Program Rodzina Plus* wypłacał w 2020 r. zwiększone kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu: wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej o 50 zł, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego o 100 zł, rozpoczęcia roku szkolnego o 70 zł.

W 2020 r. powyższy program objął 2.068 rodzin. Łącznie wypłacono kwotę 1.248.168 zł z ww. tytułu.

Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przyznawane jest na wniosek i przysługuje matce dziecka, opiekunowi fatycznemu dziecka, rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej oraz osobie, która przysposobiła dziecko. Świadczenie to przysługuje również ojcu dziecka w wyjątkowych, określonych w ustawie przypadkach. Okres pobierania świadczenia wynosi od 52 do 71 tygodni, a jego miesięczna wysokość to 1.000,00 zł. Przyznanie powyższego świadczenia nie jest uzależnione od wysokości dochodu rodziny.

W roku 2020 wpłynęło 268 wniosków i wypłacono świadczenie rodzicielskie na łączną kwotę 2.814.413 zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Zasiłek dla opiekunów

Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów*. Zasiłek dla opiekuna przyznawany był osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 *Ustawy z dnia 7.12.2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych* oraz niektórych innych ustaw z dniem 1.07.2013 r.

W 2020 r. zasiłek dla opiekuna wypłacono 16 osobom na łączną kwotę 101.060 zł. Realizacja zadania odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka

Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 04.11.2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”*, przyznając i wypłacając jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przysługuje świadczeniobiorcom oraz osobom uprawnionym do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji w rozumieniu *Ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych*, po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego lub zaświadczenia wystawionego przez położną – potwierdzającego, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu oraz zaświadczenia wystawionego przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii – stwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Świadczenie przysługuje matce, ojcu, opiekunowi prawnemu dziecka oraz opiekunowi faktycznemu dziecka tj. osobie faktycznie opiekującej się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka bez względu na wysokość dochodu rodziny w wysokości 4.000,00 zł. W 2020 r. wpłynęły 22 wnioski. Świadczenia wypłacono 18 osobom na łączną kwotę 72.000 zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

5.2 Świadczenie wychowawcze

Program Rodzina 500 plus

Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci*. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tabela 29: Realizacja zadań wynikających z *Ustawy z dnia 11.02.2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci* w latach 2018-2020

L.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Liczba złożonych wniosków	12.156	21.540	2.620
2.	Liczba wydanych decyzji	13.703	21.596	2.545
3.	Liczba sporządzonych pism	6.163	3.987	2.263
4.	Liczba rodzin objętych programem	11.161	18.739	19.076
5.	Liczba dzieci objętych programem, w tym:	16.090	28.696	29.931
5.1	Liczba dzieci objętych programem spełniających kryterium dochodowe	5.236	4.293	12
5.2	Liczba dzieci objętych programem bez kryterium dochodowego	10.854	24.403	29.919
6.	Liczba wypłaconych świadczeń	167.054	250.325	338.824
7.	Kwota wypłaconych świadczeń /w zł./	83.335.991	124.740.178	170.857.815

Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują odpowiednio na wniosek matki, ojca, opiekuna faktycznego dziecka albo opiekuna prawnego dziecka lub dyrektora domu pomocy społecznej. Świadczenie to wynosi po 500 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie do ukończenia przez nie 18 roku życia. Do dnia 30.06.2019 r. świadczenie wychowawcze na pierwsze, najstarsze lub jedyne dziecko w rodzinie przysługiwało wnioskodawcom spełniającym ustawowe kryterium dochodowe. Natomiast na drugie i kolejne dziecko przysługiwało niezależnie od dochodu rodziny. Z dniem 01.07.2019 r. zniesione zostało kryterium dochodowe warunkujące przyznanie powyższego świadczenia oraz obowiązek ustalenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego z rodziców wychowywanego przez osobę samotnie wychowującą dziecko. Pomimo tego w 2020 r. wypłacono świadczenie wychowawcze za lata ubiegłe przyznane na 12 dzieci w ramach kryterium dochodowego na podstawie rozstrzygnięć Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Ponadto w 2019 r. ustawodawca dokonał zmiany okresu długości okresu świadczeniowego. Na podstawie wniosków złożonych po dniu 30.06.2019 r. prawo do świadczenia wychowawczego ustalane jest do dnia 31.05.2021 r. Zatem wnioski w powyższej sprawie złożone w 2020 r. dotyczą przede wszystkim ustalenia uprawnień dla dzieci nowonarodzonych.

5.3 Świadczenie Dobry Start

Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje wypłatę jednorazowego świadczenia z rządowego programu *Dobry Start*, zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu Dobry Start*. Świadczenie to przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym dziecka, opiekunom prawnym dziecka, osobom uczącym się. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w wysokości 300 zł. Realizacja odbywała się w oparciu o środki z budżetu państwa.

Tabela 30: Realizacja zadań wynikających zgodnie *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30.05.2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu Dobry Start* w latach 2018-2020.

L.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Liczba złożonych wniosków	13.422	13.696	13.649
2.	Liczba sporządzonych pism	1.590	1.208	770
3.	Liczba wypłaconych świadczeń	17.601	17.981	18.382
4.	Kwota wypłaconych świadczeń /w zł./	5.278.650	5.389.200	5.507.250

5.4 Fundusz alimentacyjny

Dział Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w 2020 r. realizował również zadania wynikające z *Ustawy z dnia 07.09.2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów*. Powyższy akt prawny określa zarówno warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego wypłacanych dla osób uprawnionych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, jak również działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. W związku z powyższym, przyjęto 854 wnioski o wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Do tut. Ośrodka wpłynęło również 1.027 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w związku z bezskuteczną egzekucją świadczeń alimentacyjnych.

Tabela 31: Działania wobec dłużników alimentacyjnych, o których mowa w rozdziale 2 *Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* – podjęte w latach 2018-2020.

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ilość podjętych działań w tym:	2.719	2.604	1.109
1.1	Wystąpienia do organów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego z wnioskiem o podejmowanie przewidzianych prawem działań	341	310	195
1.2	Skierowanie wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	9	14	6
1.3	Wycofanie skierowanych wniosków o zatrzymanie prawa jazdy oraz skierowanie wniosków o zwrot zatrzymanego prawa jazdy w związku ze spełnieniem przez dłużnika warunków określonych w <i>Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów</i>	16	8	8
1.4	Złożenie wniosków o ściganie dłużnika za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego	53	68	34
1.5	Przekazanie powiatowemu urzędowi pracy informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika	86	48	19
1.6	Zobowiązania dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy	44	32	7
1.7	Przekazanie informacji komornikowi prowadzącemu postępowanie egzekucyjne mających wpływ na egzekucję świadczeń alimentacyjnych w związku z przeprowadzonym wywiadem alimentacyjnym oraz odebraniem oświadczeniem majątkowym	175	193	86
1.8	Przekazanie informacji komornikowi o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	567	604	346
1.9	Przekazanie informacji organowi właściwemu wierzyciela o podjętych działaniach wobec dłużnika oraz ich efektach	243	193	96
1.10	Wezwania do dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych i odebrania oświadczeń majątkowych	717	722	175
1.11	Wezwania do dłużników	56	38	12
1.12	Przekazanie informacji powiatowemu urzędowi pracy o utracie statusu dłużnika oraz ustaniu potrzeby aktywizacji zawodowej dłużnika	0	0	1
1.13	Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	206	187	62
1.14	Odebrane oświadczenia majątkowe dłużników alimentacyjnych	206	187	62

Dodatkowo w 95 sprawach wystąpiono do komorników prowadzących postępowanie egzekucyjne z pismem o ustalenie aktualnego miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Sporządzono również łącznie 5.333 innych pism do Stron postępowania oraz różnych instytucji w tym m.in. Komisariatów Policji, Komorników Sądowych i Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej w sprawach dotyczących dłużników alimentacyjnych oraz osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

W 2020 r. rozdysponowano przyznane świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 5.264.451 zł, co stanowi całkowitą liczbę 11.903 świadczeń dla osób uprawnionych.

W związku z wejściem z dniem 18 września 2015 r. zmian w *Ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów* przekazano do Zespołu Windykacji tut. Ośrodka 838 informacji o rozpoczęciu realizacji decyzji przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o terminie wypłat świadczeń realizowanych w okresie świadczeniowym 2019/2020 oraz 2020/2021.

Natomiast w związku ze zmianą *Ustawy z dnia 06.06.1997 r. – Kodeks karny* w 2018 r. skierowano 344 zawiadomień o popełnieniu przez dłużników alimentacyjnych przestępstwa z art. 209§3kk (niealimentacji) w związku z przyznaniem świadczeń na rzecz dzieci.

Pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych wystawili w 2020 r. łącznie 26.383 decyzje administracyjne, dotyczące świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, wychowawczych i jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, świadczenia dobry start oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ponadto Dział Świadczeń Rodzinnych wydał 942 postanowienia w sprawach dotyczących świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Dodatkowo wydano 156 zaświadczeń w powyższych sprawach celem przedłożenia w innych instytucjach, tj. m.in. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach, sądach, Miejskim Zakładzie Komunikacji w Bielsku-Białej czy szkołach wyższych do uzyskania stypendium, jak również w celu uzyskania świadczeń poza granicami kraju oraz zaświadczeń potwierdzających zgłoszenie osoby do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.

5.5 Program Czyste Powietrze

Od 01.10.2020 r. Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje zadania wynikające z *Ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw* polegające na przyjmowaniu, rozpatrywaniu wniosków o wydanie zaświadczenia potwierdzającego wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach programu *Czyste Powietrze* w 2020 r. wpłynęło 13 wniosków o wydanie ww. zaświadczenia. Dział Świadczeń Rodzinnych wydał 11 zaświadczeń w powyższej sprawie.

Dodatki mieszkaniowe

6. DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych* oraz *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28.12.2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych*, *Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, *Ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19*. Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatków mieszkaniowych osobom, które mają tytuł prawny do zamieszkiwanego lokalu, zajmują powierzchnię zgodnie z wyznaczonymi w ustawie normami i nie przekraczają dochodu: 125% najniższej emerytury na każdą osobę w gospodarstwie wieloosobowym (1.500,-zł/os.) oraz 175% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym (2.100,-zł) – kwoty obowiązujące od 01.03.2020 r. były aktualne do 31.12.2020 r. (zmiana następuje zawsze przy rewaloryzacji rent i emerytur). Od 01.01.2004 r. na podstawie *Ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym*, dodatki mieszkaniowe są finansowane tylko z budżetu gminy. Na przestrzeni roku sprawozdawczego dofinansowanie do czynszu otrzymały 1.702 gospodarstwa domowe.

Tabela 32: Dodatki mieszkaniowe w latach 2018–2020

I.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020*
1.	Ogółem /w zł./	4.109.067	3.696.453	3.766.892
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok)	19.283	17.204	16.118
3.	Średnia wysokość jednego dodatku/m-c /w zł./	213,09	214,86	233,71
4.	Ilość dodatków dla mieszkań komunalnych	9.667	8.513	7.829
5.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach komunalnych /w zł./	234,55	237,01	253,32
6.	Ilość dodatków dla mieszkań innych	9.616	8.691	8.289
7.	Średnia wysokość jednego dodatku w mieszkaniach innych /w zł./	191,52	193,15	215,18
8.	Ilość korzystających rodzin (śr. na miesiąc)	1.607	1.434	1.343

* ilość rodzin objętych pomocą w formie dodatku mieszkaniowego (śr. na miesiąc) w 2020 r., w porównaniu do roku 2019 zmniejszyła się o 91 osób/rodzin.

W 2020 r. przeprowadzono 76 wywiadów środowiskowych, a 359 wniosków zweryfikowano z aktami innych działów MOPS, przy danych zgodnych – pozostawiono bez dodatkowego wywiadu na złożony wniosek o przyznanie dodatku mieszkaniowego.

W oparciu o wywiady środowiskowe 20 wnioskodawców zmieniło deklaracje o dochodach, podając dodatkowe źródła dochodu.

Dodatki energetyczne

7. DODATKI ENERGETYCZNE

Dodatki energetyczne są przyznawane na podstawie *Ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne* oraz *Obwieszczenia Ministra Energii z dnia 26.04.2019 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującego od 01.05.2019 r. do 30.04.2020 r.* i *Obwieszczenia Ministra Klimatu z dnia 21 kwietnia 2020 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego obowiązującego od 01.05.2020 r. do 30.04.2021 r.*

Obowiązująca ustawa pozwala na przyznanie dodatku energetycznego odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, tj. osobie, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest jednocześnie stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania tej energii elektrycznej. Osobie tej przysługuje zryczałtowany dodatek energetyczny, który wynosi rocznie:

- 900 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa jednoosobowego,
- 1250 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa od 2 do 4 osób,
- 1500 kWh w roku kalendarzowym – dla gospodarstwa liczącego co najmniej 5 osób.

Wysokość dodatku energetycznego od 1.01.2020 r. do 30.04.2020 r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 11,37 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,80 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,96 zł/m-c.

Wysokość dodatku energetycznego od 1.05.2020 r. do 31.12.2020 r. wynosiła odpowiednio dla gospodarstwa domowego:

- prowadzonego przez osobę samotną: 10,94 zł/m-c,
- liczącego od 2 do 4 osób: 15,19 zł/m-c,
- liczącego co najmniej 5 osób: 18,23 zł/m-c.

Dodatki energetyczne są finansowane dotacją celową otrzymywaną z budżetu państwa.

Tabela 33: Dodatki energetyczne w latach 2018–2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ogółem /w zł./	119.672	111.219,71	114.034,07
2.	Ilość wypłaconych dodatków (cały rok) /w zł./	8.617	8.090	8.358
3.	Ilość gospodarstw domowych korzystających z dodatku energetycznego	976	924	950

Ilość gospodarstw domowych objętych pomocą w formie dodatku energetycznego w 2020 r. zwiększyła się o 26 w porównaniu do 2019 r.

Stypendia szkolne

8. STYPENDIA SZKOLNE

Uchwałą Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XLIII/1002/2009 z dnia 02.06.2009 r. powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej zadanie polegające na realizacji pomocy wynikającej z Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Od września 2009 r. zadania te w MOPS są realizowane przez Dział Świadczeń, który przyznaje i wypłaca stypendia i zasiłki szkolne.

Stypendia szkolne przyznawane są uczniom z rodzin, w których miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust 1 pkt 2 Ustawy o pomocy społecznej. Wysokość przyznanego stypendium szkolnego uzależniona jest od wysokości dochodu na osobę w rodzinie. W 2020 r. na stypendia i zasiłki szkolne przyznano łączną kwotę 154.032 zł, w tym: stypendia szkolne – 151.372 zł, zasiłki szkolne – 2.660,00 zł. Wysokość wypłacanego stypendium szkolnego uzależniona jest od dochodu w rodzinie ucznia i wynosi od 99,20 zł do 248 zł miesięcznie. Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty 620,00 zł. W 2020 r. ze stypendiów szkolnych skorzystało 270 uczniów. Ta forma pomocy trafiła do 75 rodzin.

Zasiłki szkolne przyznaje się natomiast uczniom z rodzin, w których z uwagi na zaistniałe zdarzenie losowe nastąpiło pogorszenie sytuacji dochodowej. Zasiłki te mają być przeznaczone na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym.

Tabela 34: Stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne przyznane w latach 2018 – 2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Liczba osób objętych pomocą w formie stypendiów w tym:	261	194	270
1.1	Uczniowie szkół podstawowych	182	130	181
1.2	Uczniowie gimnazjów	20	7	0
1.3	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych	59	57	89
1.4	Uczniowie szkół policealnych	0	0	0
1.5	Słuchacze kolegiów	0	0	0
2.	Ilość przyznanych zasiłków szkolnych	2	11	5

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

9. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

MOPS realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, określone w: *Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON, Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie turnusów rehabilitacyjnych, Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warsztatów terapii zajęciowej.*

Powiat otrzymuje środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał środki przekazane przez Fundusz w łącznej wysokości 3.508.051,00 zł, (*Uchwała Nr XVIII/408/2020 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 28.04.2020r. w sprawie określenia zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na rok 2020 ze zm.*). Podczas gdy w roku 2018 środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiły 2.932.476 zł a w roku 2019 – 3.223.242 zł.

W 2020 r. indywidualne osoby niepełnosprawne złożyły łącznie 2.990 wniosków (2018 r. – 2.633 wnioski; 2019 r. 2.519 – wniosków). Środki finansowe w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej obejmowały dofinansowanie:

- kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów osobom niepełnosprawnym;
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej

Na terenie miasta działają Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne *Teatr Grodzki* oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *Port*. W zajęciach uczestniczyło 80 osób niepełnosprawnych z terenu miasta Bielska-Białej i okolic. Warsztaty są finansowane w 90% ze środków PFRON, co w roku 2020 wyniosło 1.639.680,00 zł oraz w 10% ze środków własnych powiatu, tj. 182.187,00zł. W ramach warsztatów prowadzone są zajęcia rehabilitacji zawodowej i społecznej w pracowniach dostosowanych do indywidualnych predyspozycji osób niepełnosprawnych, chcących w przyszłości podjąć pracę na otwartym rynku pracy.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O środki finansowe z Funduszu na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych złożyło wnioski i ubiegało się 16 stowarzyszeń z terenu miasta. W ramach tego zadania organizowano imprezy plenerowe, wycieczki turystyczno-rekreacyjne, przedstawienia, gry, zabawy, spotkania teatralne, zawody sportowe, turnieje, które miały bezpośredni wpływ na integrację społeczną osób niepełnosprawnych. Łącznie przedsięwzięcia te zgromadziły 231 osób niepełnosprawnych. Na powyższe zadanie wydatkowano kwotę 75.658,20 zł.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych stanowi formę pomocy dla indywidualnych osób, które z racji swej niepełnosprawności napotykać na trudności w funkcjonowaniu w swoim mieszkaniu, środowisku i najbliższym otoczeniu. Złożono 367 wniosków o dofinansowanie, a Ośrodek wypłacił na to zadanie kwotę 724.738,23 zł; w tym na likwidację barier architektonicznych 416.267,16 zł, na likwidację barier technicznych 186.286,23 zł, a na likwidację barier w komunikowaniu się 122.184,84 zł; w tym ze środków własnych Miasta wypłacono kwotę w wys. 98.641,23 zł.

Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych

Dużym wsparciem finansowanym dla osób niepełnosprawnych jest dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Dofinansowanie takie wypłacono 744 osobom na łączną kwotę 989.596,57 zł: w tym na sprzęt rehabilitacyjny 40 osobom w wys. 54.535,46 zł; do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w wys. 783.702,34 zł dla 537 osób a ze środków własnych Miasta w wys. 151.358,77 zł. dla 167 osób.

Osoby niepełnosprawne mogły w ten sposób otrzymać sprzęt niezbędny do funkcjonowania w życiu codziennym tj. wózki inwalidzkie, obuwie ortopedyczne, aparaty słuchowe, okulary, balkoniki, protezy, materace przeciwoślizgowe itp. oraz sprzęt do ćwiczeń rehabilitacyjnych w warunkach domowych.

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych

O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym złożono 489 wniosków. W 14-dniowych turnusach rehabilitacyjnych organizowanych na terenie całego kraju wzięło udział 180 osób niepełnosprawnych wraz ze 104 opiekunami. Na ten cel Ośrodek wypłacił kwotę 328.378,00 zł.

Pilotażowy program Aktywny samorząd

Od września 2012 r., w oparciu o *Uchwałę Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XX/502/2012 z dnia 26.06.2012 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Miasta Bielska-Białej do realizacji pilotażowego programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla jednostek samorządu terytorialnego Aktywny samorząd* oraz umowy z dn. 27.04.2018 r. (z późn. aneksami) zawartej pomiędzy PFRON a Miastem Bielsko-Biała, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wnioski złożone na ten cel. Na dzień 31.12.2020 r. wypłacono kwotę 418.027,13 zł dla 79 osób niepełnosprawnych, z którymi zawarto 68 umów o dofinansowanie. Powyższy program obejmował 2 Moduły wsparcia dla osób niepełnosprawnych tj.:

1) Moduł I

- obszar A: zadanie 1 (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu) – wypłacono kwotę 6.800 zł dla 1 osoby niepełnosprawnej; zadanie 2 (pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B) – wypłacono kwotę 2.827 zł dla 2 osób niepełnosprawnych; zadanie 4 (pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu) wypłacono kwotę 3.941 zł dla 1 osoby niepełnosprawnej;
- obszar B zadanie 1 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych) - wypłacono kwotę 57.642 zł dla 5 osób niepełnosprawnych; zadanie 2 (dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania) – wydatkowano kwotę 1.935 zł dla 1 osoby niepełnosprawnej; zadanie 3 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz

- oprogramowania adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku) – wydatkowano kwotę 22.149 zł dla 3 osób niepełnosprawnych; zadanie 4 (pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy) - wypłacono kwotę 23.583 zł dla 7 osób niepełnosprawnych;
- obszar C: zadanie 1 (pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym) wypłacono kwotę 140.300 zł dla 10 osób niepełnosprawnych; zadanie 3 (pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne) – wypłacono kwotę 20.100,30 zł dla 2 osób niepełnosprawnych; zadanie 5 (pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego) - wypłacono kwotę 20.000 zł dla 3 osób niepełnosprawnych;
  - obszar D: pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – wypłacono kwotę 3.252,83 zł dla 9 osób niepełnosprawnych;
- 2) Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – wypłacono kwotę 115.497 zł dla 35 osób niepełnosprawnych.

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” - Moduł III

W roku 2020, w związku z panującą pandemią, PFRON uruchomił program przeznaczony dla osób niepełnosprawnych, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły w okresie od 9 marca do 16 listopada 2020 roku, możliwość korzystania z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej. Do 31.12.2020 r. złożono 683 wnioski o dofinansowanie a MOPS wypłacił pomoc dla 331 osób niepełnosprawnych w wysokości 692.000 zł.

Dostępności usług transportowych dla osób niepełnosprawnych wymagających leczenia stomatologicznego w znieczuleniu ogólnym

Na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Bielsku-Białej Nr XXI/526/2020 z dn. 25.08.2020 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w roku sprawozdawczym zwiększano dostępność usług transportowych dla 1 osoby niepełnosprawnej wymagającej leczenia stomatologicznego w znieczuleniu ogólnym na kwotę 814,00 zł.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

10. MIEJSKI ZESPÓŁ DS. ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej funkcjonuje w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej od dnia 01.01.2009 r. Zajmuje się wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności (zaliczeniu bądź niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych) osób w wieku do 16 roku życia, wydawaniem orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (zaliczeniu do lekkiego bądź umiarkowanego bądź znacznego stopnia niepełnosprawności) osób w wieku od 16 roku wydawaniem legitymacji osób niepełnosprawnych, a także kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Począwszy od 01.08.2017 r. obowiązuje nowy wzór legitymacji osoby niepełnosprawnej, nowe poliwęglanowe legitymacje produkowane są przez Państwową Wytwórnę Papierów Wartościowych w Warszawie na podstawie przesyłanych elektronicznie danych z Miejskiego Zespołu. Orzeczenia w trybie przepisów *Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.07.2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności* wydają trzyosobowe składy orzekające Zespołu, w których zasiadają: jako przewodniczący – lekarz medycyny, jako członek: psycholog lub doradca zawodowy lub pracownik socjalny oraz protokolant. Aktualnie w Zespole pracuje: ośmiu lekarzy, jeden psycholog, trzech doradców zawodowych, trzech pracowników socjalnych, czterech protokolantów. W roku 2020 Miejski Zespół w Bielsku-Białej przyjął przedstawione poniżej ilości wniosków oraz wydał podane ilości orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych.

Tabela 35: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla dzieci do 16 roku życia w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ilość złożonych wniosków dotyczących osób do 16 roku życia	314	323	276
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób do 16 roku życia w tym:	301	337	293
2.1	Orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	289	320	280
2.2	Orzeczenia o nie zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	10	17	10
2.3	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	2	0	3
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych do 16 roku życia	214	248	148

W roku 2020 klienci Miejskiego Zespołu złożyli ogółem 176 odwołań do II instancji, czyli Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach, w tym 151 odwołań od orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia) oraz 25 odwołań od orzeczenia o niepełnosprawności (poniżej 16 roku życia). W ramach samokontroli złożonych odwołań wydano ponownie 28 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia), natomiast 123 przekazano do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół. W przypadku odwołań dziecięcych (poniżej 16 roku życia) wydano 10 orzeczeń w ramach samokontroli orzeczeń o niepełnosprawności, natomiast 15 odwołań wysłano do rozpatrzenia do Wojewódzkiego Zespołu.

Ilość osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia w gminie Bielsko-Biała (posiadających aktualne i ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku-Białej, przez Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach lub wydane przez Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej - w latach 2007 do

2020) na dzień 31.12.2020 r. wynosiła 15.965 osób. Liczba ta nie zawiera w sobie ilości mieszkańców Bielska-Białej legitymujących się innymi orzeczeniami: orzeczeniami o niezdolności do pracy lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, orzeczeniami o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym Lekarza Rzecznawcy Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz orzeczeniami o niezdolności do służby Komisji lekarskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Tabela 36: Dane dotyczące wniosków, orzeczeń i legitymacji wydawanych dla osób po 16 roku życia w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Ilość złożonych wniosków	3.148	3.443	2.506
2.	Ilość wydanych orzeczeń dla osób po 16 roku życia w tym:	3.092	3.401	2.548
2.1	Orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności	639	668	456
2.2	Orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1.454	1.458	1.176
2.3	Orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności	877	1.141	832
2.4	Orzeczenia negatywne, o niezaliczeniu do żadnego stopnia niepełnosprawności	24	31	23
2.5	Orzeczenia o odmowie wydania nowego orzeczenia (stan zdrowia nie uległ pogorszeniu)	98	103	61
3.	Ilość wydanych legitymacji dla osób niepełnosprawnych po 16 roku życia	1.583	1.666	912

Od dnia 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. przyjęto 1.030 wniosków o wydanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 1 wniosek dla placówki zajmującej się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych. Wg stanu na dzień 31.12.2020 r. wydano ogółem 1.039 kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych oraz 1 kartę dla placówki zajmującej się pomocą, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

Windykacja należności

11. WINDYKACJA NALEŻNOŚCI

Zespół ds. Windykacji działa w oparciu o *Ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych*, która określa sposób postępowania wierzyciela – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w przypadku uchylania się zobowiązanych od wykonywania ciężących na nich obowiązków w zakresie zwrotu wymagalnych należności powstałych w toku działania MOPS.

Do podstawowych zadań Zespołu należą:

- 1) Reprezentowanie wierzyciela tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej działającego przez MOPS przed:
  - osobami zobowiązanymi,
  - administracyjnymi i sądowymi organami egzekucyjnymi,
  - organami wymiaru sprawiedliwości (w tym w sprawach z zakresu postępowań wobec spadkobierców osób zobowiązanych), organami ścigania i innymi instytucjami,
  - innymi instytucjami w zakresie postępowania egzekucyjnego.
- 2) Gromadzenie dokumentacji dotyczącej osób zobowiązanych wobec MOPS, niezbędnej do procesu odzyskiwania wierzytelności.
- 3) Inicjowanie i monitorowanie całego przebiegu administracyjnego i sądowego postępowania egzekucyjnego.
- 4) Prowadzenie czynności egzekucyjnych poprzez:
  - wystawianie upomnień,
  - sporządzanie tytułów wykonawczych do administracyjnych organów egzekucyjnych tj. Prezydenta Miasta Bielska-Białej lub Naczelnika Urzędu Skarbowego,
  - sporządzanie wniosków o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do sądowego organu egzekucyjnego tj. Komornika Sądowego,
  - sporządzanie wniosków o przyłączenie się do prowadzonego postępowania egzekucyjnego w sądowym organie egzekucyjnym.
- 5) Weryfikowanie wpłat dokonywanych przez dłużników MOPS.
- 6) Rozpatrywanie wniosków dłużników w zakresie ulg w spłacie zobowiązań wynikających z ustaw realizowanych przez MOPS.
- 7) Współpraca z Urzędami Skarbowymi, Wydziałem Dochodów Budżetowych Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej, Komornikami Sądowymi w zakresie zadań należących do Zespołu.

Tabela 37: Ujęcie ilościowe postępowania windykacyjnego i egzekucyjnego w administracyjnych organach egzekucyjnych w latach 2018-2020

l.p.	Rodzaj należności	Upomnienia			Tytuły wykonawcze		
		2018	2019	2020	2018	2019	2020
1.	NFA	55	39	35	47	44	26
2.	PS	231	233	355	160	164	234
3.	PZ	828	846	736	763	768	583
4.	ŚR	105	86	58	76	68	46
5.	SW	72	43	27	54	33	21
6.	STS	0	0	0	0	1	0
7.	DODM	0	2	1	0	2	0
8.	DS	-	3	0	-	3	0

NFA: Nienależnie pobrany fundusz alimentacyjny; **PS:** Pomoc społeczna; **PZ:** Piecza zastępcza; **ŚR:** Świadczenia rodzinne; **ŚW:** Świadczenie wychowawcze; **STS:** Stypendia szkolne; **DODM:** Dodatki mieszkaniowe; **DS:** „Dobry Start”.

W 2020 r. skierowano do Komorników Sądowych 840 wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego dla świadczeń przyznanych osobom uprawnionym na okres zasiłkowy od 01.10.2019 r. do 30.09.2020 r. na dzień 31.12.2020 r.

Liczba dłużników ogółem na dzień 31.12.2020 r., w stosunku do których prowadzone było postępowanie egzekucyjne wynosiła 2.858 osób, w tym dłużników alimentacyjnych 1.903. W 2020 r. z wnioskiem o ulgę w spłacie należności zwróciły się 263 osoby (w 2018 r. – 287 osób, w 2019 r. – 380 osób).

Tabela 38: Odroczenia, spłaty ratalne, umorzenia zadłużeń oraz odmowy w latach 2018-2020

l.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020
1.	Odroczenie terminu spłaty zadłużenia	29	35	40
2.	Rozłożenie zadłużenia na raty	86	161	97
3.	Umorzenia należności w całości lub części	116	189	210
4.	Odmowy odroczenia terminu spłaty zadłużenia	1	2	4
5.	Odmowa rozłożenia na raty	14	26	18
6.	Odmowa umorzenia należności w całości lub części	82	127	85

Stan należności dłużników wobec MOPS na dzień 31.12.2020 r. wyniósł 119.722.794,05 zł, w tym:

- fundusz alimentacyjny: 94.482.412,15 zł,
- zaliczka alimentacyjna: 6.846.158,70 zł,
- nienależnie pobrane: świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze, fundusz alimentacyjny, zaliczka alimentacyjna: 584.832,22 zł,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze: 8.250.510,96 zł,
- piecza zastępcza: 6.654.543,38 zł,
- pozostałe należności: 2.904.336,64 zł (wyplacone na podstawie *Ustawy o pomocy społecznej* i innych ustaw).

Średnia ściągalność należności w 2020 r. wyniosła 3,74%.

Doskonalenie zawodowe pracowników MOPS

12. DOSKONALENIE ZAWODOWE PRACOWNIKÓW

12.1 Struktura zatrudnienia i podnoszenie kwalifikacji

Na dzień 31.12.2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał ogółem 375 pracowników, z czego 68 osób to pracownicy socjalni. Spośród pracowników MOPS 249 osób posiada wykształcenie wyższe, co stanowi 66% ogółu zatrudnionych. Dodatkowo, Ośrodek zatrudniał na umowę o pracę do 6 miesięcy 16 bezrobotnych skierowanych z Powiatowego Urzędu Pracy. Aby zrealizować swoje zadania Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej zatrudniał wykwalifikowanych pracowników, spełniających kryteria danego stanowiska. Jednakże częste zmiany w ustawodawstwie oraz przejmowanie nowych zadań do realizacji wymagają ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników. Wiąże się to z koniecznością doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej i przygotowywania ich do pracy w obszarze realizowanych zadań. Pracownicy Ośrodka w 2020 r. skorzystali z 67 tematycznych ofert. W szkoleniach, konferencjach, webinarach, kursach, warsztatach i seminariach wzięło udział 106 pracowników. Tematyka szkoleń była zróżnicowana, dotyczyła problemów związanych z realizacją zadań przez Ośrodek, poszerzając wiedzę m.in. w następujących obszarach:

- pomocy społecznej z uwzględnieniem tarcz antykryzysowych;
- świadczeń rodzinnych, wychowawczych;
- archiwizacji dokumentacji projektów finansowanych ze środków unijnych i innych źródeł zagranicznych;
- dodatków mieszkaniowych;
- mediacji;
- Kodeksu Postępowania Administracyjnego z uwzględnieniem tarcz antykryzysowych;
- procedury administracyjnej i postępowania z e-dokumentem z uwzględnieniem obsługi platformy ePUAP;
- zamówień publicznych;
- prawa pracy;
- bezpieczeństwa i higieny pracy;
- obsługi programów finansowo-bilansowych;
- systemów kadrowo-płacowych;
- pracowniczych planów kapitałowych;
- prowadzenia ewidencji księgowej w projektach współfinansowanych z EFS i EFRR na lata 2014-2020;
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie, nowelizacji Kodeksu Postępowania Cywilnego;
- raportowania schematów podatkowych ze szczególnym uwzględnieniem specyfikacji JST;
- telefonicznej obsługi klientów w urzędzie;
- tworzenia rozkładów czasu pracy;
- obowiązku alimentacyjnego i wywiadów alimentacyjnych, procedur postępowania z dłużnikiem alimentacyjnym z uwzględnieniem tarcz antykryzysowych;
- zapewnienia dostępności dokumentów w formie cyfrowej przez podmioty publiczne;
- koordynatora ds. dostępności w urzędzie;
- terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach;
- windykacji;
- stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych;
- programu Aktywny Samorząd.

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli także w studiach, podnosząc swoje kwalifikacje na kierunkach:

- zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne;
- psychologia,

oraz w szkoleniach specjalizacyjnych z zakresu organizacji pomocy społecznej, superwizji pracy socjalnej i kursie psychoterapii.

Pracownicy korzystali również z oferty Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego, biorąc udział w różnego rodzaju szkoleniach, warsztatach i konferencjach dofinansowanych z funduszy Unii Europejskiej obejmujących m.in. następujące obszary tematyczne:

- kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin;
- mediacje z rodziną;
- upowszechnienie modelu Centrum Usług Społecznych;
- szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Aby nawiązać właściwe relacje z dzieckiem i rodziną pracownicy zatrudnieni na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny skorzystali ze szkoleń m. in. w następujących modułach tematycznych:

- skuteczna praca z przypadkami przemocy seksualnej w rodzinie z uwzględnieniem dzieci;
- przemoc i agresja wśród dzieci i młodzieży: profilaktyka, pomoc i skutki prawne w praktyce.

Ważniejsze przedsięwzięcia i działania zapewniające ciągłość funkcjonowania Ośrodka

13. WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA I DZIAŁANIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA OŚRODKA

13.1 Zapewnienie zgodności z wymogami prawa

13.1.1. Działania Zespołu Prawnego, audyty i kontrole zewnętrzne

Zespół Prawny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej na przestrzeni roku 2020 zaopiniował łącznie 1.552 umowy, zarządzenia, uchwały i porozumienia oraz wydał 173 opinie prawne.

Działania na rzecz zapewnienia zgodności z wymogami prawa podejmowane przez Audytora Wewnętrznego (pełny etat) w ramach działalności kontrolnej objęły niżej wymienione zapewniające zadania audytowe:

- badanie funkcjonowania Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego w obszarze organizacyjnych, nie merytorycznych zadań;
- załatwianie spraw z zakresu rehabilitacji społecznej dofinansowanej ze środków PFRON;
- planowanie, organizowanie i kontrolowanie spraw w zakresie usług opiekuńczych realizowanych przez Dział Usług Opiekuńczych.

Audyt Wewnętrzny przeprowadził w miesiącu lutym kontrolę prawidłowości wykorzystania Środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *PORT* oraz w Warsztatach Terapii Zajęciowej Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie prawidłowości wykorzystania w 2019 roku środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz środków Miasta Bielska-Białej na zakup wyposażenia podlegającego ewidencji na kontach środków trwałych.

Natomiast w miesiącu listopadzie Audyt Wewnętrzny, razem z Kierownikiem i Inspektorem DRS przeprowadził kontrolę w Warsztatach Terapii Zajęciowej prowadzonych przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie *PORT* oraz w Warsztatach Terapii Zajęciowej Bielskiego Stowarzyszenia Artystycznego *Teatr Grodzki*.

Zakres kontroli obejmował:

- sprawdzenie wykonania zaleceń wynikających z wcześniejszych kontroli;
- prawidłowość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatów;
- ważność posiadanych przez uczestników warsztatów orzeczeń oraz treść zawartych w nich wskazań;
- prawidłowość prowadzonej dokumentacji;
- prawidłowość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji kadry warsztatów;
- zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztatach z przepisami i umową;
- zgodności postanowień umowy ze stanem faktycznym;
- prawidłowość realizacji planu działalności i indywidualnych programów rehabilitacji;
- prawidłowość wykorzystania środków Funduszu.

Na rzecz zapewnienia efektywnej i skutecznej kontroli zarządczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej, Główny Specjalista (1/4 etatu) w Zespole Kontroli i Audytu Wewnętrznego przeprowadził czynności związane z realizacją zadań związanych z koordynacją procesów zarządzaniem

ryzykiem i dokumentowaniem procesu zarządzania ryzykiem. Koordynował sprawozdawczość z funkcjonowania kontroli zarządczej oraz z przebiegu procesu samooceny kontroli zarządczej. Monitorował działania na rzecz wzmocnienia systemu kontroli zarządczej. Brał udział w pracach zespołu ds. zarządzania ryzykiem, a także współpracował z kierownikami komórek organizacyjnych Ośrodka. Prowadził doradztwo w sprawach dotyczących zasad funkcjonowania kontroli zarządczej oraz współpracował w zakresie systemu kontroli zarządczej z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Bielska-Białej ds. Systemu Zarządzania.

W okresie sprawozdawczym tut. Ośrodek został także poddany kontrolom zewnętrznym przez następujące podmioty:

- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (kontrola realizacji zapisów umowy o dofinansowanie projektu nr POWR.04.01.00-00-D201/17 pt. „Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego w gminach”, zawartej dnia 5.12.2018 r., między Ministrem Rozwoju a Bielskim Stowarzyszeniem Artystycznym „Teatr Grodzki”);
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych (kontrola płatnika składek - prawidłowość i rzetelność obliczania składek na ubezpieczenie społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenie emerytalne i rentowe, wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych);
- Urząd Miejski w Bielsku-Białej (kontrola w związku ze skargą klienta).

13.1.2. Ochrona danych osobowych

Realizację obowiązku w zakresie ochrony danych osobowych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał poprzez stosowanie przede wszystkim rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych, jak również ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), tj. poprzez:

- wdrożenie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych (uwzględniających charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie i wadze zagrożenia);
- wypełnienie obowiązków informacyjnych w stosunku do osób, których dane dotyczą;
- wypełnianie obowiązków w zakresie realizacji praw osób, których dane dotyczą;
- uwzględnianie ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych;
- zapewnianie, by każda osoba działająca z upoważnienia administratora danych i mająca dostęp do danych osobowych przetwarzała je wyłącznie na polecenie administratora;
- zapewnianie, by w przypadku konieczności skorzystania z usług innych podmiotów przekazanie danych realizowane było na podstawie stosownych umów powierzenia przetwarzania danych osobowych;
- prowadzenie rejestru czynności przetwarzania danych oraz rejestru kategorii czynności przetwarzania danych;
- ustalenie zasadności przeprowadzenia oceny skutków w zakresie ochrony danych;
- wyznaczenie Inspektora Ochrony Danych i zapewnienie wykonywania zadań.

W 2020 r. odnotowano 1 naruszenie związane z ochroną danych osobowych, którego skutkiem było dokonanie stosownego zgłoszenia organowi nadzorczemu oraz konieczność poinformowania osób, których dane dotyczą o takim naruszeniu. W 2019 r. odnotowano 5 takich naruszeń, a w 2018 r. (od 25.05.2018 r. do 31.12.2018 r.) tego typu zdarzeń nie odnotowano.

13.1.3. Stanowisko ds. BHP i PPOŻ

Realizację obowiązku z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej tut. Ośrodek w roku 2020 wykonywał poprzez:

- informowanie pracowników o zagrożeniach i uciążliwościach występujących na zajmowanych stanowiskach pracy;
- ustalanie okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz ustalanie okoliczności wypadków w drodze do pracy lub z pracy, sporządzanie odpowiedniej dokumentacji, prowadzenie rejestru wypadków przy pracy;
- zapewnienie przeszkolenia z zakresu bhp/ppoż (wstępnego i okresowego), prowadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- przegląd warunków pracy wybranych stanowisk;
- kontrola stanowisk pracy w związku z zachowaniem odległości między stanowiskami pracy co najmniej 1,5 m;
- aktualizacja karty oceny ryzyka zawodowego w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2;
- współpracę z lekarzem Medycyny Pracy sprawującym profilaktyczną opiekę lekarską nad pracownikami w szczególności przy organizowaniu badań lekarskich;
- sporządzenie wykazu osób uprawnionych do pobrania środków czystości oraz otrzymania ekwiwalentu pieniężnego na zakup odzieży i obuwia roboczego oraz pranie, zgodnie z zapisami Regulaminu Pracy;
- zapewnienie wykonania przeglądów okresowych podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych, wykonania aktualizacji *Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego* dla obiektów użytkowanych.

13.1.4. Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej

Realizacją obowiązku w zakresie sprawozdawczości od 01.04.2016 r. zajmuje się w Ośrodku Zespół ds. Sprawozdań, Analiz i Komunikacji Społecznej. Do jego zadań należą m.in. opracowywanie sprawozdań z działalności Ośrodka, z realizacji uchwał Rady Miejskiej w Bielsku-Białej oraz innych raportów, zestawień i sprawozdań wynikających z obowiązujących przepisów prawa i rozeznaczonych potrzeb, a także przygotowywanie materiałów informacyjnych o funkcjonowaniu Ośrodka oraz o realizowanych przez niego zadaniach, akcjach, programach i projektach.

13.2. Zadania mające na celu poprawę organizacji pracy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Białej dysponuje 320 stanowiskami komputerowymi, wyposażonymi w system operacyjny Windows 7 PRO, Windows 10 PRO oraz pakiet biurowy MS Office w wersji 2010, 2013, 2016, 2019 oraz 13 serwerów wirtualnych i 7 serwerów sprzętowych (z systemami MS Windows, 2012 Server, 2016 Server). Poniższa tabela przedstawia programy komputerowe, dostępne dla pracowników tut. Ośrodka – wspierające organizację ich bieżącej pracy oraz prowadzoną w MOPS sprawozdawczość.

Tabela 39: Programy komputerowe dostępne dla pracowników MOPS

lp.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
1.	CAS	weryfikacja i przekazywanie sprawozdań pochodzących z programu „TT-POMOST”, Familia, Fundal i Działu Pieczy Zastępczej
2.	ZUS PUE	pobieranie zaświadczeń lekarskich ubezpieczonych płatnika
3.	Portal sprawozdawczy GUS	przekazywanie informacji statystycznych do GUS
4.	Wolterskluwer LEX	Oprogramowanie prawne
5.	BIP	Biuletyn Informacji Publicznej
6.	EMP	Empatia
7.	SEPI	Samorządowa elektroniczna platforma informacyjna
8.	Płatnik	obsługa dokumentów ubezpieczeniowych i wymiana informacji z ZUS
9.	InfoMonitor, Krajowy Rejestr Długów, BIG ERIF, Krajowa Informacja Długów Telekomunikacyjnych, Krajowe Biuro Informacji Gospodarczych	przekazywanie informacji gospodarczych o zadłużeniu dłużników alimentacyjnych i z pieczy zastępczej do Biura Informacji Gospodarczej
10.	Program Finansowo-Księgowy	Program Finansowo-Księgowy
11.	Rejestr Opłat	System rejestru opłat lokalnych
12.	Magazyn	Program Finansowo-Księgowy
13.	Środki trwałe	Program Finansowo-Księgowy
14.	Środki Niskocenne	Program Finansowo-Księgowy
15.	Kasa – dochody	Program Finansowo-Księgowy
16.	Kasa – wydatki	Program Finansowo-Księgowy
17.	Konta (piecza zastępcza)	Oprogramowanie finansowo-księgowe (analityka Piecza Zastępcza)
18.	Portal FB	Przesyłanie cząstkowej deklaracji VAT7
19.	R-deklaracje	Przygotowanie PLIKU JPK (cząstkowej deklaracji VAT7 do usunięcia)
20.	SABAR (obecnie dział księgowości nie korzysta z tego systemu)	Krajowy Rejestr Długów
21.	Budżet RB 2	Program Kadrowo-Płacowy (program służący do sporządzania sprawozdań budżetowych w Dziale Księgowości)
22.	eDeklaracje	Program Kadrowo-Płacowy
23.	PKZP	Program Kadrowo-Płacowy
24.	Przelewy	Program Kadrowo-Płacowy

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
25.	Płace	Program Kadrowo-Płacowy
26.	Płace (Umowy zlecenia)	Program Kadrowo-Płacowy
27.	KadryLite	Program Kadrowo-Płacowy
28.	Pekaobiznes24	obsługa bankowości elektronicznej
29.	Ewidencja i kontrola zamówień publicznych - Przetargi	zarządzanie postępowaniami z zakresu zamówień publicznych
30.	Archiwum	zarządzanie dokumentacją zgromadzoną w archiwum tut. Ośrodka
31.	Legislator	Edytor aktów prawnych
32.	ePuap	Elektroniczna skrzynka podawcza
33.	SEKAP	Platforma e-Uслуг Publicznych
34.	TT-Pomost	obsługa świadczeń wynikających z Ustawy o pomocy społecznej
35.	StypendiumNet	obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
36.	Kadry	Program Kadrowo-Płacowy
37.	ePFRON	sprawozdawczość dot. ilości zatrudnianych osób niepełnosprawnych
38.	Familia	obsługa świadczeń rodzinnych, wychowawczych, zasiłku dla opiekuna, jednorazowego świadczenia "za życiem"
39.	FundAl	obsługa świadczeń z funduszu alimentacyjnego i prowadzenie postępowań w sprawach dłużników alimentacyjnych
40.	EwiAkt	obsługa elektroniczna akt
41.	MiDos	Realizacja ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne w zakresie dodatku energetycznego
42.	PCPR	Obsługa Działu Rehabilitacji Społecznej -rejestr wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
43.	AS (aktywny samorząd)	Obsługa wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON
44.	SOW	System Obsługi Wsparcia finansowanego ze środków PFRON
45.	SI EKSMOoN	elektroniczny Krajowy System Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności
46.	Ferro Backup System	archiwizacja danych
47.	IT-MENAGER	Program do zarządzania infrastrukturą sieciową
48.	Kaspersky AV SC	Konsola zarządzania oprogramowaniem antywirusowym
49.	Serwis internetowy dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie "pokonaj przemoc"	Edukacja społeczna
50.	Lokalny System Informatyczny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa	Obsługa projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020

l.p.	Nazwa oprogramowania	Przeznaczenie
	Śląskiego na lata 2014 - 2020"	
51.	Stypendia	obsługa stypendiów i zasiłków szkolnych
52.	Rejestr Sprawców Przepęstw na tle seksualnym	Rejestr Sprawców Przepęstw na tle seksualnym

W roku sprawozdawczym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również następujące zadania związane z infrastrukturą informatyczną:

- placówka przy ul. Powstańców Śląskich 9 została połączona z główną siedzibą MOPS za pomocą Miejskiej Sieci Szerokopasmowej;
- wymieniono sprzęt komputerowy i przeorganizowano infrastrukturę sieciową w obiekcie przy ul. Lipnickiej 36;
- uruchomiono infrastrukturę komputerową w pomieszczeniach użytkowanych przez MOPS w nowym obiekcie przy ul. Mickiewicza 24. Komputery wraz z drukarkami zostały podłączone, jako autonomiczna infrastruktura komputerowa.

13.3 Roboty remontowe

Brygada remontowa prowadziła prace remontowe wykonywane na terenie placówek MOPS wynikające z bieżącej eksploatacji biur i wyposażenia. Zakres prac obejmował: prace stolarskie, instalacyjne, malarskie, montażowe, hydrauliczne, ślusarskie, wymianę lamp oświetleniowych w pomieszczeniach biurowych, etc.:

- w budynku przy ul. Karola Miarki 11;
- w budynku przy ul. 1 Maja 17A;
- w budynku przy ul. Filarowej 50;
- w budynku przy Placu Ratuszowym 9;
- w budynku przy ul. Stefanki 7;
- w budynku przy ul. Krakowskiej 2A;
- w budynku przy ul. Powstańców Śląskich 9;
- w mieszkaniach chronionych przy ul. Towarzystwa Szkoły Ludowej oraz przy ul. Bystrzańskiej.

Dodatkowo do zakresu prac Brygady remontowej należało:

- utrzymywanie w czystości terenów wokół siedziby Ośrodka;
- zimowe utrzymanie parkingów służbowych (odśnieżanie, wywóz zgromadzonego śniegu), dojść do budynków (odśnieżanie i posypywanie mieszanką) oraz sukcesywne usuwanie nagromadzonego śniegu z dachów pawilonu A i B oraz dachów budynku głównego;
- bieżąca konserwacja inwentarza biurowego.

13.4 Zamówienia publiczne

Zadania realizowano z uwzględnieniem następujących przepisów prawa: *Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych; Ustawa z dnia 29.01.2004 r. prawo zamówień publicznych; Ustawy z dnia 14.06.1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego*. Przeprowadzono w ramach zamówień publicznych procedury wg następujących trybów:

Tabela 40: Tryb i przedmiot zamówień publicznych w 2020 roku

Lp.	Rodzaj zamówienia	Tryb postępowania
1.	Przeprowadzenie zajęć ruchowych dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
2.	Przeprowadzenie warsztatów wokalnych dla dzieci, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
3.	Przeprowadzenie warsztatów informatycznych dla seniorów, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
4.	Przeprowadzenie warsztatów wokalnych dla dzieci, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
5.	Przeprowadzenie kursu efektywnego uczenia się dla dzieci, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
6.	Przeprowadzenie kursu nauki szybkiego czytania dla dzieci, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
7.	Usługi opiekuńcze	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
8.	Przeprowadzenie warsztatów kulinarnych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
9.	Przeprowadzenie warsztatów aktywności ruchowej - kinezyterapii dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
10.	Przeprowadzenie warsztatów oddechowych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
11.	Przeprowadzenie warsztatów tanecznych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
12.	Przeprowadzenie warsztatów treningu pamięci dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
13.	Przeprowadzenie warsztatów manualnych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
14.	Przeprowadzenie warsztatów profilaktyki zdrowia dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
15.	Usługi opiekuńcze	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
16.	Dostawa art. biurowych	Przetarg nieograniczony
17.	Zorganizowanie 12 spotkań dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
18.	Zorganizowanie spotkania dla emerytów MOPS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
19.	Ocieplenie budynku MOPS przy 1 Maja 17a	Przetarg nieograniczony
20.	Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
21.	Przeprowadzenie kursu obsługi kasy fiskalnej dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
22.	Przeprowadzenie kursu opiekuna osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp

23.	Przeprowadzenie kursu prawa jazdy kat. C + CE dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
24.	Przeprowadzenie kursu wizażu i stylizacji paznokci dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
25.	Przeprowadzenie kursu opiekuna osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
26.	Przeprowadzenie kursu prawa jazdy kat. C + CE dla uczestników projektu Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
27.	Przeprowadzenie warsztatów z zakresu zdrowego odżywiania z dietetykiem dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
28.	Przeprowadzenie warsztatów teatralno-aktorskich dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
29.	Przeprowadzenie warsztatów profilaktyki zdrowia dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
30.	Przeprowadzenie warsztatów aktywności ruchowej - kinezyterapii dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
31.	Przeprowadzenie kursu pierwszej pomocy przedmedycznej dla dzieci i młodzieży, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
32.	Przeprowadzenie kursu pierwszej pomocy przedmedycznej dla seniorów, uczestników projektu pn. Miejskie Centrum Usług	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
33.	Świadczenie usługi opieki wytchnieniowej	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
34.	Przeprowadzenie warsztatów z zakresu poprawy sprawności umysłowej i treningów pamięci dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
35.	Przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych pn. „Akademia Pięknego Starzenia” i sesji zdjęciowej dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
36.	Przeprowadzenie warsztatów aktywności ruchowej - kinezyterapii dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
37.	Dostawa art. biurowych	Przetarg nieograniczony
38.	Dostawa środków ochrony osobistej	Przetarg nieograniczony
39.	Dostawa środków ochrony osobistej	Przetarg nieograniczony
40.	Usługi opiekuńcze	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
41.	Dostawa art. biurowych	Przetarg nieograniczony
42.	Świadczenie usług cateringowych – Filarowa 50	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
43.	Świadczenie usług pocztowych	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
44.	Świadczenie usług cateringowych dla SCH z usługami opiekuńczymi	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
45.	Świadczenie usług cateringowych – Filarowa 50	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
46.	Świadczenie usług cateringowych – poczęstunek świąteczny dla podopiecznych	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
47.	Przeprowadzenie zajęć fizjoterapii dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp

48.	Przeprowadzenie warsztatów z zakresu poprawy sprawności umysłowej i treningów pamięci dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
49.	Przeprowadzenie warsztatów tanecznych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
50.	Przeprowadzenie warsztatów dietetycznych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
51.	Zorganizowanie spotkań dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
52.	Usługi sprzątania MOPS	Przetarg nieograniczony
53.	Dostawa art. biurowych	Przetarg nieograniczony
54.	Dostawa środków ochrony osobistej	Przetarg nieograniczony
55.	Świadczenie usług cateringowych dla podopiecznych OWOS	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp
56.	Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Zamówienie na usługi społeczne w trybie art. 138o ustawy Pzp

Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS

14. POTRZEBY MIASTA BIELSKA-BIAŁEJ NA ZADANIA W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ REALIZOWANE PRZEZ MOPS W 2019 ROKU

Tabela 41: Potrzeby miasta Bielska-Białej na zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane przez MOPS w 2020 r.

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2020r. /kwoty w zł./	Plan na 2021r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2021r. /kwoty w zł./
1.	Ogółem wydatki w tym:	283 283 341,36	280 049 837,53	285 303 939,72
1.1.	Zadania własne ogółem	46 168 318,21	46 757 202,95	48 834 765,95
1.2.	Zadania zlecone ogółem	230 579 344,62	228 127 465,49	230 884 004,68
1.3.	Fundusz celowy PFRON, Aktywny Samorząd	4 636 277,83	4 209 354,00	4 629 354,00
1.4.	Projekty	1 899 400,70	955 815,09	955 815,09
2.	85117 – Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze <i>zadanie własne</i>	144 231,92	172 000,00	172 000,00
3.	85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi <i>zadanie własne</i>	114 404,00	118 000,00	118 000,00
4.	85195 – Pozostała działalność <i>zadanie zlecone</i>	39 240,15	23 500,00	40 000,00
5.	85202 – Domy Pomocy Społecznej <i>zadanie własne</i>	5 412 605,02	4 119 754,00	5 413 000,00
6.	85203 – Ośrodki wsparcia – Schronisko dla osób Bezdomnych, – Schronisko dla osób Bezdomnych z usługami opiekuńczymi, Noclegownia, Domy Dziennego Pobytu, Kluby Seniora <i>zadanie własne</i>	3 061 762,64	3 563 332,00	3 563 332,00
7.	85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie <i>zadanie zlecone</i>	11 269,96	16 007,00	16 007,00
8.	85205 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie <i>zadanie własne</i>	31 871,15	42 790,00	42 790,00
9.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej <i>zadanie własne</i>	353,79	700,00	700,00
10.	85213 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	166 211,66	171 326,00	171 326,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2020r. /kwoty w zł./	Plan na 2021r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2021r. /kwoty w zł./
	(Składki od osób pobierających zasiłek stały) <i>zadanie zlecone</i>			
11.	85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie własne</i>	710 964,72	1 111 800,00	1 111 800,00
12.	85214 – Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe <i>zadanie zlecone</i>	416 962,58	422 762,00	422 762,00
13.	85215 – Dodatki mieszkaniowe <i>zadanie własne</i>	3 767 208,43	3 217 500,00	4 200 000,00
14.	85215 – Dodatki energetyczne <i>zadanie zlecone</i>	114 034,07	611 193,81	235 000,00
15.	85216 – Zasiłki stałe (zwroty nienależnie pobranych świadczeń) <i>zadanie własne</i>	12 514,20	15 000,00	15 000,00
16.	85216 – Zasiłki stałe <i>zadanie zlecone</i>	1 904 825,65	1 748 692,00	1 803 050,00
17.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie własne</i>	17 128 942,87	17 028 418,00	17 028 418,00
18.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone</i>	1 882 498,30	1 773 390,00	1 964 910,00
19.	85219 – Ośrodki pomocy społecznej <i>zadanie zlecone (opiekun prawny)</i>	135 398,57	65 290,00	125 050,00
20.	85220 – Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej <i>zadanie własne</i>	861 086,08	1 026 170,00	1 026 170,00
21.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie własne</i>	1 354 170,41	1 716 000,00	1 716 000,00
22.	85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze <i>zadanie zlecone</i>	170 863,00	150 000,00	204 000,00
23.	85230 - Pomoc w zakresie dożywiania <i>zadanie własne</i>	560 556,60	641 200,00	560 000,00
24.	85230 - Pomoc w zakresie dożywiania <i>zadanie zlecone</i>	816 862,00	704 312,00	840 000,00
25.	85295 – Pozostała działalność – Prace społecznie użyteczne, KIS, <i>zadanie własne</i>	3 138 173,98	3 395 348,95	3 395 348,95
26.	85295 – Pozostała działalność – Kluby Senior+, Dzienny Dom Senior+, Program „Wspieraj Seniora” <i>zadanie zlecone</i>	259 880,97	30 000,00	260 000,00
27.	85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych <i>zadanie własne</i>	249 987,51	250 000,00	250 000,00
28.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie własne</i>	89 880,25	236 983,00	120 000,00
29.	85321 – Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności <i>zadanie zlecone</i>	829 463,80	817 782,00	817 782,00
30.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie własne</i>	50 254,10	52 000,00	52 000,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2020r. /kwoty w zł./	Plan na 2021r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2021r. /kwoty w zł./
31.	85415 – Pomoc materialna dla uczniów – stypendia socjalne <i>zadanie zlecone</i>	104 032,00	38 505,00	104 000,00
32.	85501 – Świadczenia wychowawcze Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci <i>zadanie własne</i>	142 334,97	228 000,00	228 000,00
33.	85501 – Świadczenia wychowawcze zwroty <i>zadanie zlecone</i>	172 310 521,44	170 644 478,00	172 311 000,00
34.	85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie zlecone</i>	43 327 822,29	43 253 066,00	43 328 000,00
35.	85502 – Świadczenia rodzinne, zaliczka alimentacyjna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego <i>zadanie własne</i>	2 021 567,47	2 092 468,00	2 092 468,00
36.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie własne</i>	474 891,30	484 578,00	484 578,00
37.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie zlecone (Program Koordynator, asystent rodziny)</i>	11 900,00	0,00	0,00
38.	85504 – Zadania w zakresie wspierania rodziny <i>zadanie zlecone (Program „Dobry start”)</i>	5 771 420,00	5 503 740,00	5 772 000,00
39.	85508 – Rodziny zastępcze <i>zadanie własne</i>	6 052 627,83	6 301 661,00	6 301 661,00
40.	85508 – Rodziny zastępcze <i>zadanie zlecone (Dodatek wychowawczy)</i>	1 294 016,03	1 227 777,00	1 227 777,00
41.	85510 – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze <i>zadanie własne</i>	786 692,69	943 000,00	943 000,00
42.	85510 – Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze <i>zadanie zlecone</i>	445 830,98	368 686,00	446 000,00
43.	85513 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji europejskiej <i>zadanie własne</i>	1 236,28	500,00	500,00
44.	85513 – Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji europejskiej <i>zadanie zlecone</i>	463 849,78	301 822,00	540 204,00
45.	Projekt <i>Zintegrowana animacja społeczna</i>	975 547,32	51 674,21	51 674,21
46.	Projekt <i>Ekosystemy na rzecz utrzymania zdrowia psychicznego</i>	146 159,32	0,00	0,00
47.	Projekt <i>Miejskie Centrum Usług Społecznościowych</i>	777 694,06	904 140,88	904 140,88
48.	Fundusz celowy PFRON	3 508 051,00	4 209 354,00	4 209 354,00
49.	Aktywny Samorząd, Moduł III	1 128 226,83	0	420 000,00

l.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie budżetu w 2020r. /kwoty w zł./	Plan na 2021r. /kwoty w zł./	Potrzeby na 2021r. /kwoty w zł./
49.	Dotacja celowa na zdania gminy <i>Program Opieka wychnieniowa zadanie zlecone</i>	102 441,39	255 136,68	255 136,68

Jak co roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco analizuje wydatkowanie środków na poszczególne zadania. W przypadku wystąpienia niedoboru na zadania własne, tut. Ośrodek zwraca się z prośbą do Prezydenta Miasta o zabezpieczenie brakujących środków. Natomiast potrzeby w zakresie realizowanych zadań z dotacji Wojewody, są zgłaszane w formie sprawozdań kwartalnych i przekazywane drogą elektroniczną w terminach wskazanych przez Wojewodę. Brakujące środki z dotacji na bieżąco są zwiększane.

Zakończenie

15. ZAKOŃCZENIE

Kierunki działań, które podejmowane będą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej w roku 2021:

1. Utworzenie nowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych tj. Klubu Senior+ przy ul. Stawowej 29. Wystąpienie z wnioskiem w ramach *Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025* (2021) Moduł I: Utworzenie i wyposażenie placówki Senior+ (planowane otwarcie placówki - styczeń 2022 r.).
2. Wystąpienie z wnioskami w ramach *Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025* (2021) Moduł II: Zapewnienie funkcjonowania placówek Senior+, dotyczy Dziennego Domu Senior+ przy ul. Partyzantów 62; Klubu Senior+ przy ul. Jutrzenki 20; Klubu Senior+ przy ul. Jesionowej 13.
3. Dalsza realizacja projektu konkursowego p.n.: *Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.1.2 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych – RIT.
4. Prace nad utrzymaniem trwałości: *Razem możemy więcej – rozwój usług społecznych* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 9.2.5 Rozwój usług społecznych.
5. Przygotowanie do realizacji oraz realizacja projektu pn.: *Infokiosk dla osób niepełnosprawnych w Bielsku-Białej*, realizowanego w ramach projektu grantowego pn.: *Inkubator Innowacji Społecznych Wielkich Jutra – Dostępność + wdrażanego na zlecenie Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju* w ramach IV Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 4.1: Innowacje społeczne), współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a realizowanego przez DGA S.A. z siedzibą w Poznaniu.
6. Kontynuacja Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej *Wspieraj Seniora* w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów.
7. Dalsza realizacja projektu p.n. *Miejskie Centrum Usług Społecznościowych – Rozwój międzypokoleniowych usług społecznych w Bielsku-Białej* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 Poddziałanie 9.2.2 Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT.
8. W przypadku otrzymania przez Gminę środków z Funduszu Solidarnościowego, realizacja programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. *Opieka wytechnieniowa - edycja 2021*.
9. Dalszy udział Ośrodka w projekcie p.n.: *Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin*, Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w zakresie realizacji fazy rekomendacji i fazy edukacji. Przewidziany termin zakończenia projektu zaplanowany na 30 czerwca 2021 roku.
10. Aplikowanie o dofinansowanie projektów ze środków Unii Europejskiej – perspektywa finansowa na lata 2021-2027. W szczególności w obszarze rozwoju usług społecznych, włączenia społecznego osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

11. Współpraca z Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w zakresie dalszego rozwoju mieszkalnictwa chronionego.
12. Zapewnienie miejsca czasowej izolacji osobom bezdomnym w budynku przy ul. Filarowej 50 w Bielsku-Białej w związku ze stanem epidemicznym.
13. Pozyskiwanie środków z budżetu państwa na realizację zadań.
14. Kontynuacja realizacja *Miejskiego programu związanego ze zmianą systemu ogrzewania* mającego na celu wsparcie osób i rodzin, które poniosły zwiększone koszty ogrzewania lokalu wynikające ze zmiany systemu ogrzewania na jeden z systemów proekologicznych.
15. Kontynuacja współpracy w zakresie kwalifikowania osób/rodzin do pomocy żywnościowej z *Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej* będącego realizatorem działań w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020* (realizacja dystrybucji artykułów żywnościowych do sierpnia 2021) współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.
16. Kontynuacja współpracy z *Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej* w zakresie zapewnienia całodobowego schronienia w Domu Matki i Dziecka Caritas.
17. Udział w opracowaniu *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030*.
18. Udział w realizacji zadań wynikających ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Bielska-Białej na lata 2021-2030* oraz różnorodnych programów miejskich jak i gminnych.
19. Przygotowanie *Oceny zasobów pomocy społecznej* dla gminy i powiatu.
20. Kontynuacja podjętej współpracy z Centrum Integracji Społecznej prowadzonym przez Fundację BSA Teatr Grodzki, Kołem Bielskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta oraz Związkiem Kawalerów Maltańskich.
21. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz udział w szkoleniach.
22. Planuje się podjęcie kroków celem wdrożenia elektronicznej archiwizacji akt dotyczących świadczenia wychowawczego i świadczenia dobry start.
23. Dalsza realizacja rządowego programu *Dobry Start* i *Rodzina 500 plus* poprzez wypłaty świadczeń.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2369 z późn. zm.) dyrektor ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej przedłożył sprawozdanie z działalności Ośrodka w 2020 r., które stanowi załącznik do projektu uchwały Rady Miejskiej w przedmiotowej sprawie.